

AMATÖRDETEKTIVENS FÖRSTA BRAGD

EN STOCKHOLMSROMAN FRÅN ÅR 1906 AF ***C. AUG. CEDERBORG*** -------------- ÅHLÉN & ÅKERLUNDS FÖRLAG, GÖTEBORG

SJÄTTE TUSENDET. Pappersleverantör: GRANSHOLMS AKTIEBOLAG, GEMLA Göteborg 1911 Elanders Boktryckeri Aktiebolag

---

Förord till den elektroniska utgåvan

En bok i serien Åhlén & Åkerlunds En-Kronas böcker, som såldes med denna förlagsreklam: *C. Aug. Cederborg är sedan många år tillbaka väl känd som en äfventyrsberättare af första rang. Genom sina snapphaneromaner m. fl. arbeten har han skaffat sig en stor läsekrets, som nu med största förtjusning skall kasta sig öfver denna hans senaste bok, helst som denna är en Stockholmsroman af allra mest spännande slag.*

Verket har hämtats från Kungliga Biblioteket. Det anpassades och OCR-tolkades för Projekt Runeberg i maj 2015 av Bert H.

I.

Lördagsklubben.

— Det vore en skandal för vårt land — ja, jag upprepar det, en verklig skandal, om ej Stockholmspolisen skulle lyckas upptäcka källan till den ström af falska rubler, som ryska polisen via Finland spårat hit till Stockholm, men som här förlorar sig i det fördolda. Stockholms Dagblad hade i går en briljant artikel om den saken och kom däri till samma resultat som jag. Eller hvad säga ni, mina herrar?

Med dessa ord inledde kaptenen »Lördagsklubbens» sista vårsammanträde i blå rummet på hotell Vinetas restaurant den 4 juni år 1906.

— Visserligen, invände notarien, men, bästa farbror, jag undrar om icke ändå vår egen polis gör klokast i att öfverlämna den saken åt ryssarne själva. Det sägs att ett antal af Petersburgerpolisens hemliga agenter kommit hit med anledning däraf, och med dem lär väl inte vår egen beskedliga polis kunna täfla i fin näsa och detektivskicklighet. För öfrigt tror jag ej att de falska rublerna göras i Stockholm.

— Det är dock allmänt bekant att de spårats hit, anmärkte kaptenen, men här slutar spåret. Ergo göras de här.

— Nej, den slutsatsen tror jag är förhastad. Det är inte säkert att haren sitter där hundarna tappat spåret. Min tro är att, liksom de falska rublerna kommit till Ryssland via Finland och till Finland via Stockholm, så ha de kommit till Stockholmnågon annan stans ifrån, exempelvis London. Den myrstacken, där alla folk och nationer trängas med hvarandra, borde vara en ypperlig plats för falskmyntare, tycker jag.

— Ja, men besinna den invasion af ryska revolutionärer, som sökt sig hit och funnit villiga värdar bland våra egna anarkister. — De vilja åt de ryska myndigheterna och de behöfva pängar. Båda delarne vinnes genom falskmynteri i stor skala. Och som operationsbas har utan tvifvel Stockholm från deras synpunkt stora fördelar. Bekvämt läge — en genom Finland löpande kedja af säkra medhållare — en beskedlig polis, som är föga van vid kontinentalt rackaretyg och som därtill kanske ingalunda är okänslig för skallet i den socialistiska prässen. Ja, ta mig böfvelen, vore jag rysk anarkist och falskmyntare, så skulle jag slå upp min verkstad i Stockholm hellre än på någon annan plats i Europa. Den allmänna svenska beskedligheten, som väl ingen kan förneka efter 1905, bör ju i sanning utgöra en härlig lifsluft för allehanda hel- eller halfpolitiska kanaljer — — —.

Kaptenen hade talat sig varm. De silfverhvita mustascherna reste sig, som de alltid gjorde, då årtalet 1905 vidrördes, och både ögon och kinder lågade, fast man ännu inte hunnit ens till första toddyn. Notarien fann ej skäl att vidare motsäga honom. Men han ville ändå ej släppa sin käpphäst — polisen.

— För resten, sade han, ha vi en annan polisskandal, som synes mig fullt tillräcklig.

— Hvilken då, sporde revisorn, som alltid brukade ta polisen i försvar, då den anfölls af hans vän notarien.

— Jo, den att våra detektiver ännu ej lyckats gripa storbedragaren Flygert, fast det på goda grundernumera antages att han alldeles inte rest sin väg utan håller sig dold i Stockholm.

— Ja, inföll grosshandlaren, den där kvällen för ungefär en månad sedan, då polisen var Flygert i hälarne och han begaf sig till centralen och köpte biljett till Malmö, just den kvällen mötte en bekant till mig Flygert på Vasabron och, märk mina herrar, det var en half timma efter det tåget till Malmö afgått.

— Och ändå lät polisen dupera sig — —

— Men, inföll revisorn, om Flygert fans i Stockholm en half timma efter det tågs afgång, hvartill han köpt biljett, så bevisar det ej att han finnes här ännu. Han kan ju ha rest åt ett helt annat håll följande dag. Dylika knep äro inte ovanliga bland folk af det slaget.

— Desto större skäl för polisen att inte låta narra sig. Men för öfrigt skall jag säga dig, min käre Kurt, att enligt hvad jag särskildt har mig bekant, så tror man numera i polisen att Flygert aldrig lämnat Stockholm. Och likväl har en månad förflutit utan att han infångats. Det är däri skandalen ligger.

Revisorn hann aldrig att svara, ty i det samma kom flickan med toddybrickan. Och nu blef det annat göra inom Lördagsklubben än att tala om polisen. Vi skola begagna tillfället att nämna några ord om denna märkliga klubb och om dess fem ledamöter, ty flera voro de icke.

Lördagsklubben hade för ett par år sedan uppstått på hotell Vinetas restaurant. Man råkades där afton efter afton, till en början kanske i skilda sällskap och vid olika bord, men så till sist blef det en vana, att de fem personer, det här gäller, hvarje lördagskväll träffades vid samma bord. Så beslöts efter en tid att göra bandet fastare och bilda en klubb med ofvannämnda benämning och att för hvarjelördagskväll abonnera på »blå rummet» för att därigenom vara mera för sig själfva och mindre besväras af främmande ingrepp i det förtroliga kotterilif, som småningom uppstått.

För öfrigt voro de fem medlemmarne, fastän goda och förtroliga vänner, af ganska skiljaktiga lynnen och åsikter, hvartill kom att äfven ålder och yrke voro rätt olika. Men däraf uppkom inga dissonanser utan fast mera en desto större lifaktighet i umgänget.

Kapten Sabelkvist var den äldste, men också den mest värderade ledamoten i de fems förening — ett

praktexemplar af dessa hederliga krutgubbar, hvaraf vi dess bättre ha kvar ännu en hel del från indelningsverkets med orätt förkättrade tid. Han var klubbens ständige ordförande och den egentliga själen i samkvämet.

Närmast honom i ålder kom en äldre skådespelare, som en gång varit mycket populär i Stockholm men numera syntes ganska sällan på de bräder, som föreställa världen. Den omständigheten att han till förnamn hette Per och till specialitet hade père-noble-roller gaf honom i vänners lag namnet Per Nobel, ett namn som visserligen inte återfans i kyrkboken men användes lika allmänt för det — till och med af honom själf, om också inte på växlar.

Den tredje var grosshandlaren Oljegren, en både kroppsligt och ekonomiskt mycket solid man, gemytlig till lynnet, en smula gourmet och icke sällan klubbens Mæcenas i form af små fina och trefliga middagar eller angenäma sommarutflykter.

Kom så Kurt Dellvik och Alf Grane, den förre revisor i ett statens ämbetsverk, den senare, kallad notarien, delägare i en ansedd advokatfirma. Båda tillhörde en betydligt yngre generation än de tre föregående, hvilket dock inte hindrade att de trifdes förträffligt i deras sällskap och voro lika nitiska somvärderade medlemmar af klubben. Grosshandlarn var lycklig familjefar, den ende inom klubben, ty kaptenen var barnlös änkling och de öfriga ogifta.

Nu några ord om det samtalsämne, som upptogs ifrågavarande klubbafton. Det var alls inte underligt att så skedde. Hela Stockholm talade i dessa dagar inte om något annat än de ryska sedelförfalskningarna, och tidningarne offrade spalt efter spalt åt dem, synnerligast sedan det blifvit bekant, att Stockholm i ryska poliskretsar misstänktes såsom källan till denna formliga rubelöfversvämning. Se här hvad som tilldragit sig: Dyningarne af den revolutionära rörelse, som följde på det olyckliga japanska kriget, gingo ännu högt i Ryssland. Uppror, mord och brand hörde till ordningen för dagen. Så en vacker dag meddelades i tidningarne att massor af falska sedlar voro i omlopp, förträffligt gjorda sedlar, hvilka man till en början inte kunnat skilja från de äkta. Regeringen och bankerna befunno sig i en obehaglig ställning, handel och rörelse ledo afbräck på grund af det allmänna misstroendet, och den revolutionära rörelsen hade godt om mynt utan att behöfva, såsom förut skett, råna banker eller bantåg. Polisen satte sig i rörelse, till en början med föga framgång, men efter hand lyckades den på vägar, som vi icke känna, konstatera, att de falska sedlarne icke gjordes i Petersburg utan insmugglats öfver finska gränsen. Nu började vidlyftiga polisundersökningar där, men icke heller i Finland visade det sig möjligt att upptäcka den hemliga fabrik, som tillverkade denna farliga vara. Tvärt om började misstanke uppstå att sedlarne insmugglats äfven dit, och ryska polisen uttalade öppet den förmodan, att de kommit från Sverige. Visserligen kunde icke något direkt bevis läggas fram för denna beskyllning, men Stockholm stod nu en gång illa till boks i den ryskapolisens ögon. Ryska revolutionärer hade ju tagit sin tillflykt dit, då det började bli hett om öronen där hemma, och det var allmänt kändt att de där emottagits med öppna armar af svenska meningsfränder och på allt sätt omhuldats af Stockholmsanarkister. Ja, det blef till och med bekant, att ett hemligt möte af ryska revolutionärer hållits i Folkets hus därstädes. Det låg då nära till hands att vilja spåra äfven det revolutionära falskmynteriet dit. Ryska regeringen hade gjort anmälan hos det svenska utrikesministeriet, och det var allmänt bekant att ryska detektiver befunno sig i Stockholm.

Så stod saken vid den tid, då Lördagsklubben höll sitt nu ifrågavarande sammanträde i »blå rummet» på hotell Vineta.

Teskedarne skramlade i glasen. Man »satte i blöt», som det heter på toddyspråket, man pröfvade brygden och fann den god.

— Skål, gubbar! helsade kaptenen. Man klingade med hvarandra, drack, smackade med läpparne och höll upp glasen mot lampan för att äfven ögonen skulle få sitt. Så kom samtalet åter i gång.

— Vi talade nyss om Flygert, började revisorn. Ha herrarna hört talas om den fina kupp han i höstas gjorde i Saltsjöbaden?

— Hvad då?

— När han sålde en möblerad villa med konstsaker och allt.

— Nej, berätta, ljöd det enstämmigt.

— Jo, en vacker dag hade han rest ut till Saltsjöbaden. Efter en finare middag på restauranten, tog han sig en promenad, njutande af det härliga höstvädret, naturens väl friserade behag och en doftande havanna. Fördjupande sig i »villovägarnes» labyrint, kom han slutligen till en ståtlig, i blommor och fager grönska inbäddad villa, som särskildt ådrogsig hans uppmärksamhet, ty den var synbarligen obebodd. Alla dörrar voro omsorgsfullt låsta och luckor skrufvade för fönsterna. Till och med trädgårdsgrindarne voro stängda med en hänglås.

Flygert föll i djupa funderingar.

Han beslöt taga reda på hvarför villan stod öde. Efter något besvär och medelst efterfrågningar i grannskapet lyckades detta. Ägaren jämte familj och tjänstefolk befann sig i utlandet och väntades icke hem förr än till jul. Under tiden stod villan öde men tillsågs då och då af en vid hotellet bosatt vaktmästare.

— Sedan Flygert erhållit denna upplysning, beredde han sig genom en bakväg tillträde till trädgården, tog ett vaxaftryck af nyckelhålet och reste därefter till Stockholm. Följande dag var han åter vid villan, öppnade köksdörren med en falsk nyckel och steg in. Nu tog han villan med allt hvad däruti fans i noggrant och intresseradt betraktande — —

— Och stal hvad som föll honom i smaken, inföll kaptenen.

— För ingen del. Efter ett par timmars ingående studier, lämnade han villan och återvände till Stockholm utan att därifrån medföra ens så mycket som ett souvenir, begaf sig raka vägen till en fastighetsagentur och förklarade sig vilja sälja en villa vid Saltsjöbaden, fullt möblerad och försedd med hvad till ett rikt bo hörer — konstverk, gobeliner, dyrbara porsliner, med ett ord allt. »Men,» sade han, »jag fäster därvid ett vilkor: handeln måste uppgöras snart och köpeskillingen erläggas kontant. Jag står nämligen i begrepp att resa till utlandet, där jag för framtiden kommer att bosätta mig, och uppfyllas dessa vilkor, säljer jag det hela för fabelaktigt billigt pris.»

— Nå! — — — —— Skälmar ha ofta en häpnadsväckande tur. Just de dagarne kom till Stockholm en rik svensk-amerikan, som ville bosätta sig i hemlandet. Han blef förtjust öfver att kunna köpa det blifvande hemmet fullfärdigt med ens. Genast vid första besöket i villan uppgjordes köpet och följande dag erlades köpeskillingen kontant.

— Men vaktmästaren! — han som skulle se till villan i ägarens frånvaro — hade han icke något att invända mot att den försåldes af en främling, sporde grosshandlaren.

— Åh nej. — Ett förevisadt bref — naturligtvis förfalskadt — från den verklige ägaren samt en riklig dusör var nog för att mura igen ögonen på vaktmästaren.

— Men, invände notarien, för en fastighetshandel, om den skall lagligen uppgöras, erfordras vissa papper, åtkomsthandlingar m. m.

— Dessa handlingar hade Flygert letat upp i villaägarens skrifbord, och hvad som möjligen felade, förfalskade han naturligtvis med känd och bepröfvad skicklighet.

— Hm! Det där skulle inte gått, om vår firma haft med saken att göra, mumlade notarien mellan tänderna.

— Möjligt, återtog revisorn, men faktum är att köpet skedde. Flygert stoppade pängarne i sin ficka, och svensk-amerikanen flyttade in i villan, förtjust öfver att ha fått en härlig bostad för påtagligen mycket billigt pris.

— Anfäkta den bofven, brummade kaptenen, i det han spädde på sitt glas. Men, min käre revisor, det fins dock en sak i denna historia, som platt inte går ihop med det andra.

— Hvad då? — —

— Jo det: Nyss, då vi talade om den skurkenFlygert, sades det att han för en månad sedan befunnit sig i Stockholm och det påstods till och med att han sannolikt ännu vore kvar här. Och likväl skulle han ha gjort den där Saltsjöbadsaffären redan i höstas. Det där låter allt för otroligt. En sådan inpiskad kanalje, som Flygert, skulle

aldrig ha varit dum nog att stanna kvar efter en dylik kupp.

— Var inte så viss på den saken, farbror. Naturligtvis gjorde Flygert ej villahandeln under sitt rätta namn eller uppträdde därvid i sin vanliga gestalt. När villaägaren kom hem till julen, blef det naturligtvis ett fasligt spektakel, polisen sattes i rörelse och alla, som haft att göra med denna märkliga transaktion, blefvo förhörda. Men i säljaren, sådan han af dem beskrefs, var det ingen som igenkände Flygert. Ingen visste att det var han förr än ett stycke fram på våren, då polisen fick anledning att misstänka honom. Och under tiden gick han och lefde godt på Stockholms guldkrogar, då och då förfriskande sig med nya trics i samma väg, om än ej fullt så fräcka som villahandeln i Saltsjöbaden. När det så började osa hett, försvann han.

— Ja, och polisen lät honom försvinna, anmärkte notarien. Det är just däri skandalen ligger.

Per Nobel, som hittills suttit tyst, tog nu till ordet.

— Jag tror mig, sade han, kunna anföra förmildrande omständigheter till polisens förmån. Det är inte lätt att gripa en person, som är väl tränad i konsten att växla utseende, en person som den ena minuten ser så ut, den andra så.

— Och den konsten skulle Flygert kunna.

— Helt visst kan han det. Jag sluter därtill af hans föregående.

— Känner du något om hans föregående, sporde kaptenen förundrad.— Ja, något. Det är inte nu första gången jag hört talas om den mannen. Fastän ganska ung till åren, har han en mycket omväxlande bana bakom sig. Säg, komma ni i håg den förvandlingskonstnär, som för några år sedan uppträdde på Novilla och förvånade Stockholmarne med sin otroliga maskeringskonst. Det ena ögonblicket var han Napoleon, det andra Fredrik den store, det tredje Schiller, det fjärde själfva påfven. Och mins ni publikens oerhörda jubel, då han plötsligt framträdde såsom P. P. Waldenström lifs lefvande?

— Ja, jag såg honom, inföll kaptenen, och han roade mig, ty det var en baddare att kunna byta om skinn. Och det allra märkligaste var att det gick så fort med förvandlingen. Man hann knappt blinka förr än han var färdig med den nya figuren.

— Vi voro, återtog Per Nobel, många af Stockholms skådespelare, som kväll efter kväll gingo till Novilla för att studera denne mästare i snabbmaskering. En af mina kamrater kände mannen, och af honom fick jag veta hvem det var, ty fast ett okändt tyskt namn stod på affischen, så var karlen en f. d. svensk skådespelare. Det var Flygert.

— Nej, verkligen!

— Ja, han och ingen annan. Han lär ha börjat sin bana som aktör vid en landsortstrupp, men kom som sådan en smula på dekis och blef därefter varietéartist — samma väg som så mången annan mer eller mindre förolyckad scenisk artist vandrat. I sådan egenskap kom han till utlandet, försvann i den stora kontinentala labyrinten men dök slutligen upp på Novilla såsom förvandlingskonstnär och under ett främmande utländskt namn. Så var han åter borta, tills han ånyo, nu under sitt rätta namn, uppträdde som gentleman och elegant på Stockholms guldkrogar, tills han slutligen afslöjades såsomindustririddare och bedragare i den högre stilen. Huruvida han, trotsande polisens efterspaningar, ännu fins kvar här, skall jag låta vara osagdt, men håller det inte otroligt, ty naturligtvis har han inne gamla konster i maskeringsväg och med dem bör han kunna trotsa polisen.

— Det tror jag dock inte, inföll notarien ifrigt. Märk dock, mina herrar, det är en ofantlig skillnad att i konstlad belysning och med hjälp af för ändamålet tjänliga anordningar förvilla åskådarens blickar mot att vid ljus dag och ute i det fria på gatan uppträda i en främmande skepnad. Ingen maskeringskonst i världen håller stånd emot dagsljuset och en öfvad polisblick. Det skall åtminstone genast synas att personen ifråga är maskerad, och sådant väcker misstankar åtminstone här i Stockholm, där man icke är van att möta maskerade personer på gatan.

— Säg inte det, unge vän, återtog Per Nobel. Så gammal jag är och fast jag ingalunda gör anspråk på något mästerskap i maskeringskonst, så tror jag mig dock kunna påstå, att jag mycket väl midt på ljusa dagen skulle kunna uppträda maskerad, utan att hvarken du, Alf Grane, eller någon af er andra skulle vare sig känna igen mig

eller se att jag vore maskerad.

— Det skulle jag vilja se!

— Kanske får du det också, min gosse, om det en vacker dag faller mig in att skämta med dig och pröfva din — polisblick.

— Oafsedt all maskeringskonst, inföll nu revisorn, så ber jag att få påpeka, att Stockholm numera blifvit en så pass stor stad, att en person, som vill försvinna för någon tid, också kan göra det. Jag skulle kunna nämna exempel på dylika försvinnanden.

— Väl möjligt, genmälde notarien, men om något sådant skett, så beror det på polisens skumögdhet.— Åh, hvad det beträffar, så tror jag att om jag ville, så skulle jag utan synnerlig möda kunna hålla mig gömd i Stockholm en hel vecka utan att ens du med din inbillade skarpa polisblick skulle kunna ta reda på mig.

— Topp, låt oss hålla vad.

— Om hvad? — —

— Om en finare middag på Hasselbacken för oss fem. Den af oss två, som förlorar, betalar middagen, men den som vinner blir värd och rekvirerar efter behag.

Revisorn strök sitt mörka tvåklufna hakskägg och såg betänksam ut. Men då både kaptenen, grosshandlaren och Per Nobel uttryckte sitt synnerliga gillande af ett dylikt vad, sade han slutligen:

— Nå väl! I går började min semester på en månad. Godt! Jag skall afstå från en vecka och använda den till att tukta Alf Granes inbilskhet. Jag går in på vadet och lofvar till och med att inte alls befatta mig med någon maskeringskonst. Men morgondagen vill jag ha till beredningstid. Från och med måndags morgon kl. 9 må du söka mig bäst du vill och förmår, men har du inte funnit mig på en vecka, så blir det du som betalar den middag på Hasselbacken i öfvermorgon åtta dagar kl. 5 e. m., hvartill jag härmed inbjuder eder samtliga.

— Bravo, bravo, ljöd det i korus.

Men nu var det notariens tur att se betänksam ut.

— Du inser väl, min käre Kurt, sade han slutligen, att jag likväl måste uppställa vissa villkor. Antag t. ex. att du låste dig in för en veckas tid i något rum här i staden, så skulle du därmed ha omöjliggjort för mig att söka upp dig, ty efter som du inte är någon efterspanad brottsling och jag ickenågon polistjänstemän, så skulle jag sakna all befogenhet att intränga i ditt ide.

— Jag lofvar att vistas ute i det fria minst tre timmar om dagen och att öppna min kammardörr för hvem helst som knackar.

— Och du förbinder dig att icke under denna vecka lämna Stockholms stads område?

— Ja, det gör jag, hur frestande Saltsjöbadens eller Djursholms dunkla buskager än kunde vara för en stackare, som skall leka blindbock med en amatördetektiv.

— Då går jag in på vadet. Här är min hand.

Efter ett par timmars skämt och glam vid glasen, hvarvid helt naturligt det nyss ingångna vadet blef föremål för åtskilliga mer eller mindre spydiga utläggningar, afslöts klubbens samkväm med ett humoristiskt tal af kaptenen för »amatördetektivens» beklagansvärda offer, revisorn, som var dömd att försvinna.

— Annars, yttrade han bland annat, plär det vara snarare kassören än revisorn, som tar till schappen och försvinner.

Skrattande drack man de båda vadhållarnes skål och på ett återseende vid den beramade middagen på Hasselbacken, af hvilken lite hvar lofvade sig mycket nöje. Och så upplöstes lördagsklubben.

*

II.

Notarien börjar kampanjen.

På slaget nio påföljande måndagsmorgon ringde notarien Alf Grane på revisor Dellviks dörr tre trappor upp i ett hus vid Engelbrektsgatan. Hushållerskan Ida kom och öppnade.

— Är revisorn hemma, sporde notarien.

Flickan log och såg illmarig ut. Det var inte svårt att se, att hon var invigd i hemligheten med vadet.

— Nej, svarade hon, han är bortrest.

— Har han rest bort från staden?

— Det vet jag inte, men vid 8-tiden i dag gick han och gaf mig ledigt för en hel vecka, ty så länge blef han borta, sade han. Vore han i staden, så blefve han väl inte hemifrån så länge.

Men nu bröt skrattet ut, så att hon måste hålla en flik af förklädet för munnen.

— Hvarför skrattar ni så ohejdadt, fröken Ida? Är det därför att ni är glad öfver att ha blifvit af med er husbonde på en veckas tid?

— Åh nej, visst inte! Tycker någon det. Revisorn som är så snäll. Nej, jag skrattar åt något som revisorn sa’, då han gick för en timma sedan.

— Hvad sa’ han då?

— Jo, han sa’: »Klockan nio kommer min vän notarien Grane hit och frågar efter mig. Du kan gärna släppa honom in och låta honom leta hvar han vill, ja till och med i spiskammaren eller i isskåpet.»— Sa’ han ingenting vidare.

— Jo, så sa’ han: »Hälsa notarien att det kommer att bli honom en dyr middag på Hasselbacken i dag åtta dagar.»

Notarien afstod från att forska vidare, men lät flickan släppa sig in i Dellviks rum under förklaring att han önskade stanna där en stund för att skrifva ett bref. Sedan hushållerskan aflägsnat sig, slog han sig ned i en bekväm länstol, tände en cigarr och började tänka. Och tankarne togo form af en i hviskande ton hållen monolog:

— Ida har reda på hela historien, det är då lätt att se och hon är säkerligen väl instruerad. Utan tvifvel vet hon också hvar hennes herre finns, men det skulle helt visst vara bortkastad möda att försöka förmå henne att förråda honom. Inte heller är det sannolikt att hon skulle kunna öfverrumplas med snärjande frågor, ty hon är därtill alltför slug. En näpen unge för resten. Förvånar mig att min vän Kurt, som ju ingalunda är okänslig för kvinliga behag, vågar ha en så ung och täck hushållerska. Nå, nå, det hör ju inte hit. Nu befinner jag mig vid själfva utgångspunkten för min blifvande detektivbragd och till en början vill jag undersöka allt här i hans hem, ty det är inte otänkbart, att han ofrivilligt skulle ha kvarlämnat något indicium, som kan tjäna mig till ledning. En vaken detektiv får inte låta ens den obetydligaste småsak gå obeaktad förbi, ty det är vanligen företrädesvis de små spåren man glömmer att sopa igen.

Som han tänkte, så handlade han. Hade det gällt att leta upp en knappnål i en höstack, kunde han ej ha gått mera omständligt och noggrant till väga, än hvad han nu gjorde vid undersökningen af revisorns lilla ungkarlsvåning. Men det var just inte myckethan fann. En lucka i bokskåpet föranledde honom till anmärkningen:

— Han har väpnat sig emot ledsnaden genom att medtaga ett par försvarligt tjocka böcker.

I garderoben stod resväskan kvar.

— Det ser ut som tänkte han tillbringa nätterna hemma, mumlade notarien vid denna oväntade upptäckt, en slutsats som ytterligare styrktes däraf att tvål och tandborstar funnos på sina platser i kommoden. Så ock morgontofflorna.

— En ganska viktig upplysning, som jag nog skall veta att begagna mig af. Men tör hända är det meningen att Ida skall bära till honom hvad han behöfver för natten. Jag måste hålla noga utkik på hushållerskan och om möjligt »skugga» henne, när hon går ut.

Han gick in i den lilla nätta, trefliga matsalen. Men där hittade han rakt ingenting att fästa sig vid. Han afbröts af Ida, som gläntade på dörren från serveringsrummet.

— Ska' jag öppna isskåpet, sporde hon i spydig ton.

— Nej, låt honom ligga på is. Det kan kanske göra honom godt.

Han gick in i arbetsrummet, satte sig i skrifstolen och började mönstra småsakerna på skrifbordet. Plötsligt spratt han till och uppgaf ett rop af förnöjelse. På underläggets läskpapper syntes nämligen det bakvända aftrycket af ett bref, ett mycket kort bref visserligen, ty det innehöll endast fem rader. Men detta aftryck var synbarligen alldeles färskt, ja säkerligen hade brefvet skrifvits just denna morgon omedelbart innan revisorn gick hemifrån. Nu gällde det blott att öfvertyga sig om huru mycket af detta aftryck kunde läsas. Kanske skulle det i ett slag lösa försvinnandets gåta. Han höll läskpapperetemot en spegel och nu såg han skriften rätt vänd. Men tyvärr var det inte mycket af det lilla brefvet, som kunde läsas. En stor del, ja den största delen af den nya skriften hade på läskpapperet blandat sig med gamla plumpar och hade därigenom blifvit oläslig. Det enda han förmådde läsa var följande:

Broder!
— — — — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — din växel — — — — —
— — — till — — — — adress —mans- -an 14.
Vännen Kurt.

Att taga reda på flera ord än dessa visade sig omöjligt. Han tecknade upp dem i sin annotationsbok och satte sig att fundera. —

— Ja ha, sade han för sig själf, den där nöten var ju inte så värst svår att knäcka. Tillsamman med den person, som är brefvets adressat, har han sannolikt en växel, som förfaller till betalning just under de dagar, som han enligt vadet måste hålla sig gömd. Nu har han skrifvit och upplyst under hvilken adress han i och för denna sak kan träffas. Och denna adress är - - mans- - an 14. Aha, nu har jag det: Bellmansgatan 14. Bellmansgatan ligger på Söder. Nu vet jag. En af hans intimare umgängesvänner, en kammarskrifvare i tullen, bor på Söder, det erinrar jag mig. Hvad är det nu han heter: Malm? — nej — Palm? nej — ett enstafvigt ord är det — nu har jag det — Alm — ja, så är det. Har ju träffat karlen ett par gånger i Kurts sällskap, fast jag aldrig blifvit närmare bekant med honom.

Han slog upp telefonkatalogen och läste: Alm, Oscar, kammarskrifvare, Bellmansgatan 14.

Notariens ansikte sken af belåtenhet.— Nu tror jag mig kunna ifylla det viktigaste af brefvet.

»Skicka din växel till kammarskrifvare Alm, adress: Bellmansgatan 14.» — Där ha vi hela hemligheten. Han tänker kinesa hos sin vän Alm på Söder och där tror han sig vara säker för mina efterspaningar. Tänk hvad han skall bli snopen, då han finner att jag redan första dagen, ja bara ett par timmar efter försvinnandet, nosat upp hans gömställe. Och hur jag skall triumfera inför Lördagsklubben. Jag kommer att af den betraktas som en ny Sherlock Holmes.

Det var i en mycket triumferande och glad stämning notarien lämnade sin försvunne väns bostad och begaf sig ned till Engelbrektsplan, där han steg upp i en spårvagn och åkte söder ut. Nu hade han Kurt på refven och det skulle gå som en dans att dra honom i land. Och därmed hade han ju vunnit sin första seger som amatördetektiv. Och hvilken lysande seger sedan!

Snart stod han vid målet och ringde på en klocka, öfver hvars knapp satt en plåt, på hvilken lästes: Oscar Alm.

En jungfru med en dammkvast i handen kom ut och öppnade.

— Är kammarskrifvare Alm hemma?

— Nej, han har nyss gått ut med en främmande herre för att äta frukost.

— Hvad var det för en herre?

— Det vet jag inte.

— Hvar skulle de äta frukost?

— Det vet jag inte.

— När kommer herr Alm hem?

— Vid 5-tiden antar jag. Han skulle gå i tullen sedan han ätit.

— Skall den främmande herrn komma igen tidigare?— Det tror jag inte. Han kom och hämtade hr Alm för en halftimme sedan, men jag har inte hört talas om att han skulle komma tillbaka.

Notarien ansåg sig inte behöfva inhämta flera upplysningar. Att den främmande herrn vore identisk med Kurt, därom tviflade han ej ett ögonblick, lika litet som att han efter frukosten, då Alm gick till sitt ämbetsrum, skulle återvända till Bellmansgatan 14. För att därvid infånga honom behöfdes intet annat än att söka ut en lämplig position å Maria kyrkogård och vänta ut honom. Men notarien föredrog att söka upp dem vid frukostbordet. Då han kommit ned på gatan, stannade han och reflekterade:

— Alm skall gå från frukosten till ämbetsrummet. Det är därför sannolikt att de valt en restaurant, som ligger i närheten af tullhuset. Mosebacke? — Nej, Kurt tycker inte om serveringen där, det vet jag. Och som han sannolikt bjudit sin vän kammarskrifvaren, så har han också bestämt lokalen. Mariahissens restaurant? Inte omöjligt, men föga sannolikt. Pelikanen? — Ja, där har jag dem troligen. Kurt besöker icke sällan Pelikanen och har särskildt berömt dess frukostar. Och lokalen är ju veterligen ett kärt tillhåll för tjänstemän i tullen. Alltså genaste vägen dit.

Då notarien inträdde i matsalen på Pelikanen var kammarskrifvare Alm den förste han såg. Och han höll just på att äta frukost tillsamman med en herre, som vände den inträdande ryggen, men notarien kände sig genast öfvertygad om att det var Kurt.

— Nu har jag dig, min gosse, hviskade han själfbelåtet, i det han stegade in i matsalen.

Men den illusionen föll till marken med det samma. Hunnen litet längre fram i rummet, fick han nämligen se den främmande herrns ansikte och upptäckte nu till sin ledsnad att det var en honom vildtfrämmande person. Emellertid hälsade han på kammarskrifvaren, slog sig ned vid ett bord i närheten och begärde en kaffefrukost.

Kammarskrifvaren och hans bordskamrat blefvo i det samma färdiga med måltiden och reste sig för att gå. Notarien passade på tillfället och begärde att få tala några ord med den förre.

— Kan herr Alm, sporde han, upplysa mig om hvar man skulle kunna träffa revisor Kurt Dellvik. Jag ville råka honom, men har förgäfves sökt honom hemma.

— Nej, det kan jag inte. Kurt har semester och han har sagt mig att han ämnade tillbringa den på Gotland. Kanske har han redan rest. Jag har inte träffat honom på öfver en vecka.

Sedan de båda herrarne gått, utbrast notarien, i det han kastade en lång och pröfvande blick efter dem:

— Antingen har kungl. tullverket i herr Oscar Alms person beröfvat den svenska scenen en framstående skådespelare eller ock vet han platt ingenting om Kurts försvinnande. Men brefvet, brefvet! Naturligtvis har inte Kurt ställt sin adress till Bellmansgatan 14 utan att därom underrätta Alm. — Nej — låt gå för skådespelaren. Emellertid skall jag fatta posto på Maria kyrkogård och det vore besynnerligt om jag inte skulle kunna vakta ut räfven på väg till sin kula.

Sagdt och gjordt. Notarien begaf sig åter upp för Söders höjder och stod snart på Maria kyrkogård, där han först dref omkring på gångarne och slutligen slog sig ned på en bänk, så lyckligt placerad, att han af ett buskage var dold både från gatan och hufvudgången men icke desto mindre därifrån hade god utsikt öfver Bellmansgatan och speciellt ingångsporten till det hus, hvari kammarskrifvare Alm bodde.Det blef en långsam vaktgöring. Timme gick efter timme utan någon annan sysselsättning än att röka cigarr och betrakta de personer, som passerade gatan eller sneddade öfver kyrkogården. Och båda delarne blef enformigt i längden. Men bänken var en allt för fördelaktig utkiksplats för att han skulle våga lämna den.

— Det förvånar mig inte, sade han för sig själf, att Sherlock Holmes höll på att hemfalla åt morfin och kokain, ty visst och sannt har detektivyrket sina mellanstunder af den hemskaste tråkighet. Men så, tillade han, lär det nog vara desto intressantare däremellan.

Omsider hände ändå något som i viss mån underhjälpte tidens flykt. Plötsligt dök där upp en karl — notarien observerade inte hvarifrån han kom — och satte sig på samma bänk. Det var en lång och mager karl, rätt snyggt klädd, men utan all elegans. I det hela såg han ut som en söndagsklädd arbetare, men händerna voro smala och fina, för ingen del vittnande om något som helst slag af grofarbete. Ansiktet var kantigt och fult med spetsig näsa, utstående kindknotor och starkt framskjutande haka, som gjordes ännu mera framträdande genom ett glest och föga vårdadt hakskägg, svart till färgen liksom de något tjockare mustascherna. Hyn var gulaktig och öronen ovanligt stora. Åldern tycktes vara omkring trettio år. Mannens hela yttre verkade frånstötande.

Främlingen satt länge tyst, men det föreföll notarien som hade han då och då kastat förstulna sidoblickar på sin granne, blickar som voro allt annat än vänliga och förtroendeingifvande. Plötsligt flyttade han sig en smula närmare på bänken och sade på mycket dålig finsk-svenska, som vi dock öfverflytta på ett mindre knaggligt språk:— Hör min herre till förtryckarne eller till de förtryckta?

— Jag vet inte om, svarade notarien, att vi i vårt land ha hvarken förtryckare eller förtryckta.

Främlingen betraktade honom med en hånfull blick och sade med ett matt leende:

— Så kan man åtminstone inte säga i mitt fädernesland Ryssland och väl knappast här heller — såvida man inte tillhör förtryckarne. Ert yrke, min herre?

Notarien höll på att gifva ett snäft svar, men så kom han att tänka på att ett fortsatt samtal kanske kunde ha sitt intresse, hvarför han helt beskedligt svarade: — Jag är jurist.

Främlingen ryckte till och betraktade honom med en hvass och tydligen hatfull blick. Sannolikt hade han ett glåpord på tungan, men ändrade sig och sporde i ganska mjuk ton:

— Kanske min herre också är advokat? —

— Ja, det är jag.

— Skulle min herre då vilja svara på frågan: Står det i den svenska lagen att polisen har rätt att utan dom och rannsakning visa ut en utländing?

— Ja, om utländing anses vådlig för den allmänna säkerheten eller saknar medel att sig försörja, så kan regeringen genom polisen visa ut honom.

— Hvem är det som därvid har rätt att anse?

— Naturligtvis regeringen.

— Tack, jag har hört det samma af en annan svensk men det var roligt att få det bekräftadt af en jurist.

— Hvad är ert namn, min herre?

— Det kan inte vara af intresse för en jurist.

Med dessa ord och en, som notarien tyckte, lömsk och hatfull blick reste sig mannen plötsligt från bänken och aflägsnade sig, ställande sina steg åt Hornsgatan.— Hm, tänkte notarien, det där var allt en af de rätte, en af dessa

ryska anarkister, som vår förra liberala regering beskedligt nog låtit innästla sig här i Stockholm, ja till och med, enligt hvad det uppgifves, hålla en slags hemlig kongress på Folkets hus. Jo, jo, men. Han tycktes vara en smula ängslig för den nya regeringen. — — — Det var otäcka ögon den karlen hade. När man såg in i dem, var det alldeles som att stå framför en ångpanneeldstad. Så länge luckan är sluten märker man föga af den inre elden, men då och då öppnas den, och då ser man den förtärande glöden, som gnistrar och sprakar. Visst och sant är att den karlen skulle jag, trots hans onekligen rätt civiliserade yttre, knappast vilja möta i en mörk skog. Fy så'na ögon!

Notarien hade god tid att analysera sina intryck af ryssen, ty timmarna skredo oändligt sakta och ingenting annat inom hans starkt begränsade synkrets förmådde nämnvärdt ådraga sig hans uppmärksamhet. Plötsligt märkte han dock att där låg något hvitt under bänken just vid den plats, där ryssen suttit. Han böjde sig ned och tog upp det. Ett bref! — Nej, inte ett riktigt bref utan ett något nedsolkadt, öppet kuvert, som saknade utanskrift. Däremot saknade det inte innehåll. Han framtog ur detsamma en liten fyrkantig pappbit, liknande de polletter man vid offentliga tillställningar får på sina öfverplagg men utan det för dylika vanliga hålet. På ena sidan syntes bilden af en exploderande bomb, tydligen handmålad och i flera färger, samt därunder ett mystiskt tecken liknande en hebräisk bokstaf. På den andra sidan stod, skrifvet med rödt bläck: »Söndag kl. 11. P. M.» — Något annat fans ej i kuvertet.

Notariens tankegång, där han satt med den mystiska pappbiten i hand, formade sig sålunda: Det därmåste ryssen ha tappat, ty hade kuvertet legat under bänken innan han kom, så skulle jag säkert ha märkt det förr. Jag såg honom en gång taga upp en näsduk och förmodligen har därvid kuvertet glidit ur fickan, utan att han märkt det. För öfrigt hör ju detta tecken ihop med honom som pricken öfver i'et, anarkisternas tecken med den kreverande bomben och den judiska bokstafven. Sannolikt är det ett inträdestecken till något möte af anarkister som hålles på söndag kl. 11. Att endast ett fåtal är kalladt till detta möte kan man sluta sig till däraf att tecknet är målade för hand och riktigt bra måladt för resten. Man skulle ej ha gjort sig ett dylikt besvär om det varit fråga om många. Sannerligen skulle jag ha god lust att bevista detta möte, till hvilket nu slumpen försett mig med inträdestecken, om jag bara vetat hvar det hålles. Men därom finnes ingen upplysning. Månne på Folkets hus? Det är knappast troligt, ty förmodligen är samlingsplatsen på ett ställe, som är bättre ur vägen för polisen. Det är verkligen synd, att man därom inte kan veta något, ty kanske planlägges där under den springande bombens tecken fruktansvärda brott.

I dessa funderingar afbröts notarien däraf att han från sitt förträffliga observatorium såg kammarskrifvare Alm komma hem och begifva sig upp i sin våning. Hans städerska hade spått rätt, ty klockan var nu endast några få minuter öfver fem.

Nu föresatte sig notarien att hålla ännu noggrannare utkik än förut, ty hade Kurt och Alm stämt möte i den senares hem, då ämbetstiden var förbi, och något dylikt misstänkte notarien, så skulle säkerligen den förre inte dröja att infinna sig.

Emellertid kunde ju inte notarien jämt sitta och stirra på ingångsporten till nr 14, ty han ville åt mer än ett håll hålla utkik efter Kurt. Men dennadelning af uppmärksamhet höll på att bli ödesdiger. Då han efter att ha spanat åt kyrkogårdens stora tvärgång åter vände sina blickar till porten i n:r 14 Bellmansgatan, såg han nämligen en högväxt herre försvinna därigenom, och fast han endast såg honom på ryggen, kände han sig genast öfvertygad att det var Kurt.

— Han har kommit från Mariahissen, utropade han högt. Hans växt, hans grå öfverrock, hans hatt, hans raska tag, som jag så väl kände igen, då han öppnade porten. Hvilken åsna jag var, som lät honom komma så långt utan att ha sett hans ansikte. Men det gör det samma. Det var han, nu vet jag hvar jag har honom och han skall inte undgå mig. Men jag skall gifva honom tid att komma in till Alm, ty märker han sig förföljd i trappan, skulle det kunna hända att han smiter undan i någon vrå. Han känner nog vägarne i det där huset bättre än jag. Men väl inne hos Alm är han fast, ty denne, som är ungkarl, bebor endast en dubblett och till den finnes säkert inte mer än en ingång.

Några minuter senare ringde notarien på Alms tamburklocka. Denne kom själf och öppnade, synbarligen något förundrad öfver besöket.

— Jag skulle be om ett samtal med herr Alm.

— Var så god och stig in.

I det samma notarien steg in i rummet, såg han dörren till ett inre rum dragas igen. Nu var han säker på sin sak. Han rusade fram, ryckte upp dörren och skrek:

— Nu är du fast, min — — —

Längre kom han inte, ty hans rop besvarades af ett indigneradt skrik från fruntimmersläppar. Han stod inför en ung elegant dam, som visserligen genast vände bort ansiktet, men som han dock såg vara mycket vacker.Någon annan fans inte i rummet — herr Alms sängkammare.

Notarien stod alldeles tillintetgjord, men hade dock sans nog att diskret draga igen dörren.

— Hr notarie, ert uppförande, som jag kallar oförskämdt, tarfvar en förklaring.

Dessa ord kommo naturligtvis från kammarskrifvaren, hvars annars så godmodiga ansikte blossade af vrede.

— Ja, svarade notarien, som nu någorlunda återhämtat sig, ja, ni har rätt herr Alm, det tarfvar verkligen en förklaring, och jag ser däruti ingen annan utväg än att omtala hela saken från början.

Han berättade nu historien om vadet, aftrycket på läskpapperet, det långa postandet på Maria kyrkogård m. m. Och allt som han berättade, ljusnade kammarskrifvarens ansikte och till slut bröt han ut i ett hjärtligt skratt. Vreden var alldeles bortblåst och han ville rakt inte höra på några vidare ursäkter.

— Hade det inte varit för en viss orsaks skull — en sidoblick på sängkammardörren — så skulle jag föreslagit att vi afslutat äfventyret med en gemensam middag på hotell Östergötland, där Kurt och jag ofta brukat träffas i sådant syfte. Det skulle kunna hitta på och hända att gamla vanan drager honom dit vid den här tiden och det skulle roat mig att se honom falla i sin förföljares händer. Men tyvärr är jag hindrad. Det där brefvet om växeln skall jag emellertid förklara. Ni har tolkat det riktigt, men däraf dragit förhastade slutsatser. Se, saken är den, att jag är skyldig Kurt litet pängar. Så kommo vi i förra veckan öfverens om att jag skulle återbetala dem på det sätt, att jag inlöste Kurts del i en växel, som han har med en gemensam bekant. Nå, växeln förfaller i dagarne och han har därför skrifvit till den andre och meddelat att jag tagit saken om hand.För öfrigt kan jag på heder och samvete försäkra att jag i denna stund inte vet hvar Kurt befinner sig och att jag varit alldeles okunnig om det komiska vadet, hvilket jag lyckönskar er att vinna. Gå, som jag redan sagt, till hotell Östergötland. Det är Kurts matställe, och det skulle förvåna mig om han synnerligt länge kan hålla sig därifrån.

Notarien hade ju vissa skäl att inte för länge uppehålla den pratsamme värden. Han bjöd farväl och de skildes som de bästa vänner i världen.

— För tusan, mumlade notarien, i det han gick ned med Mariahissen, det har sina vanskliga sidor att fungera som detektiv. Man riskerar att få veta mera än som egentligen rör en. Men en näpen flicka var det verkligen Alm gömde i sin sängkammare. Jag kände igen henne, men vete hin hvar jag sett henne förr. Sannolikt på något kafé. Det anar mig att hon serverat mig åtskilliga punschhalfvor, men hvar? — Ja, det kan jag inte minnas och bryr mig ej om att forska i den saken. Jag har i dag varit indiskret nog ändå. Emellertid skall jag följa Alms råd att äta middag på Östergötland. Det har ett så undangömdt läge, att Kurt torde finna det lämpligt som tillflyktsort.

Då notarien inträdde i hotell Östergötlands trånga och mörka men af gourmeter högt uppskattade matsal, fann han den ovanligt folktom. De flesta af ställets matgäster hade nog redan slutat måltiden och gått sin väg eller dragit sig tillbaka till kaféet. Endast en ätande herre fans där utom han själf och denne ådrog sig genom sin flotthet hans särskilda uppmärksamhet. Det var en medelålders herre i guldpincenez och polissonger och såg ut som en affärsman — men en sådan som förstår att njuta af lifvet. Fastän alldeles ensam hade han tre sorters vin, däribland champagne, framför sig på bordet ochmiddagen, som han åt, var tydligen af det mest lukulliska slag,

ungefär, tycktes det, det bästa och dyraste huset förmådde. Dessutom briljerade han med blixtrande diamanter i skjortvecket, alldeles som en cirkusdirektör, och dyrbara ringar på fingrarne. Med ett ord: han såg ut som en verklig nabob.

Emellertid slutade naboben sin middag en god stund tidigare än notarien och denne frågade vaktmästaren hvem främlingen var.

— Åh, det är en mycket fin herre, försäkrade denne, aldrig mindre än en femma i dricks. Det är en svensk, sedan många år bosatt i Petersburg, där han lär drifva mycket stora affärer.

— Hvad är hans namn?

— Alfred Conradi. Jag har sett hans visitkort.

Sedan notarien ätit och druckit kaffe utan att därunder ha sett en skymt af Kurt Dellvik, lämnade han hotell Östergötland och begaf sig till Engelbrektsgatan, där han företog sig att spionera på fröken Ida för att se, om hon inte skulle gå ut för att bära nattyg till sin herre. Men hon gick inte ut och efter att ha vankat omkring gården ett par timmar, tröttnade han och gick hem.

Första dagen hade, tycktes det, inte fört honom ett enda tum närmare målet.

*

III.

Damen med blå slöjan.

Då notarien Alf Grane följande morgon, d. v. s. tisdagen, drog upp sin rullgardin såg han att vädret var härligt, ett riktigt strålande juniväder af det slag, som i Stockholmarnes hjärtan tänder längtan till blommor och grönska, till sund och blåa fjärdar. Och det gladde honom, ty han kände sig lifligt öfvertygad om att Kurt Dellvik i ett sådant väder omöjligt skulle kunna hålla sig inne i sitt ide, hvar det nu vore beläget, utan begifva sig ut för att söka sol och grönska, blommor och fågelkvitter. Men som hans område genom öfverenskommelsen blifvit ganska inskränkt, vore det således endast att hålla ett uppmärksamt öga på stadens parker. Också beslöt han att ägna större delen af dagen åt dem. Och det satte han också genast i verket, knappast gifvande sig tid att ens äta frukost.

Han började med Lill-Jansskogen och norra Djurgården, och det var en undersökning som tog tid, ty detta stora område har många vinklar och vrår, som inte äro lätta att genomspeja. Men han såg aldrig en skymt af Kurt. Därefter tog han Humlegården, Tegnérlunden, Vanadislunden och Vasaparken, men med lika nedslående resultat. Och så blef det tid att äta middag. Härtill valde han Café du Boulevard vid Karlavägen, ty han visste att Kurt stundom brukade besöka detta ställe. Dessutom fans det i »hörnrummet» en förträffligobservationsplats öfver Karlavägen, och det lät ju alltid tänka sig, att »villebrådet» kunde dyka upp där, där det fans både grönska och blommor och skuggrika bänkar att dåsa bort en vacker sommardag på.

Middagen var fort expedierad. Därefter slog han sig ned i kafé't för att dricka kaffe och röka en cigarr och valde därvid en sådan plats i hörnrummet, att han hade god utkik öfver Karlavägen. Vid kaffet och cigarren försjönk han i djupa funderingar. Hittills hade framgången varit klen och redan nu kunde han inte neka inför sig själf, att han hade mycket goda utsikter att få betala middagen på Hasselbacken. Plötsligt slog han handen i bordet, så kaffeservisen skramlade, och utbrast:

— Jag måste sätta ut en fälla för honom.

Han hade uttalat dessa ord så högt att de öfriga kafégästerna stirrade på honom med synbar förvåning, undrande hvad det månde vara för en figur, som ämnade sätta fällor för folk. Generad öfver den uppmärksamhet, han väckt, betalade han och skyndade att aflägsna sig. Men strax utanför på en bänk i Karlavägen fortsatte han sina

funderingar.

— En fälla, ja, men hvad för en fälla?

Plötsligt spratt han till och reste sig från bänken med uppsynen af en man, som fått en idé. Han skyndade till ett närbeläget tidningskontor och skref en annons af följande lydelse:

Den herre, som aftonen den 2 juni i en spårvagn från Djurgården lifligt intresserade sig för en dam i blå slöja, kan få fortsätta bekantskapen om han promenerar i Humlegården i afton kl. 6.

Damen med blå slöjan.

Med begäran att annonsen infördes i Morgontidningen följande dag, betalte han och gick.

Det torde vara behöfligt att här nämna hvad somlåg bakom denna besynnerliga, men i vissa af Stockholmstidningarne ingalunda ovanliga annons.

Per Nobel hade en dag berättat för Alf Grane att, då berättaren i sällskap med revisor Kurt Dellvik ofvannämda afton reste i spårvagn från Djurgården till Norrmalmstorg, hade den senare varit synnerligt intresserad af en vacker ung dam med blå slöja, som befann sig i samma vagn och med hvilken han till och med lyckats inleda ett litet samtal, som dock afbröts, då damen steg af vid en hållplats vid Strandvägen. Kurt hade då också velat stiga af i förhoppning att få fortsätta bekantskapen, men däremot hade Per Nobel opponerat sig på det lifligaste. De hade nämligen kommit öfverens att supera tillsamman på Du Nord, där en tredje person skulle möta dem. Kurt var envis, men innan diskussionen mellan Per Nobel och honom afslutats, gick vagnen och så måste han uppgifva »damen med blå slöjan». Sannolikt hade detta grämt honom djupt, sade Per Nobel, ty han hade sedan varit vid dåligt lynne hela aftonen.

Det var på denna historia notarien byggde sin fälla. Sannolikt, tänkte han, vet inte Kurt af att Per Nobel för mig omtalat denna episod och kan sålunda inte misstänka, att annonsen härleder sig ifrån mig. Däremot tror han att »damen med blå slöjan» låtit införa den, och med den kännedom jag har om vännen Kurts svaghet för »det evigt kvinliga» är jag förvissad om att han, äfven med risk att få betala Hasselbacksmiddagen, skall infinna sig på mötesplatsen. Och den som ingalunda skall svika, det är jag.

Upplifvad af dessa förhoppningar, beslöt notarien att ägna resten af dagen till en undersökning af Djurgården, hvilken han också redligt utförde men med lika liten framgång som förut.

Då han slutligen, uttröttad af dagens mödor, gick till sängs, var hans sista tanke före insomnandet:— Det är i Humlegården jag i morgon skall fånga honom, och det skall ske med tillhjälp af »damen med blå slöjan».

Onsdagen ingick med lika vackert väder som föregående dag. Notarien tillbringade hela förmiddagen i stadens parker i förhoppning att af en slump stöta på Kurt, men med lika liten framgång som dagen förut. Han tröstade sig dock med förhoppningen att gillret i Humlegården inte skulle förfela sin verkan.

Naturligtvis infann han sig i god tid på den beramade fångstplatsen, därvid företrädesvis sökande sådana platser, där han själf vore föga synlig men hade en desto bättre utsikt öfver andra promenerande.

Dessas antal var dock icke särdeles stort. I början af juni ha många Stockholmare redan brutit upp ur vinteridet och begifvit sig ut till landet. Och främlingsströmmen till hufvudstaden har ännu inte riktigt kommit i gång. Därför är vid denna tid Humlegården ganska glest befolkad och särskildt var detta fallet nu. En eller annan promenerande här och där i gångarne, en läsande dam på en eller annan bänk samt en flock lekande barn. Det var allt. Men desto lättare var det för notarien att öfverskåda hvad som fans och att själf visa sig så litet som möjligt. I nordvästra delen var det som mest fridfullt, och där höll sig vår amatördetektiv med förkärlek, ty dels var det där godt om skyddande buskager, dels hade man där god utsikt öfver den mera öppna delen af parken.

Emellertid hade notarien redan vankat omkring en god stund utan att finna hvad han sökte, fast han med största noggrannhet och ihärdighet mönstrade alla högväxta herrar. Så, då han befann sig på den gång, som leder till Hasselbergs staty, »Farfadern», fick han se en högväxt herre, som stannat just vidstatyn och, vändande notarien ryggen, tycktes speja ut åt gångarne i parkens södra del.

— Det skulle kunna vara Kurt, hviskade notarien ifrigt, fast han har Calabreserhatt, ett plagg som jag aldrig sett honom begagna. Men han kan ha lagt sig till med den nu för att bättre kunna dölja sitt ansikte.

I det samma vände sig mannen om.

Det *var* Kurt Dellvik.

Notarien jublade invärtes och satte sig i rask gång för att gripa sitt offer. Men detta hade märkt faran. Revisorn gjorde en rask helomvändning och gaf sig i väg emot Engelbrektsplan.

Notarien efter!

Ingen af dem vågade springa, ty sådant skulle ha förorsakat folksamling, men båda ansträngde sina ben till det yttersta. Snart voro de nere på Engelbrektsplan, revisorn i têten, men notarien som god andre. Där stannade just i det samma en södergående spårvagn, af röda linien. Nu vågade de springa, ty det är ju inte ovanligt att man springer för att hinna med en spårvagn.

Och de sprungo, sprungo som man springer i ungdomens vår.

Revisorn hann först fram och hoppade upp i motorvagnen. Notarien kom något efter men hann dock slänga sig upp i släpvagnen. Och i denna, som var af det öppna slaget, lyckades han få en sådan plats, att han kunde se in i motorvagnen. Där satt mannen med calabreserhatten, men han vände envist ansiktet bort från sin förföljare. Hatten var honom därvid till god tjänst, men utgjorde på samma gång ett godt märke för notarien, ty ingen annan i vagnen hade en dylik hatt.

Under tiden gick spårvagnen och notarien föresatte sig att hålla noga utkik efter calabreserhatten vidhållplatserna, ty där den steg af, där skulle också han stiga af. »Och vill jag just se om han skall undkomma mig,» mumlade Alf Grane mellan tänderna.

Men han steg icke af.

Man passerade Stureplan, Norrmalmstorg, Kungsträdgården, Gustaf Adolfs torg, Slottet och Skeppsbron, men allt jämt satt calabreserhatten kvar.

Så kom man till Slussen.

Där hoppade revisorn af innan ännu vagnen stannat.

Notarien hoppade efter. Men något försprång hade i alla fall mannen med calabreserhatten.

Nu vet hvarje Stockholmare att det vissa tider är ytterligt svårt att komma fram vid Slussen.

Plötsligt finner man sin väg spärrad af en barrikad af människor, hästar och kärror i en ogenomtränglig röra, och ve den som inte hejdar sig i tid utan kastar sig in i detta kaos. Det lindrigaste, som då kan träffa honom, är att bli öfverkörd eller nedtrampad.

En dylik barrikad hade notarien den oturen att råka ut för och för att inte sätta lif och lemmar på spel, måste han stanna. Revisorn hade däremot varit lycklig nog att finna en lucka i det lefvande stängslet och befann sig redan på andra sidan. Därigenom ökade han betydligt sitt lilla försprång. Och påtagligen hade han tur. Ty då notarien omsider funnit en bresch i den lefvande vallen samt hunnit så långt som till slussbron, fann han vägen spärrad af en stång. Han beredde sig att hoppa öfver den men greps i detsamma i armen af en slussvaktare.

— Här kommer ingen öfver, sade han, ty bron skall öppnas. Gå till andra bron.

Notarien slet sig loss, men det var för sent. Klaffbron höjde sig redan och stod snart som en ogenomtränglig port framför hans ansikte. Men på andra sidan kilade revisorn undan af alla krafter. En gångvände han sig om och notarien såg att han skrattade med full hals.

Hånad till på köpet!

Men notarien betänkte sig inte länge. Nu generade han sig inte för att springa. Han sprang som en hind längs

slussgrafven, uppnådde andra slussbron och passerade den. Men nu hade revisorn fått ett långt försprång. Han styrde kurs emot Katarinahissen och notarien gnodde efter, sprang som hade det gällt Marathonloppet.

Folk stannade och tittade efter den springande mannen. Snart hade han ett par hundra åskådare och en tidningsreporter tog upp sin notisbok för att vara beredd på allt.

Nu försvann revisorn i hissbyggnaden.

Notarien flåsade och sprang.

Då han kom fram, hade just hisskorgen gått upp. Man såg hur den gled i gallerverket mellan himmel och jord.

För notarien fans intet annat att göra än att vänta på nästa korg. Nå, ändtligen! Då han kom upp på hissbron kunde han ingenstädes upptäcka revisorn.

— Har han gått in på Mosebacke eller kastat sig in i någon af gränderna vid Mosebacketorg? Ja, det är inte godt att veta. I alla händelser kan han inte vara långt borta. Framåt!

Han hade redan passerat största delen af hissbron, då han fick den ingifvelsen att vända tillbaka och titta ned. — —

— F-n anamma!

Där nere i djupet under hans fötter såg han calabreserhatten med god fart åter styra kurs emot slussen. Revisorn hade tydligen omedelbart gått ned med hissen för att därigenom grundligt lura sin förföljare. Och då denne kom upp hade han stått gömd i hisstornet.

Nå! Lyckligtvis var hisskorgen strax färdig att gå ned och notarien var inte sen att medfölja. Så började åter en styfvare gångtäflan. Notarien ömsom gick och ömsom sprang, och som revisorn tydligen inte märkt att förföljaren åter kommit ned, lät han denne betydligt vinna på sig. Snart voro de vid slussen. Nu var slussbron nedfälld och notarien hack i häl efter revisorn. Men i stället för att sätta sig på en spårvagn, som notarien förmodat, vände revisorn åt höger ned åt ångbåtsbron. Nu först såg han sig åter vara förföljd. Resolut sprang han om bord på Djurgårdsfärjan, som just i det samma lade ut. Notarien hade ännu några steg kvar. För sent! Han viftade och ropade åt kaptenen att han ville med, men färjan hade kommit för långt ut. Den ville inte åter lägga till. Nedslagen stod notarien på bron och blickade resigneradt efter färjan och calabreserhatten, som båda aflägsnade sig mer och mer. Revisorn stod i aktern, tog af hatten och viftade åt sin förföljare.

Notarien trugade åt honom med knuten hand.

Hvad var nu att göra? Skulle han taga en roddbåt? Därpå var ej att tänka. Det skulle gå för sakta. Skulle han taga ångslup från Bomslupstrappan och försöka att via Skeppsholmen komma öfver till Allmänna gränd? Det skulle taga för lång tid. Han fräste af förargelse vid tanken på att han nyss haft fågeln så godt som i hand men låtit honom flyga. Och utsikterna att nu få honom fast voro minimala, det insåg han till fullo, ty revisorn skulle ha alltför god tid att smyga sig undan eller gömma sig, innan förföljaren hunne till Djurgården, det var ju solklart.

Ur dessa allt annat än behagliga funderingar rycktes han plötsligt af ropet:

— Hallå, Alf Grane! Hvad står du och funderar på?Han såg sig om åt alla sidor utan att kunna upptäcka hvarifrån ropet kom. Slutligen märkte han dock att det kom från en liten motorbåt, som låg förtöjd vid bron och föga syntes uppifrån kajen.

— Åh, är det du, Rolf Bard! Tänker du ge dig ut med »Måsen»?

— Ja, till Lidingöbro. — Har du lust att följa med?

Vid dessa ord sprang där upp ett klart skinande ljus i notariens af misströstans dimma förmörkade hjärna. Den lilla motorbåten »Måsen» ägdes af hans gode vän ingeniör Rolf Bard och var känd för sin ovanliga snabbhet liksom dess ägare såsom en märkesman på motorsportens område. Kunde han få Bard att föra sig öfver till Djurgården, så skulle Kurt inte undgå honom.

— Vill du göra mig en stor tjänst?

— Gärna det. — Hvad då?

— Taga mig med till Djurgården och landsätta mig vid Allmänna gränd.

— Stig om bord! Det skall gå som ett naffs.

Alf var naturligtvis inte sen att följa inviten, och båten lade ut.

— Tror du vi skulle kunna hinna upp Djurgårdsfärjan och följa den så nära att vi kunna lägga i land ungefär samtidigt med den?

— Färjan har ett betänkligt försprång, men det går ju an att försöka. »Måsen» har goda vingar. Men — är du på jakt efter kjoltyg efter som du har så brådt?

— Inte kjoltyg, men om bord på färjan fins en god vän, som jag gärna ville ha fast i, innan han förirrat sig i Djurgårdslabyrinterna.

— Nå, så då! — —

Ingeniören ökade farten. Skarp som en rakknif skar den lilla båten strömmens vatten, som forsade för stäfven, och Stadsgårdens bergväggar, för attnu inte tala om Strömmens kolpråmar, Ålandsskutor och skärgårdsbåtar flögo förbi notariens ögon som ett rörligt panorama. Redan vid »Blåsut» syntes Djurgårdsfärjan ganska nära, där den bred och trygg paddlade fram, och Måsen följde i dess kölvatten. Nästan samtidigt lade de till vid Allmänna gränd. Notarien tackade och hoppade i land. Och nu dök åter calabreserhatten upp för hans förtjusta blickar och det till på köpet på ganska nära håll.

Revisorn hade varit en af de första att stiga i land och nu gick han makligt upp åt gränden, synbarligen utan att ha någon aning om motorbåten och dess passagerare. Notarien följde honom hack i häl, mumlande för sig själf: — Nu skulle det vara rent af onaturligt, om han undgick mig.

Revisorn gaf sig god tid. Ungefär midt i gränden ställde han sig med händerna på ryggen att läsa en på ett plank uppklistrad affisch. Nu gick notarien fram, slog honom på axeln och utbrast i triumferande ton:

— Nu har jag dig och nu är det du som betalar middagen.

— Därom torde meningarna vara delade, svarade revisorn, i det han öfverraskad vände sig om, tilläggande. Hur f-n har du så hastigt kommit hit?

— Jag har flugit, svarade notarien skrattande. Men då de nu stodo ansikte mot ansikte och revisorn strök calabreserhatten på nacken, förstummades hastigt skrattet. Rösten var Jakobs röst men händerna voro Esaus händer!

Notarien stod där och stirrade på sitt med så mycken möda upphunna villebråd och, ju mer han stirrade, dess mera utplånades den triumferande minen i hans ansikte för att aflösas af »eftertankens kranka blekhet». Slutligen utbrast han i nedslagen ton:

— Per Nobel! — — — —

— Jo, ditåt lutar det, min gosse. Du påstod såtvärsäkert att en skådespelares maskering dugde endast vid rampljuset men aldrig skulle hålla stånd inför Guds klara dag. Jag har velat öfverbevisa dig om motsatsen och på samma gång göra din detektivbragd en smula mera invecklad. Och jag har lyckats ganska bra, men det må jag erkänna, att du gifvit mina gamla ben en motion, som nästan varit dem väl stark. Nu föreslår jag att du följer med mig hem, så skall jag vid en grogg och en god cigarr redogöra för mina erfarenheter i skepnaden af revisor Kurt Dellvik. Går du in på det, så taga vi spårvagnen med detsamma.

Visserligen kände sig Alf Grane ganska förargad öfver att ha blifvit så kapitalt lurad, men å andra sidan måste han skratta åt det komiska i situationen, på samma gång som han inte kunde neka sin beundran åt den skådespelarkonst, som gjort det möjligt för en sextioårs man att så förvillande, om ock en smula på afstånd,

imitera en trettio år yngre person, med hvars yttre han i öfrigt hade föga gemensamt utom den högväxta och smärta figuren.

Och hvem kunde för resten vara förargad på den godmodige och vänsälle farbror Per Nobel?

Alltså svarade notarien ja och de togo spårvagnen.

Något senare återfinna vi förföljaren och den förföljde i Per Nobels vackra och konstnärligt ordnade ungkarlsvåning vid Grefgatan. Den sjunkande aftonsolen glimmade i slipade glas, lätta, välluktande skyar hvirflade upp från de fina cigarrerna, och nu berättade Per Nobel, väl befriad från all maskering, om den del han tagit i dagens äfventyr.

— Då jag såg »damens med blå slöjan» annons i morgontidningen och samtidigt kom ihåg hvad jag nyligen berättat om Kurts intresse för henne, gissade jag att den härledde sig från dig och att du därmed velat utsätta en fälla för honom. Och så föll jag förfrestelsen att aktivt deltaga i äfventyret. Jag ville ytterligare inveckla det och på samma gång straffa dig för din så tvärsäkert uttalade misstro emot en yrkesmans maskeringskonst. Af en vän lånade jag en öfverrock, som är på pricken lik Kurts, klädde mig i öfrigt så likt honom, som möjligt, anlade tveklufvet skägg, sådant som hans, grimerade bort min ålder, så långt ske kunde, och sökte, med ett ord, göra mig så lik honom, som möjligt.

— Men hvarför anlade farbror calabreserhatt? Någon sådan har jag aldrig sett Kurt begagna.

— Jo, ser du, min vän, det var nödvändigt. Nedre delen af mitt ansikte lyckades jag snart göra likt Kurts, men beträffande den öfre voro svårigheterna större, delvis oöfverstigliga. Därför måste jag lägga dessa partier i skugga, och sådant kunde bäst ske medelst en calabreserhatt.

— Det är sant. Jag igenkände farbror först då hatten sköts tillbaka på nacken.

— Nå, i denna maskering begaf jag mig på utsatt tid till Humlegården. — Kan du tänka dig! — Kurt var där.

— Han var väl så i — — — —

— Jo, minsann var han där. Din fälla hade visat sig fullt effektiv. Jag mötte honom i en af de östra gångarne. Du kan tro att han storbligade på mig. Hans uppsyn var så komisk, att minnet däraf skall roa mig länge. Men han kände inte igen mig. Förmodligen trodde han sig ha stött på sin egen dubbelgångare.

— Anamma det, och så hjälpte farbror honom ur fällan.

— Ja, visserligen tyckte jag att det var synd om dig, men så tänkte jag att din ära skulle bli större, ju flera svårigheter du besegrat. Ännu har du någradagar igen. Du får hitta på en ny fälla. Jag skall inte hjälpa honom mera.

— En ny fälla! Ja, det är lättare sagdt än gjordt, nu sedan farbror tagit den bästa ifrån mig.

— Den som du hade först tagit ifrån mig.

— Ja, det är ju sant, men — — —

— Jag har gömt det bästa till sist. — Damen med blå slöjan var också i Humlegården.

— Hvad säger farbror? — — —

— Sanning till punkt och pricka. Hon var där. Förmodligen hade äfven hon läst annonsen och velat begagna sig af den, äfven om den måste ha för henne förefallit något egendomlig.

— Och de träffades — —

— Sannolikt.

— Så har min fint anlagda fälla endast tjänat till att bereda Kurt en herdestund.

— Jo, jo! Så kan det gå till här i världen.

*

IV.

Ett bref och dess följder.

Då notarien på onsdagskvällen lämnade Per Nobels lilla våning vid Grefgatan, tog han hemvägen öfver Humlegården i den tanke att möjligtvis Kurt Dellvik och »damen med blå slöjan» glömt sig kvar ända tills nu. Men förgäfves genomspanade han hvarje vrå af den rymliga parken. De funnos där icke. Trött och missmodig satte han sig på en bänk nedanför Schéeles kulle och försjönk i tankar. Och plötsligt, under det han med sin promenadkäpp ritade de underligaste figurer i sanden, fick han en idé!

— En ny fälla, föreslog Per Nobel. Ja, sannerligen tror jag mig nu vara en dylik på spåren. Låt se! Helt visst har Kurts hushållerska, Ida, mycket väl reda på hvar hennes husbonde befinner sig, det såg jag på hennes illmariga min, då hon ljög för mig. Och lika säkert är att hon fått vissa instruktioner. Så t. ex. antar jag att om där komme ett bref i breflådan, som såge ut att vara af vikt, så har hon order att bära det till honom. Och hur skulle ett bref se ut för att i hennes ögon vara af vikt? Jo, låt mig se! Antag t. ex. att det på kuvertet bure stämpeln af det ämbetsverk, där han är anställd. — Ja, då skulle hon säkert skynda att bära det fram. Att han f. n. har semester, skulle hon säkert icke fästa sig vid. Och så vore det endast att, för att använda en polisterm, skugga henne, då hon går bort med brefvet. Ja, där har jag det — en fälla så god som någon, ochatt gillra upp den får bli morgondagens omsorg. Jag har en god vän i kammarrätten och genom honom bör det ej bli svårt att få ett stämpladt kuvert. — — —

— Men, fortsatte han efter en stund samma tankegång, Ida är slug och en flicka som har ögonen med sig. Märker hon att jag finnes i närheten, så skall hon nog veta att taga sig till vara. För att utan allt för stor risk kunna »skugga» henne, måste jag vara förklädd. Ja, jag vill klä ut mig till arbetare. Jaha, nu har jag morgondagens program fullständigt klart.

Upplifvad af denna tanke lämnade han Humlegården och gick raka vägen hem, där han efter att ytterligare ha begrundat och gillat ofvannämnda plan gick till sängs — ovanligt tidigt för en Stockholmsungherre — och snart försjönk i drömmarnes brokiga värld.

På torsdagsförmiddagen satte notarien sin förra aftonen uppgjorda plan i verket. Genom en vän i kammarrätten fick han ett stämpladt kuvert, hvarå vännen skrifvit utanskriften, och på det ej brefvet skulle bli för tunnt, lade han däri ett reklamkort från en skrädderifirma, hvilket han händelsevis hade i fickan. Så lades det på posten. Därefter köpte han i ett klädstånd på Tunnelgatan en tämligen nött och trådsliten f. d. söndagsdräkt för en arbetare samt en s. k. sportmössa och, mycket belåten med dessa förberedelser, begaf han sig hem för att afvakta rätta tiden för vidare handling. Den skulle nämligen infalla vid den stund, då brefvet kom fram till revisorns bostad vid Engelbrektsgatan.

Notarien hade god reda på brefbärareturerna i Stockholm och kunde således tämligen säkert räkna ut vid hvad tid brefvet skulle komma fram. Klädd som arbetare och ganska säker på att i sitt nuvarande skick inte bli igenkänd af fröken Ida, flanerade han i Engelbrektsgatan. Och mycket riktigt. Just vidden tid, han beräknat, kom brefbäraren och gick upp i huset, där revisorn bodde.

Nu gällde det att passa på huruvida brefvet skulle framkalla det åstundade resultatet.

Jo, min sann! Notarien hade räknat rätt. Ungefär en kvart efter det brefbäraren lämnat huset, syntes Ida i porten, där hon kastade misstänksamma blickar upp och nedåt gatan. Men den unge arbetaren, som långsamt och likgiltigt, alldeles som befunne han sig midt i brinnande strejk, vandrade fram på den motsatta trottoaren, tycktes inte alls ådraga sig hennes uppmärksamhet. Hon var »gåutsklädd» och bar en väska i handen.

— Jag ger mig sjutton på att hon har brefvet i väskan, tänkte notarien i det han kastade en förstulen sidoblick på

den näpna och pigga Stockholmsjungfrun, som ännu stod tveksam vid porten, liksom hade hon fruktat att gifva sig i väg.

— Jag vet hvad hon tänker och jag vet också att hon nu skall leda mig på rätta spåret, jublade notarien invärtes.

Emellertid tycktes flickan ha funnit »luften ren» och hastigt fattat sitt beslut, ty nu satte hon sig energiskt i gång och styrde kurs i riktning emot Birger Jarlsgatan.

Notarien följde efter på lagom håll att ständigt kunna hålla ögonen på henne och dock på nog afstånd, att icke väcka hennes uppmärksamhet, om hon såg sig tillbaka. Plötsligt vek hon af i Eriksbergsgatan, hvarvid notarien måste betydligt minska afståndet för att inte förlora henne ur sikte; sneddade öfver Roslagstorg och fortsatte norrut. I hörnet af Tegnérs- och Roslagsgatorna höll han på att tappa bort henne i anseende till den folksamling, som fans vid spårvagnarnes hållplats, med lyckligtvis hade hon en eldröd fjäder i hatten, och tack vare den återfann hanhenne snart på Roslagsgatan, där hon trippade fram helt lugnt utan att ens se sig tillbaka en enda gång. Utan fara kunde notarien här följa henne helt nära i spåren. Hon korsade Odengatan.

— Åhå, tänkte notarien, är det ute vid Roslagstull han håller till. Inte så dumt utfunderadt, ty där fins trefliga platser vid Brunnsviken, där man med nöje kan dåsa bort en vacker sommardag utan synnerlig risk att bli ertappad.

Men notarien missräknade sig. Ida vek in på Frejgatan och gick in genom porten till en väldig hyreskasern, belägen midt för Vanadislunden. Notarien skyndade fram för att se hvart hon tog vägen inom denna labyrint. Hon försvann genom dörren till gårdsbyggnaden.

Notarien steg in genom porten för att orientera sig. Det var en kolossal femvåningsbyggnad med två korta flyglar inne på gården och en fristående 4 våningars gårdsbyggnad midt för porten. Huset var alldeles nytt, ja, ännu inte ens fullt färdigt, ty gården var t. ex. ännu ej stensatt utan belamrad med stora högar af grus och gatsten, portar och dörrar voro ej färdigmålade och trapporna tycktes ej ännu ha fått några ledstänger. Men icke desto mindre var synbarligen hvarje lägenhet, och det tycktes vara idel smålägenheter, afsedda för arbetare, redan bebodd.

— Kan verkligen Kurt har slagit sig ned i denna väldiga, knappast ens färdiga arbetarekasern? Det låter otroligt! Visserligen, men den som vill hålla sig undan gör säkerligen klokt i att välja en osannolik bostad. Och Kurt är en mycket klok man. En annan fördel är att Vanadislunden ligger alldeles invid, en plats, där han kan hålla sig ute i det fria utan risk att bli ertappad. Och kanske känner han någon som bor i detta hus. Jag vill minnas att han någon gång talat om en gammal trotjänarinna i hansföräldrahem, som skulle finnas i Stockholm och som han understöder. Ja, nu har jag det. Denna gamla trotjänarinna bor här i gårdsbyggnaden och Kurt har inhyst sig hos henne. Kors att jag inte förr har kommit att tänka på den saken. Nå, det skulle inte mycket ha underlättat efterforskningarne, alldenstund jag inte vet hvarken hvad trotjänarinnan heter eller hvar hon bor. — — Hvad skall jag nu företaga mig? Klokast hade kanske varit att följa flickan upp i byggnaden för att se hvar hon gick in. Men den sluga ungen kunde ha igenkänt mig och narrat mig in i felaktig lägenhet. Nej, det blir väl bäst att vakta på Kurt, då han går ut eller in. Men för det ändamålet borde jag själf bo i gården. Om jag kunde få hyra ett rum — —

Så resonnerade notarien, där han stod i portgången och betraktade byggnaden, där han hoppades finna lösningen på det problem han förelagt sig.

I det samma kom en äldre, groft byggd och tarfligt klädd kvinna och hämtade vatten vid vattenkastaren.

— Kan frun säga mig om där fins något rum att hyra här i gården, sporde notarien.

— F-n häller, hvartenda kyffe är upptaget, brummade kvinnan barskt. Men sedan hon fyllt sin hink och just stod i begrepp att aflägsna sig, vände hon sig plötsligt emot frågaren och sade i blidare ton:

— Ge mej si! När jag rätt tänker mig om, så har Majblomskans hyresgäster lupit ifrån henne, så hon har nog sitt rum ledigt.

— Hvar bor Majblomskan?

— I västra flygeln en trappa. — Men, kvanting där, akta er för Josa, om ni tänker logera hos Majblomskan.

— Hvem är Josa?

Kvinnan satte händerna i sidan och skrattade.— Jo, det är ett limspö, som Majblomskan fångar vackra fåglar med, sade hon. Därefter grep hon hinken och försvann genom en dörr.

Notarien gick in i västra flygeln och knackade på en trappa upp. En tämligen frodig matrona med ett par illmariga, bruna ögon, liknande ett par russin i en skinande julbulle, öppnade dörren.

— Bor fru Majblom här?

— Jo, det är allt jag, det.

— Jag har hört sägas att frun har ett rum till uthyrning.

— Ja, det stämmer, eftersom de fördömda bleckslagarne skubbade. Se jag ska’ säja — — —

— Jag skulle vilja hyra det på en vecka — om det passar mig.

— En vecka! — Nej tack — jag hyr inte ut på mindre än månad.

— Åh jo, tag honom på en vecka, mor. —

Notarien såg nu att ett ganska vackert flickansikte med svarta brännande ögon stack fram öfver gummans axel i den halföppna dörren. Det var ifrån detta ansiktes svällande läppar den sista repliken kom.

— Får väl det, efter som du vill det, Josa, svarade modern helt beskedligt, tilläggande i mera bestämd ton: Men det ska’ vara pängar i förskott.

— Naturligtvis! — —

Vid detta svar klarnade matronans blickar. Hon öppnade dörren bredvid. Därifrån kom man in i en smal och mörk tambur, i hvars bakgrund en ny dörr förde till det ifrågavarande rummet. Det hela utgjordes tydligen af en lägenhet på ett rum och kök, det senare med direkt utgång till trappan. Gumman och hennes dotter bodde i köket och det var själfva rummet, som nu skulle uthyras, ett i Stockholms arbetarekvarter mycket vanligt förhållande.

Rummet var ganska rymligt, men föga trefligt.De nya tapeterna hade redan en hel världskarta af fuktfläckar och möbleringen lämnade åtskilligt öfrigt att önska. Men det hade en annan fördel, som i hög grad tilltalade notarien, en egenskap som för honom utgjorde det enda bestämmande — där fans två fönster och från hvilket af dem som helst hade man en förträfflig utsikt öfver gårdsbyggnaden. Ett bättre observatorium kunde han inte önska sig. Också prutade han inte en smul på det i själfva verket allt för höga pris, gumman begärde, utan betalade kontant.

— Hur många ä’ ni, sporde värdinnan.

— Hvad menar frun?

— Hur många ni ä’, vet jag, som ska’ bo i rummet?

— Ingen mera än jag ska’ bo i rummet.

Gumman slog ihop händerna af förvåning.

— Sicken en stunsig herre! — —

Detta utrop kom inte från gumman utan från dörren till köket, som hölls på glänt och i hvars springa notarien såg Josas blixtrande ögon och lockande mun.

Fru Majblom teg, men hon neg så djupt, som hade hon stått inför en kunglig person.

Och så lämnades hyresgästen ensam i sin nyss förvärfvade bostad. Han öppnade ena fönstret och slog sig ned för att observera. Efter en stund såg han Ida aflägsna sig från gårdshuset. Hon trippade så nätt mellan gårdens

grushögar och tittade hvarken åt höger eller vänster.

— Hon misstänker då ingenting, tänkte notarien, har ingen aning om att hon varit observerad. Förmodligen har trotjänarinnan bjudit henne på kaffe. Det är därför hon stannat så länge. Men hvad månne Kurt tänker om brefvet! En skräddarreklam i ett kammarrättens kuvert. — Tror dock knappast att han misstänker mig eller skälet hvarför brefvetkommit. Snarare tror han att någon af kamraterna i verket velat skoja med honom i anledning af hans kända böjelse för fina kläder.

Efter ett par timmars trägen men fruktlös vakt begaf sig notarien ut för att äta middag. Han valde en spislokal för arbetare i Thulegatan och kunde ej nog förundra sig öfver matens förträfflighet i förhållande till det efter Stockholmsförhållanden fabulöst billiga priset.

Därefter återvände han till sin post.

Bort emot kvällen kom Josa in för att bädda och han måste inför sig erkänna, att hon verkligen var en mycket förledande flicka. Särskildt hennes växt var sådan, att mången af Strandvägens skönheter trots korsettfabrikernas ansträngningar haft skäl att afundas henne. Synd bara att det frivola draget vid munnen och de allt annat än blyga och oskuldsfulla blickarne ur de svarta ögonen skämde bort det goda intrycket.

Hon var ganska pratsam.

— Hvad är ert yrke, sporde hon bl. a.

— Bokbindare.

— Bättre att binda böcker än att binda sig vid boken, witzade hon.

Hm, tänkte notarien. Det fins nog mången, som skulle göra klokt i att lägga de orden på hjärtat.

— Hos hvilken mästare arbetar ni, frågade hon vidare.

— Hos ingen mästare för närvarande. Jag är arbetslös.

— Och har ändå råd till en så dryg hyra — —

— Man kan väl lefva på besparingar, vet jag.

Hon gaf honom en misstrogen blick.

— Så’na kvantingar, som ni, bruka inte göra besparingar.Han fann inte skäl att opponera sig emot detta tyvärr alltför sannolika påstående.

Så frågade hon ånyo.

— Är ni en af Finkes gossar?

— Jo, lita på det.

— Kanske ni rent af håller tal i ungdomsklubben?

— Det skulle kunna hända — —

— Vet ni hvad! Jag önskar att nästa bok, ni binder, måtte bli lika väl inbunden som — —

— Som? — — — —

— Som ni själf.

Efter att ha affyrat denna kvickhet, åtföljd af en blixtrande salva ur de svarta ögonen, försvann hon genom köksdörren. Skrattande återtog notarien sin observationspost vid fönstret.

— Det är i alla fall en pigg flicka, den där, men jag tror inte att jag vill hålla särdeles mycket på hennes moral. Nå, nå — äpplet faller inte långt ifrån trädet, och den tiden fru Majblom stod i sin majblom var hon säkerligen ingen vestal, det ser jag på gumman.

Under sin vakthållning kom notarien att närma sig köksdörren och hörde att ett ifrigt, hviskande samtal fördes på dess andra sida. Dörren var tunn, notarien hade goda öron och på detektivstråten duger det inte att vara allt för diskret. Han lyssnade och gjorde det med desto större intresse som det var tydligt att hviskningarne handlade om honom själf.

Det var frun som talade, och han uppfattade det mesta.

— Bokbindare — pyttsan! — Nej, en fin herre är det, en förklädd herre. Såg du att han hade manschetter, och det af allra finaste slag — jo, jag skulle visst vilja se en trådsliten bokbindare i sådana manschetter — tror du inte jag förstår mig på fina herrar — har haft med många sådana att göra i mina dar.— Och så att en arbetslös bokbindare skulle betala en sådan hyra utan att pruta — snick-snack —

— Men hvarför skulle en fin herre förkläda sig till arbetare och hyra rum här, invände dottern.

— Jag tror du är dum, tös. — Han har sett dig, innan du såg honom och blitt pin kär. — Nu vill han ha ett pikant äfventyr, di kallar, och därför har han förklädt sig och hyrt sig in här.

— Men inte behöfde han förkläda sig för det, inte.

— Jo, för att inte väcka uppmärksamhet hos grannarne och så för att få ha dig i fred, begriper du väl.

— Men inte kan jag märka att han är kär. Han har ju inte så mycket som tagit mig om lifvet en gång. — —

— Asch, det är bara som han gör sig till i början — de göra så ibland, herrarne —

Emellertid tycktes de talande nu hafva mera aflägsnat sig från dörren, och notarien kunde icke urskilja annat än ett oredigt mummel, hvarför han återtog sin observationsplats vid fönstret. Men allt spejande efter Kurt Dellvik var förgäfves. Han hade hoppats att något ljus skulle tändas i gårdsbyggnadens fönster, hvarigenom han skulle kunnat få en inblick i dess inre, men i juni månad brinner sällan ljus om kvällarne i arbetarkasernerna, och dessa förhoppningar gingo fullständigt i kvaf. Inte en ljusglimt röjde hvad som fans bakom de ännu orappade murarne.

Trött af sina fruktlösa spejerier gick han omsider till sängs. Bäddningen föreföll honom allt annat än tillfredsställande. Den vid resårmadrassen i en präktig engelsk säng vande notarien hade svårt att förlika sig med fru Majbloms knutiga bolstrar. Och så var täcket alldeles för varmt i förhållande till årstiden. Också gick det trögt med sömnen trots tröttheten efter det myckna vaktandet. Men till sist togungdomens och hälsans naturliga behof ut sin rätt och med orden: »det blir sannerligen en surt förtjänt middag» på läpparne höll han just på att glida in i drömmarnas värld, då han väcktes af en dörrs knarrande. Med ens blef han fullt vaken och reste sig upp i sängen. Rummet var nästan lika ljust som på dagen, han såg köksdörren sakta och försiktigt öppnas och — in trädde Josa i en dräkt, som röjde mera än den dolde.

— Jag tyckte herrn knackade och så trodde jag att herrn möjligtvis ville något, sade hon i smekande ton.

— Nej, jag vill ingenting annat än att få sofva och vara i fred, svarade notarien barskt.

Flickan stod midt i rummet med eld i ögonen, skälfvande lemmar och en gränslös förvåning i hjärtat. Skulle hon tro sina öron? Lefde vi ännu i den kyske Josefs dagar eller — — Plötsligt ryckte hon upp sig och försvann i köket. Men ännu en gång öppnades köksdörren på glänt, Josas ansikte blef synligt i dörrspringan och med gäll röst affyrade hon ordet: — Dumskalle — — — —

Därpå slogs dörren igen med en hård smäll och notarien vände sig mot väggen och somnade.

Följande morgon fick notarien tidigt erfara att han förvärfvat sig fiender i köket. Det var slut med både moderns och dotterns söta miner och då han ville ha sina skor borstade, svarade Josa näbbigt:

— En bokbindaregesäll måtte väl inte vara för fin att själf borsta. Tvättvattnet fick han själf hämta i köket. Och under de följande dagarna märkte han sig ständigt vara utsatt för Majblomskans och hennes dotters spioneri. Hvart han vände sig, hvad han än företog sig, följdes han af två par svarta ögon. Det började bli allt annat än trefligt för honom i arbetarekasernen vid Frejgatan. Men han höll i meden envishet, som varit värdig att krönas

med bättre framgång.

Fredagsförmiddagen beslöt han sig för att våga en stormning på gårdsbyggnaden. Den utfördes så, att han knackade på i hvarenda en af lägenheterna i gårdsbyggnaden, frågande om där inte bodde en person, hvars namn han i hast fingerade. På några ställen kom han in och fick vänliga svar på sina frågor: på andra stängde man dörren midt för hans näsa utan att svara. En gång fick han af en barsk stämma ett »dra för hin i våld» efter sig i trappan. Men ingenstädes skymtade ens det minsta spår af Kurt Dellvik eller någon, som kunde tagas för hans gamla trotjänarinna.

Vi skola inte följa notarien i hans ifriga spaningar åt skilda håll under fredagen och lördagen, endast konstatera att de alla voro förgäfves samt att han började tröttna på sin otacksamma uppgift. Då han gick till sängs på lördagsaftonen var han bestämdt öfvertygad om att hans senaste, så väl uttänkta fälla fört honom på villospår och att Kurt Dellvik alldeles inte fans i hyreskasernen vid Frejgatan. Också var det hans vissa föresats att nu sofva sista natten där och att på söndagsmorgonen vända sina spaningar åt annat håll. Men föresatser äro stundom till endast för att brytas. Det fick Alf Grane nu erfara. Orsaken härtill var följande:

Medan han på söndagsmorgonen stod och klädde sig och icke ens under denna viktiga förrättning underlät att speja ut öfver gården genom det öppna fönstret, fick han plötsligt se fröken Ida med en stor korg på armen trippa öfver gården och försvinna i gårdsbyggnaden. Olyckligtvis var han ej tillräckligt klädd för att rusa ned och följa henne i trapporna, men om en stund stack hon plötsligt ut hufvudet genom ett öppet fönster i tredje våningen.— Åh hå, utropade han glad, nu vet jag åtminstone i hvilken lägenhet hon befinner sig. Det är till höger om trappan i tredje våningen — just där de i fredags inte ville släppa in mig. — — —

Nu vaknade åter hans gamla tro på att Kurt funnes där, och han föresatte sig att nu skulle han inte låta sig afvisas. Och han kände sig så säker på den lyckliga utgången, att han beslöt gå ut och spisa frukost innan han företog något vidare.

— Skulle Kurt gå ut, tänkte han, så skall jag nog vakta ut hans återkomst, ty nu vet jag hvar jag har honom. Men förmodligen var det söndagsfrukosten åt honom Ida hade i den stora korgen, och då blir han inte färdig före mig, ty jag skall snart vara tillbaka.

Vid återkomsten gick han direkt upp i gårdsbyggnaden och knackade på den af honom nu kända lägenheten.

Intet svar. — —

Han slog verkliga trumhvirflar på dörren, men ingen kom för att öppna och från lägenheten hördes inte en knäpp. Han lade örat till dörren och lyssnade, men inte ett ljud.

Åter en trumhvirfvel. - Då dök plötsligt upp en flicka i förstugan utan att han märkte hvarifrån hon kom.

— Dom ä’ inte hemma, sade hon.

— Hvart ha de då tagit vägen? —

— Åh, dom gingo väl ut för att spisa frukost i skogen, efter som dom hade matkorgen med sig.

— Hur många voro de? —

— Tre — två fruntimmer och en karl. Jag såg dem, då de gingo ut för trappan, och hörde att de kommo från den lägenheten.

— Hur såg karlen ut?— Åh, det var en stilig herre med mörkt skägg och en mycket fin grå öfverrock.

— Åsna! — —

Flickan stirrade förskräckt på honom med stora vidöppna ögon. Hon förstod inte att han med »åsna» menade sig själf. Men då han gaf henne en slant till tack för upplysningarne klarnade uppsynen och hon stöpte en mycket vacker pråsa.

I ett huj var notarien nere för trapporna och stannade först på gatan utanför porten.

— Det är klart, tänkte han, att om Kurt går ut att äta frukost i det gröna med den gamla trotjänarinnan och sin egen hushållerska, så väljer han därtill en plats, där han inte riskerar att stöta på gamla bekanta. Och då Hagaparken, såsom liggande utom stadens område, måste enligt öfverenskommelsen betraktas såsom utesluten, återstår endast två platser, där de rimligen kunna sökas: Vanadislunden och Lill-Jansskogen. Den förra ligger närmast och jag vill genomströfva den först.

I Vanadislunden fans det godt om matkorgar och godt om frukostätare, som solade sig i gröngräset. Men förgäfves granskade han hvarenda grupp. Hvarken revisorn eller hans näpna hushållerska stodo att upptäcka.

Än svårare blef mönstringen i den vidsträckta Lill-Jansskogen. Där voro somligstädes de grönskande sluttningarne rent af klädda med arbetarefamiljer och matkorgar och det blef inte lätt att granska hvarje ansikte af denna brokiga samling. Dessutom fans så mången enslig vrå, där plötsligt en parasoll eller en brokig hatt dök upp ur grönskan, att det tog både tid och krafter att hinna söka igenom dem alla. Också blef det middagsdags innan notarien fullständigt hunnit med Lill-Jansskogen och, som han kände sigbåde trött och hungrig, återvände han till matstället i Thulegatan, nedslagen och missmodig, ty resultatet af hans styfva söndagsarbete hade varit helt och hållet negativt.

Efter middagen begaf han sig till Frejgatan och knackade ännu en gång på i den nyss omtalade lägenheten, men där fans påtagligen ännu ingen hemma. De måste ha stannat hela dagen i det gröna. Så fans då intet annat att göra än att återvända till sin kammare och hålla utkik vid fönstret, ty, tänkte han, en gång skola de väl komma tillbaka och då skall jag vara till hands. Det är också hög tid att få Kurt i fällan, ty i morgon f. m. kl. 9 är veckan utlupen.

Det som är till ledsnad för många, blir stundom till glädje för en. Så inträffade denna söndagsafton. Det hade varit det härligaste sommarväder hela dagen och Stockholmarne hade också i väldiga skaror dragit ut i det gröna, men på aftonen drogo plötsligt tunga, svarta moln upp och urladdade sig i ett stridt och ihållande regn, som lofvade att snart genomblöta de söndagsfirande stadsborna. Naturligtvis blefvo de ledsna öfver ett så fuktigt slut på en vacker och glad dag, men en fanns, som hälsade regnet med jubel, och det var notarien, där han satt, som en spindel i sitt nät, spejande efter en fluga, och bevakade arbetarekasernen vid Frejgatan. Regnet skall snart drifva dem hem, tänkte han, och det skall betydligt förkorta min tråkiga vakthållning.

Han hade inte missräknat sig. Snart vimlade det på gården mellan grus- och stenhögarne af lungvåta söndagsfirare, som längtade att komma under tak. Men oaktadt sin utmärkta observationsplats vid fönstret var han till sin ledsnad och grämelse inte istånd att bland dem upptäcka vare sig Kurt eller hushållerskan. Och trotjänarinnan kände han ju inte. Snart hade den tätaste flocken lyckligt kommitin, men allt jämt kommo mera enstaka grupper. Och så länge det varade, hade han inte helt och hållet uppgifvit hoppet.

Så satt han där och väntade, men hans väntan blef allt mera hopplös ju längre det led på aftonen. Till slut tycktes alla ha kommit hem och det blef tomt på gården. Och därtill till följe af den mulna himlen så mörkt, att han knappast längre förmådde urskilja de enstaka figurer, som då och då återvände, skakade regnet af sig och skyndsamt försvunno i en af gårdens många dörrar.

Då blef han trött och missmodig, klädde af sig och lade sig med föresatsen att tidigt följande morgon taga Kurt på sängen, om han fanns i gårdsbyggnaden. Och fans han där inte — ja, då var vadet förloradt, och den förlusten skulle han bära med saktmod. Det hade visat sig svårare än han föreställt sig att spela detektiv.

*

V.

”Oss flickor emellan.”

— Hvem skulle väl trott det, kära Maj, då vi förra sommaren träffades på det trefliga Blomkulla långt nere i södra Småland, att vi nästa sommar, det vill säga nu, åter skulle få vara tillsamman, och det just i det härliga

Stockholm, som då skimrade för våra oerfarna blickar som ett sagans land långt borta i fjärran, dit vår fantasi ofta förirrade sig, men som ingen af oss den tiden trodde att vi någonsin skulle få se.

— Ja, du har rätt. Det sker så mycket oväntadt här i världen, men aldrig hade jag trott att mina ljusa framtidsdrömmar så hastigt skulle förverkligas.

Detta samtal fördes samma söndag, som vi nyss omtalat, emellan två unga, vackra flickor, som förtroligt slutna intill hvarandra sutto på en bänk i Berzelii park midt för springvattnet. Den ena, hon som af kamraten kallades Maj, var en högväxt, blond flicka af äkta nordisk typ, en sådan som vi i våra drömmar se stånda på höganloftsbro i en nordisk riddarborg, en mö med något af furans ranka stam i sin växt och något af skogskällans outgrundliga blå i sina ögon — i få ord: flickan var en nordisk skönhet af det slag, som, fastän mindre vanlig, träffas i vårt land då och då, kanske oftare på landet än i städerna. Och för visso uppbar hon med heder sitt namn. — Det var något af nordisk blomstrande och fager maj i hela hennes ungdomliga gestalt, men utan den kylaoch karghet, som Gud nå’s så visst ofta i naturen skämmer bort nordens rätta vårmånad, fast den i almanackan inte bär detta namn.

Den andra var mörkare, fast hon inte kunde kallas brunett — snarare något midt emellan. »Det var ej natt, det var ej dag, det vägde mellan båda,» för att använda skaldens ord. Hon var kortare till växten och mera knubbig, men såg, äfven hon, onekligen mycket bra ut.

Detta som presentation. Må vi, indiskret nog, fortsätta att lyssna till de båda flickornas samtal.

— Och du är förtjust i vår vackra hufvudstad — —

— Ja visst — hur kan man väl vara annat. Du är lycklig, du Gertrud, som får vistas här allt framgent, sedan dina föräldrar kommit att så oväntadt flytta hit.

— Åh, kanske blir äfven du fästad här.

— Hvad pratar du för nonsens, lilla Gertrud. Inte menar du att jag skulle kunna öfvergifva min gamla mor nere i Vissefjärda, som nu inte har någon annan än mig, sedan min bror kommit ut i världen.

— Men säg mig, Maj, hur bar det egentligen till att du kom till Stockholm?

— Jo, det skall jag berätta dig. Mamma och jag tillbringade julen hos min morbror majoren, du känner ju den gamle, käre hedersmannen — —

— Ja, mycket väl!

— Nå, en dag, då morbror Julius var vid särdeles godt lynne, som han för det mesta är, utom då gikten sätter till i stortån, sporde han mig helt oväntadt: »Lilla Maj, hvilken är din käraste önskan?» Jag blef förlägen och ville inte medgifva att jag hade någon särskildt kär önskan, men han satte åt mig hårdt och började slutligen brumma något i mustascherna om »flickaktig blyghet» m. m. Så tog jag mod till mig och sade: »Min käraste önskan är att få genomgå en kurshos »Handarbetets vänner» i Stockholm.» Men Gud, hvad jag blef förskräckt, sedan jag väl fått orden ur munnen. Ty väl hade just detta länge varit min hemliga dröm, men jag insåg mycket väl hur orimlig den var. Hur skulle väl min mor, en fattig komministers änka, kunna bekosta något dylikt för sin dotter, som redan genom sin skolgång varit henne dyr nog, och hur skulle hon så länge kunna vara af med henne — stackars mamma, som är så ensam.

— Nå, hvad sade majoren?

— Han strök sina mustascher, som han alltid gör, då han har något att fundera på, och efter en lång paus sade han: »För tusan, lilla Maj, det var en ovanligt förståndig önskan, för att komma från en flicksnärta — mycket förståndig. Ty om dina små flinka fingrar få god och tidsenlig undervisning, så böra de, att döma af soffkudden, som du gaf mig i julklapp, åstadkomma riktiga underverk. Ja, din gamle brumbas till morbror ska ge dig kursen i nyårsgåfva och arrangera alltihop. Visst blir det bra ensamt för syster Eva, då du, hennes lilla solstråle, är borta, men, herre Gud, en mor får inte tveka att offra sin egen trefnad för sin dotters väl, och nog vet jag att Eva inte gör det. Betrakta du, lilla Maj, kursen som en afgjord sak och lita på morbror Julius.» Ja, jag litade visst på

honom och han höll ärligt sitt löfte — han arrangerade alltihop. Och till på köpet gaf han mig en vacker summa i handpängar, ty, sade han, jag förstår nog att de toiletter, som prydt rosen i Vissefjärda — ja, så sa' han verkligen — inte förslå för fröken Linders i Stockholm.

— En sådan snäll gubbe! Det skall jag klappa om gamle majoren för, när jag träffar honom. Nå ja, han anses ju rätt förmögen och enda sonen har det ju så bra förspändt, att han väl näppeligen behöfver någon hjälp hemifrån.- Åh, jag vet att morbror Julius hjälper många, fast han aldrig talar om det — särskildt änkor och barn efter gamla regementskamrater. Ett sådant kamratskap, som hos det gamla indelningsverkets officerare, får man i sanning leta efter.

— Och du bor hos kaptenskan Silfverpoppel på Skepparegatan.

— Ja, morbror Julius var sedan gammalt bekant med henne och skaffade mig dit.

— Hur trifs du där?

— Utmärkt! Tante Eulalia — jag fick kalla henne tante redan första dagen — är rysligt snäll och välmenande. Men hon har ett ganska egendomligt umgänge. Så t. ex. en hofjunkare, som kysser på hand och med full vigör gör mig sin kur, fast han nyligen fyllat 80 år, en ung författare, om hvilken jag aldrig rätt kommit under fund med huruvida han lider af snille eller galenskap — mest det senare, misstänker jag — samt en gammal hederlig matrona, som är så dödligt förälskad i operasångaren Forsell, att hon drömmer om honom dag och natt och skulle bli dödssjuk, om hon inte finge biljett till någon föreställning, där han uppträder.

Det blef en liten paus i de båda flickornas samtal, hvarunder de tycktes drömmande lyssna till springvattnets plask. Plötsligen utbrast Gertrud:

— Men Maj då, hvarför har du tagit bort den blå slöjan, som så bra klädde din hatt och så väl passade till din ljusa hy?

— Den — åh jo, den har jag tagit bort därför att den skaffade mig ett äfventyr, som vållade mig ledsamheter.

— Ett äfventyr! — För all del berätta.

— Nej, Gertrud lilla, det vill jag verkligen inte. Jag fruktar att jag bar mig åt som en nyfiken och dum liten landtlolla, och naturligtvis inser du väl att jaginte vill ytterligare blamera mig genom att tala om det.

— Jo, det får du allt lof att göra. Nu har du sagt så mycket att du drifvit min nyfikenhet till det yttersta, och det vore allt för obarmhärtigt att inte tillfredsställa den.

— Nej, jag kan inte.

— Åh prat — oss flickor emellan! Vi äro ju gamla skolkamrater och förtrogna vänner; hvarför skulle du då spela hemlighetsfull?

Maj såg högst besvärad ut, men efter en stunds besinning sade hon:

— Nå, efter som du nödvändigt vill det och då du, när jag rätt betänker saken, är skuld till alltsamman, så låt gå. Men Gud nåde dig, om du nämner ett ord — — —

— Åh, du måtte väl känna mig bättre än så — Gertrud Törne har aldrig varit känd som en tesil. Men — hur i all världen kan det vara min skuld! — Ett äfventyr, som jag förorsakat. Nej, nu är det verkligen din obestridliga skyldighet att förklara en sådan beskyllning. Alltså — jag är idel öra — —

— Nåväl, du mins väl, att vi kommit öfverens om att gemensamt besöka Skansen i torsdags kväll, förra veckan.

— Ja, nog mins jag det.

— I sista stund telefonerade du att du fått förhinder. Det gjorde mig mycket ledsen, ty jag hade länge gladt mig åt att få se Skansen i ditt sällskap. Du har varit i Stockholm längre än jag och känner så bra till allt — och en sådan ciceron var just hvad jag, stackars landtflicka, så väl behöfde. Men, då du nu var förhindrad, så grep jag

mig an och gick ensam. Aldrig kunde jag tro att det skulle leda till ett så besynnerligt äfventyr.

— Åh, Maj, hvad du gör mig nyfiken. Fortsätt!— Ja, jag gick och hade verkligen en så treflig kväll, som en ensam främling någonsin kunde begära. Jag såg alla stugorna, de härliga utsiktsplatserna, björnarne och alla de andra djuren och hade så trefligt att jag glömde mig kvar ända till nio på kvällen. Men då, må du tro, fick jag brådt att tänka på hemfärden, ty tant Silfverpoppel tycker inte om att man är sent ute om kvällarna, allraminst då man är ensam. För tids vinnande tog jag spårvagn.

— Det var således inte på Skansen, du hade ditt äfventyr? — —

— Nej, du skall få höra. Midt emot mig i spårvagnen satt en ung herre. Du kan aldrig tro hvad han såg bra ut. Högväxt, elegant och så hade han mörkt tveklufvet skägg. Men mest tyckte jag om ögonen. Där låg något så vänligt och godt och hederligt i hans blick.

— Men Maj, du är ju rent af entusiasmerad.

— Bredvid honom satt en äldre herre, som såg ut som en skådespelare eller präst utan prästerlig dräkt. Och de två tycktes vara i sällskap. Nå, när så konduktören kom och skulle ha betalning, så, Gud vet hur det bar till, fumlade jag och tappade tioöringen på golfvet. Genast var herrn till hands och letade upp den och räckte mig den, i det han artigt lyfte på hatten.

— Prästen? — — —

— Åh, nej, den unge, kan du väl förstå. Och naturligtvis tackade jag. Och så yttrade han några ord, och inte kunde jag underlåta att svara en person, som nyss gjort mig en tjänst, och så ett tu tre kommo vi in i ett mycket intressant samtal, som räckte till Skepparegatan, där jag ju skulle stiga af.

— Hvad talade ni om?

— Om Stockholm och om Skansen, och hvad han yttrade var ofantligt intressant, och så hade han enså sympatisk stämma och ett så aktningsfullt sätt. Nog af, jag blef riktigt ledsen att det var en så kort bit till Skepparegatan. Men när jag så steg af, såg jag att han ämnat göra detsamma, och det skrämde mig, men den äldre herrn hindrade honom. Ja, så gick jag hem och han for vidare.

— Och det kallar du ett äfventyr! Landtliga oskuld! Nå, visst medger jag, att det inte anses fullt passande för en ung flicka, att i en spårvagn inlåta sig i samtal med en vildt obekant herre, men inte betraktas det numera som en dödssynd. Förhållandet mellan könen har i vår tid blifvit ofantligt mycket friare än förr, och detta med rätta, tycker jag. Men å andra sidan måste man här i Stockholm vara mycket försiktig, ty sedan familjeflickorna börjat klä sig nästan lika utmanande som »så'na där», kunde motsatsen leda till ett förnedrande missförstånd. Men det här var ju helt oskyldigt. Inte förtjänar det att kallas »äfventyr», lilla toka.

— Ge dig till tåls, kära Gertrud, jag har ju inte hunnit till äfventyret än.

— Nå, det var en annan sak —

— Du kan tänka dig min ytterliga bestörtning, då jag i onsdags f. m. i Morgontidningen läste följande annons:

Hon upptog ur sin handväska ett skrynkligt tidningsurklipp och räckte det åt sin väninna, som läste:

Den herre, som aftonen den 2 Juni i en spårvagn från Djurgården lifligt intresserade sig för en dam i blå slöja, kan få fortsätta bekantskapen om han promenerar i Humlegården i afton kl. 6.

Damen med blå slöjan.

— Men du store — inte kan du — — — —

— Ha satt in denna annons — nej det vill jag hoppas att du inte misstänker mig för. Sätt dig in i minställning. Det är ju solklart att denna nedriga annons syftade på mig. Hvad skulle han tro? Jo, naturligtvis att jag låtit införa annonsen d. v. s. att jag vore en af »de där», som du nyss talade om. Denna tanke grämde mig djupt, ja, gjorde mig alldeles förtviflad, så att jag till sist begick den kolossala dumheten, som jag nu kommer till.

— Du gick väl aldrig dit! — — —

— Jo, det var just hvad jag gjorde. Gud vet hvad jag tänkte på. Mest var det väl att få inför honom, om han kom dit, rentvå mig för den brännande misstanken att ha skrifvit annonsen, men så kom därtill en gränslös nyfikenhet att lära känna den person, som på ett så nedrigt sätt missbrukat min stackars blå slöja. Nå, gjord gärning står ej att ändra, och visst är att jag *sedan* inte ångrade min djärfhet, efter som den ledde till ett godt resultat.

— Fortsätt för all del! —

— Jag sprättade den blå slöjan af hatten och ersatte den med en hvit. Så, vid den utsatta tiden, tog jag en bok i handen och gick till Humlegården. Där satte jag mig på bänken under häggen nära Linnéstatyn och inte långt från k. bibliotekets östra gafvel, väntande hvad komma skulle och till synes läsande i min bok, fast jag i själfva verket inte kunde uppfatta en rad af dess innehåll på grund af min upprörda sinnesstämning.

— Men Maj, hur kunde du gå dit — — —

— Ja, hur kunde jag! — Men, säg mig, kära Gertrud, hvad skulle ha kunnat hända, om jag ej gjort det? Tänkom oss att jag en gång förr eller senare ute i lifvet träffat denne herre. Antingen skulle han ha behandlat mig med mindre aktning och haft skäl därtill eller ock skulle han med förakt ha vändt sig ifrån mig, tänkande: Se där hon som velat annonserasig till min bekantskap. Och denna tanke kunde jag ej uthärda.

— Nå vidare! — —

— Ja, jag satt ju där under häggen och om jag än ägnade boken föga uppmärksamhet, så hade jag en desto skarpare blick för hvad allt som föll inom min synkrets. Och till slut kom han, kom vandrande den gången fram, där jag satt. Han var sig fullkomligt lik utom däri, att i stället för den lätta halmhatt han burit i spårvagnen, hade han nu en vidskyggad, mjuk filthatt, som djupt beskuggade öfre delen af ansiktet. Och, egendomligt nog, tyckte jag att han nu såg mindre ungdomlig ut än i spårvagnen. Då han kom midt för mig såg jag att han kände igen mig. Men han hälsade inte. I stället kom ett fult, ja riktigt otäckt leende på hans läppar och blicken — ja, den var helt annorlunda än i spårvagnen. Jag ville rusa fram och hejda honom — jag ville med all den styrka jag ägde öfvertyga honom om att jag var oskyldig till annonsen, men jag förmådde inte. Hans blick och så det där leendet fastnaglade mig vid bänken. Så gick han förbi. Jag ville gå hem, fly denna olycksdigra park och i mitt eget rum gråta ut mina bittra tankar. Men jag förmådde inte.

— Stackars Maj!

— Ja, det må du väl säga! Men så efter en stund hände något besynnerligt. Han kom igen från samma håll som han kommit förut, men nu var filthatten borta och det otäcka leendet också och den hånfulla blicken. Nu var det alldeles samma person, som jag först sett i spårvagnen. Och nu stannade han, hälsade mycket artigt och frågade, om han fick slå sig ned på bänken. Jag gjorde ett bifallande tecken och så brast det löst: »ni måtte väl inte tro att det är jag som låtit införa den otäcka annonsen?»

— Som brakt er vackra blå slöja i onåd — nej.Jag trodde det inte, men jag gick hit för att öfvertyga mig om hvem det är, som spelat er och mig detta spratt. Emellertid är jag glad öfver att ha träffat er för att kunna säga er detta.

Så presenterade han sig som revisor Kurt Dellvik och jag nämnde äfven mitt namn. Och tänk, vi hade gemensamma bekanta, som så ofta är fallet, då obekanta råkas.

— Men hr Dellvik, sade jag, ni gick nyss här förbi, och då tycktes ni inte alls angelägen att säga hvad ni nu sagt. Tvärtom — er blick och ert leende — — —

— Ah, ni har således sett min dubbelgångare.

— Er dubbelgångare — —

— Ja, jag har aldrig sett honom förr än nu — här — mötte honom för en stund sedan, och jag kan inte neka att jag blef högst förvånad. Bar han inte calabreserhatt?

— Jo.

— Högst besynnerligt. Misstänker att det är någon mystifikation, som står i förbindelse med den famösa annonsen.

— Ja, jag skall inte vidare uppehålla mig vid hvad vi ytterligare talade om. Samtalet intresserade mig i hög grad och tiden flög hastigt undan. Och då jag slutligen måste gå hem, följde han mig ända till tant Silfverpoppels port.

— Nej, verkligen!

— Men så kom han till sist fram med en begäran, som gjorde mig högst brydd. Han ville nödvändigt göra visit hos tant Silfverpoppel och bad mig att förbereda saken. Jag hvarken ville eller kunde säga nej, men det gjorde mig förfärligt förlägen, ty i så fall måste jag ju tala om allt för tant och förutsåg att hon inte skulle gilla mitt handlingssätt. Nå, vi skildes åt och jag lofvade att han skulle bli emottagen, så vidt på mig berodde.— Nå, hur gick det?

— Bättre än jag vågat hoppas. Redan följande dag tog jag tjuren vid hornen och talade med tant. Hon blef förstås mycket ond i början. Men lyckligtvis är tant en sådan människa, som, om hon sagt nej fyra gånger, säger ja den femte. Och det blef ja.

— Kom han?

— Ja, i går kväll. Umgänget var samladt. Där var hofjunkaren, den unge författaren och Forsells beundrarinna. Tant var i början en smula reserverad mot nykomlingen men tinade snart upp. Han tog alla med storm, särskildt de äldre damerna. Han sjöng — i mitt tycke lika bra som Forsell och, kan du tänka dig, den senares dyrkarinna höll på att glömma sin idol och var storförtjust — han berättade historier på det mest underhållande sätt, han gjorde kortkonster och experimenterade i tankeläsning. Och till på köpet kände han ett par af tant Silfverpoppels kusinsöner. Nog af! Jag måste bekänna att tant Silfverpoppels aftonkretsar annars varit ganska tråkiga, men med revisorn blef det helt annorlunda och vi hade alla, till och med den halfgalne författaren, gudomligt roligt. Ja, Gud vet om inte gumman Silfverpoppel rent af blef en smula kär i sin nya gäst. Säkert är att han lämnade sällskapet med inbjudningen att komma igen när hälst det föll honom in.

— Vet du hvad, Maj, så som saken utvecklat sig, tycker jag du har alls inte något skäl att vredgas på din blå slöja.

— Nej, det gör jag inte heller. Men jag vill inte bära henne, så länge minnet af den stygga annonsen ännu lefver. Men — kors i alla dar, klockan är nära fem. Sannolikt står maten redan på bordet hos tant Silfverpoppel. Adjö med dig, liten, och mins hvad du lofvat.Med dessa ord var redan Maj på väg emot Skepparegatan. Gertrud Törne stod en stund och såg efter henne. Slutligen sade hon för sig själf:

— Maj är kär i revisorn och förmodligen han i henne. Skall den blå slöjan bringa henne lycka eller svikna förhoppningar? Det får framtiden utvisa. Men nog förtjänar Maj att bli lycklig.

*

VI.

I anarkisternas kula.

Notarien hade gått till sängs, men i trots af tröttheten efter dagens ansträngande friluftslif ville inte sömnen infinna sig. Han vred och vände sig och dessemellan svor han öfver bäddningen.

— Jag ger mig tusan på, utbrast han högt, att Majblomskan har sitt potatisförråd just i den här soffan och att hennes slyna till dotter bredt lakanet direkt på potatisen.

Och under det han låg där och våndades kommo nedslående tankar beträffande lösningen af den uppgift han

företagit sig.

— Brefvet har fört mig på villospår alldeles som aftrycket på läskpapperet. Kurt fins inte i gårdsbyggnaden. Det är omöjligt att han, därest han funnits där, skulle ha undgått min vaksamhet, synnerligast som han förbundit sig att inte hålla sig innelåst utan vistas ute minst tre timmar om dagen. Han måste således ha gått ut och in. Och någon gång skulle jag väl då ha sett honom under dessa dagar. Flickan, som berättade mig om den reslige karlen, som hade mörkt skägg och såg ut som en fin herre, har jag trott allt för blindt på. Resliga karlar med mörkt skägg är det inte ondt om och det har mycket väl kunnat vara en söndagsklädd, bättre arbetare, som motsvarat hennes begrepp om en fin herre. Naturligtvis skulle jag förhört henne nogare beträffande hans utseende. Det duger inte för en detektivatt, som jag gjorde, låta förblinda sig af en förutfattad mening. Men alla äro barn i början och jag skall gå mera metodiskt till väga en annan gång.

Ännu en stund låg han där och våndades, så sprang han upp och började klä sig.

— Jag ger upp alltsamman — jag erkänner mig besegrad. Men hin och inte jag måtte längre ligga på detta pinoläger, jag går hem till Brahegatan och lägger mig i min egen säng.

Under det han klädde sig, kom han att ställa sig framför ena fönstret, som saknade rullgardin. Regnet hade nu upphört, men det var fortfarande mulet och vått och så mörkt, att han knappast kunde urskilja stenhögarne på gården. Plötsligt såg han något som förvånade honom. På själfva foten af gårdsbyggnaden fans en rad fönster, för stora att vara källarfönster, men dock vida lägre än de andra våningarnes. Och vid kanten af ett af dessa jordvåningsfönster såg han en smal, klart lysande ljusspringa. Det såg ut som om fönstret vore förhängdt med något för att dölja ljusskenet inifrån, men som om detta förhänge på ett ställe inte räckte fullt fram till fönsterkarmen utan läte något ljus sippra ut.

Notarien kände mycket väl till denna gårdshusets källarvåning. Vid undersökningen af gården med allt hvad därtill hörde, hade den ingalunda undgått hans uppmärksamhet. Den var icke inredd till källare utan till ett större, djupt liggande rum med flera tämligen stora fönster, och Majblomskan hade en gång upplyst honom, att det var afsedt till verkstadslokal. Men detta halft underjordiska rum var inte fullt färdigt. Genom de kalkstänkta rutorna hade notarien observerat att det var belamradt med hyfvelbänkar, murbrukslådor, cementtunnor och hvarjehanda byggnadsbråte, men sedan han kom till gården hade intet arbete pågått där. Förmodligen varverkstadslokalen inte uthyrd och sannolikt hade byggherren inte brytt sig om att påskynda iordningsställandet. Men nu, kl. 11 på söndagskvällen, var denna öde lokal, dit ingen hade sin gång, upplyst och man hade gjort sig mödan att hänga för fönsterna, på det ljuset inte skulle synas från gården.

Hvad månde detta betyda?

Medan notarien funderade på svaret till denna fråga, fick han se något annat, som i ej mindre grad väckte hans nyfikenhet. En mörk skugga kom från porten mot gatan, smög sig mellan gårdens sten- och grushögar fram till gårdsbyggnaden och försvann i den mörka källarhals, som utgjorde ingången till verkstadslokalen. Men just som skuggan hunnit ned i denna mörka gång, blixtrade till där nere ett klart ljus, belyste ett ögonblick en utsträckt hand och slocknade därpå. Men knappt hade denna skugga försvunnit, förrän en ny uppdök på gården och samma scen upprepades. Och på en mycket kort stund hade den upprepats sex eller sju gånger.

Det där såg mystiskt ut. Notarien blef högst intresserad och glömde totalt bort beslutet att gå till Brahegatan. Han öppnade ljudlöst det ena fönstret, som låg alldeles midt för dörren till verkstadslokalen, och nu kunde han bättre urskilja hvad som försiggick i den mörka källarhalsen.

— Någon står vid den inre dörren och med en elektrisk ficklampa belyser den inträdandes hand, hvari något ligger, förmodligen en inträdesbiljett. Men allt går så hemlighetsfullt till väga, mumlade notarien.

Plötsligt slog han sig för pannan, utropande:

— Ah ha, jag har det! »Söndag kl. 11 P. M.» stod där ju på polletten, som jag fann på Maria kyrkogård. Det är söndag nu och klockan några få minuter öfver 11. Hvilken märklig slump! Anarkisternashemliga möte hålles i

samma gård, dit jag af helt annan anledning blifvit förd af ödet, och jag har inträdestecknet i min ficka — så vida jag inte glömt det kvar i de andra kläderna — nej, jag har det i västfickan.

Notarien fattade genast sitt beslut. Tröttheten var glömd, Kurt och vadet totalt glömda. Nu koncentrerade sig hela hans intresse endast på den punkten: han skulle bevista det hemliga anarkistmöte till hvilket han af en slump fått inträdeskort.

I en hast var han klädd, rafsade till hår och mustascher, på det inte ryssen bakom förklädnaden skulle igenkänna juristen från Maria kyrkogård och begaf sig ned. Efter en sväng ned till porten, styrde han kurs på källaringången, gick ned för några trappsteg och kände i luften, fast han ingenting såg, att någon stod där före honom. Så räckte han fram handen, den elektriska ficklampan flammade till, för ett ögonblick upplysande handen och polletten, och så öppnades dörren utan vidare. Inte ett ord yttrades. Af dörrvakten såg han ingenting annat än handen, som höll den elektriska lampan.

Han befann sig i en liten mörk förstuga, men dörren till verkstadslokalen stod på glänt, där fans ingen vakt, han inträdde därför helt lugnt och satte sig på ett cementfat nära dörren.

Nu hade han tillfälle att öfverskåda möteslokalen, som upplystes nödtorftigt af en i taket hängande lampa. Framför fönsterna hade man hängt tomsäckar och dylikt för att afstänga ljuset från gården. Och här och där i den af allt möjligt bråte belamrade verkstadslokalen sutto grupper af män, samtalande i hviskande ton. Ryssen från Maria kyrkogård föll genast notarien i ögonen. Han satt på en hyfvelbänk i bortre ändan af rummet. Men då vår amatördetektiv fick ögonen på mannen, som sattbredvid ryssen och med hvilken denne samtalade, spratt han till af förvåning. Det var den svenske grosshandlaren från Petersburg, herr Conradi, som ätit en så lukullisk middag på hotell Östergötland samtidigt med notarien. Det var omöjligt att misstaga sig på hans identitet. Samma något glatta och dästa affärsmannafysionomi, samma kolossala guldkedja på västen, samma briljanter i det soignerade skjortbröstet och samma rika samling af juvelringar på fingrarna. Petersburgergrossören hade inte ens brytt sig om att förkläda sig. Han uppträdde i precis samma eleganta kostym, som notarien sett honom bära på hotell Östergötland. I sanning en underlig representant af kapitalistsnobberi på anarkistmötet. Och det underligaste var att detta snobberi alldeles inte tycktes sticka i ögonen på anarkisterna. Man såg inga hotfulla blickar riktade på grossören, där han på en upp- och nedvänd packlåda tronade som en gud Mammon själf midt ibland proletärer. Tvärtom tycktes man betrakta honom med en viss aktningsfull beundran.

Bland de öfriga mötesdeltagarne fans just ingen, som var ägnad att ådraga sig notariens särskilda uppmärksamhet. Något mer än hälften voro tydligen ryssar eller letter, ett par af ganska utpräglad judisk typ, alla, utom en rödhåring, mörkhyade män eller ynglingar med magra, markerade ansikten och hvassa ögon. De öfriga voro svenskar, de flesta helt unga, några synbarligen rent af i slyngelåldern cch af äkta ligapojkstyp samt med s. k. sportmössor på hufvudet. Utmärkande för samtlige svenskarne voro deras bleka, glåmiga ansikten, bärande spår af svält eller utsväfningar eller af båda delarne gemensamt. Händerna buro tydliga bevis på att ingen af dem nämnvärdt befattat sig med grofarbete. Däremot lyste många ögon af en dyster glans. Enperson, som notarien väntat att finna i denna samling, fans där dock inte — det var Finke, stockholmsanarkisternas chef. Visserligen kände notarien honom icke personligen, men hade han funnits där, skulle nog denne känt igen honom efter skämttidningarnes diaboliska karrikaturer. Närmast notarien nere vid dörren satt en liten brednosig, mera välfödd yngling med knäbyxor, hvilken han tyckte sig ha någon gång sett uppträda som sportsman.

Efter en stund uppsteg ryssen på hyfvelbänken och hälsade de närvarande välkomna. Han talade på ryska eller lettiska, hvilketdera kunde ej notarien afgöra, efter som han ej kände något af språken, men hans ord tolkades sats för sats af en ung man, som sannolikt var född ryss men hade vistats så länge i Sverige, att han talade svenska obehindradt, om än med en viss brytning.

Första delen af talet gjorde det hett om öronen för notarien, där han satt på sin cementtunna, och han kände hur han rodnade. Det löd nämligen sålunda:

— Vänner och kamrater! Jag har själf ritat och dels själf, dels genom annan pålitlig person utdelat de

inträdesmärken, som för er öppnat vägen till denna samlingssal. Men därvid har händt mig ett missöde. Ett af dessa märken, som voro tolf, har jag på för mig obekant och oförklarligt sätt förlorat. Det kan ha kommit i orätta händer och detta innebär en fara. Men som jag tar för gifvet att ingen af de kallade uraktlåtit att infinna sig, behöfva vi endast verkställa en räkning för att utröna om det förlorade märket kommit till användande. Äro vi elfva, mig själf oräknad, så är allt som det bör vara, men äro vi tolf, så fins bland oss en förrädare. Må hvar och en resa sig, att jag lättare må kunna verkställa räkningen.— Nu gäller det mig, tänkte notarien, men han reste sig och ställde sig bland de öfriga.

Ryssen räknade.

— Vi äro 11 utom mig, förklarade han, då han slutat. Således har inte det förlorade märket kommit till användande.

Notarien kände sig obeskrifligt lättad till sinnes och återvände till sitt cementfat.

Nu höll ryssen ett längre tal.

— Vänner, kamrater och olycksbröder, började han, vi höra alla till dem, som sent omsider sett ljuset, det ljus som en gång skall göra jordens mänskliga innevånare lyckliga. Vi veta att jorden är ett helvete, men vi veta också hvarpå det beror. Röfvare och skurkar hålla mänskligheten fången, förtrycka och utsuga den, gör den till slafvar i stället för frie män. Och därtill använda de två medel: lagen och religionen. Men vi som sett en stråle af ljuset, frihetens flammande ljus, vi skola gå fram i den sista, stora, mänskliga kampen med oemotståndlig makt. Vi skola sönderrifva lagarne och vi skola kasta religionerna på sophögen. Kampen blir hård ty förtryckarne äga stora maktmedel, men vi skola segra. Ur blod och ruiner skall framtiden växa och efter oss skall lefva ett lyckligt folk utan lagar, utan religion och sålunda utan förtryckare. Vi äro få och mot oss stå många, men må vi inte misströsta. Vårt antal skall växa och därmed också vår makt. Ännu så länge måste vi föra kampen i det fördolda, men den tid skall snart komma, då hela Europa skall vara revolutioneradt, och då är inte kaos långt borta, men det är ur kaos framtidens blomma skall gro. Ha ni förstått mig?

— Ja, ja, Peter Målare, vi ha förstått dig och du talar bra.

— Aha, tänkte notarien, vår stortalige ordförandeheter sålunda Peter Målare — det skall jag lägga på minnet.

Han fortsatte:

— Nu skall jag öfvergå till sådant, som ligger oss närmast. För att strida fordras pängar och allra minst kan vår underjordiska kamp undvara sådana. Vi ryssar, som sökt oss en fristad här, medan vi hämta krafter till ny strid och lägga planer till nya företag, äro ganska blottställda. Våra vänner i Ryssland kunna föga understödja oss och beträffande produkterna af det gamla garfveriet, så göra de visserligen mycket i kassan, då de komma till Ryssland, men här inbringa de oss intet. Ej heller kunna vi ligga våra svenska bröder till last, ty de befinna sig själfva i nöd och äro i lika stort behof af pängar som vi.

— Det är sant, ropade svenskarna, och till och med notarien instämde, ty han tyckte att det hörde till rollen.

— Nåväl, alltså måste här skaffas pängar, och jag har noga öfvervägt hur detta kan ske och funnit en plan, som jag i kväll skall framlägga för er. Naturligtvis måste vi låta våra förtryckare släppa till myntet. Men att taga af enskilda lönar sig föga. Bättre är att vända sig till deras gemensamma kassakistor, där myntet fins samladt. Sådana kassakistor äro bankerna. Också ha våra bröder i Ryssland häruti föregått oss med godt exempel och börjat att expropriera bankerna. Låtom oss göra detsamma. Jag föreslår att vi expropriera en af Stockholms större banker!

— Ja, ja, ropades det, men ropen, synnerligast från svenskarnes sida, ljödo något svagare än förut.

— Till en början skall jag tala några ord om sättet för en rationell bankplundring. Antag t. ex. att vi äro tolf, som skola förrätta exekutionen. Deskola under loppet af en halftimma en och en infinna sig vid banken — inga flockar, intet som kan väcka uppmärksamhet. En hvar handlar för sig tills rätta stunden kommer, men då skola

också alla vara redo. Några gå in, ställa sig vid skrifpulpeterna och låtsa sig syssla med räkning och blanketter. Andra gå fram till disken och göra förfrågningar om ett eller annat, andra stanna i förstugan, utanför på gatan eller åtminstone i närmaste närhet. Men det hela måste göra ett så hvardagligt intryck som möjligt. Så, när rätta ögonblicket kommit, stiger ledaren fram, drager upp en revolver och ropar: »upp med händerna». Några, som därtill blifvit utsedda, följa hans exempel, tecken gifves till de utanför varande och nu rusa alla, utom revolvermännen, öfver disken, rafsa i blinken åt sig allt som finns af pängar och stoppa i fickorna, tills ledaren ger tecken och alla försvinna i en blink, skingrande sig åt alla håll och äro spårlöst försvunna, innan de förskräckta banktjänstemännen hunnit ens kalla på hjälp, än mindre erhålla någon sådan. Hufvudsaken vid all bankplundring är snabbheten. Däri ligger säkerheten och däri ligger framgången. Det hela måste vara gjordt på tre, högst fyra minuter. Och en bankplundring misslyckas aldrig, om den är tillräckligt snabb. Gör någon motstånd nedskjutes han — det är alltid en förtryckare mindre.

— Detta om bankplundringar i allmänhet. Nu till den som jag har särskildt planerat. Det gäller Industribanken vid Kungsträdgården.

Det gick ett sakta sorl genom mötesdeltagarnes led, men ingen yttrade något. Talaren fortsatte:

— Och tiden har jag bestämt till nästa onsdag kl. 2 e. m. Ni skola af mig erhålla revolvrar och ytterligare instruktion i sinom tid. Sättet för utförandetframgår af hvad jag nyss har yttrat. Är det någon som vill yttra sig rörande denna sak?

Ingen begärde ordet. Då reste sig grosshandlare Conradi och sade:

— Vare det långt ifrån mig att vilja opponera mig emot hvad min ärade vän Peter Målare föreslagit. Jag vill endast för egen del anhålla att få fortsätta med den metod för bankplundring, jag redan börjat. Den är inte våldsam, och jag medger att jag af naturen har en ytterlig, alldeles instinktiv motvilja mot våldsamheter, men den är i stället desto mera effektiv. Ja, jag vågar påstå att jag under de närmaste dagarne skall enligt min bepröfvade metod plundra bankerna på ett vida större belopp, än ni förmå rafsa till er på sätt som nyss skildrats. I få ord: Jag önskar att få expropriera bankernas tillgångar på mitt eget sätt, öfverlåtande åt er den andra, mera våldsamma metoden, hvartill jag önskar er lycka.

— Skola vi bifalla grosshandlarens begäran, frågade ordföranden.

— Ja, ja, låt grosshandlaren gå sina egna vägar. Vi följa Peter Målare, ropade en af svenskarne, en lång blek yngling med stirrande blick, och de andra instämde.

— Hvem var den siste talaren, frågade notarien sin närmaste granne.

— Han heter Vrång, svarade ynglingen i knäbyxorna.

— Är således expropriation af Industribanken beslutad?

— Ja, ja, ja — — —

Nu tycktes mötets förhandlingar vara afslutade, men Peter Målare tog ännu en gång till ordet:

— Till sist vill jag anmoda er om en sak: Låten ej detta beslut komma till Finkes öron.— Hvarför det? Tror du, Peter Målare, att Finke är provokatör, sporde Vrång i en smula hetsig ton.

Ett egendomligt leende spelade på ryssens läppar, då han svarade:

— Det gifves frågor som jag inte vill besvara med vare sig nej eller ja. Men frånsedt om han är provokatör eller icke, så känner jag mannen tillräckligt för att veta, att hans mod sitter i tungan. Gäller det stora ord — ja, då är han bra, men vid handling — Han skulle skämma bort alltsamman för oss.

Nu var mötet slut, dörren öppnades och deltagarne försvunno i mörkret, den ene efter den andre, men aldrig i flock. Notarien följde med, men stannade utanför porten. Då såg han att Peter Målare, grosshandlaren och Vrång slutit sig tillsamman, och upphetsad af detektivbegär, som han var, beslöt han att följa efter dem. Vandringen blef

rätt lång, men slutligen såg han dem stanna vid ett hus i Upplandsgatan. En af dem öppnade porten och de gingo in alla tre.

— De ha säkert något ytterligare fanstyg för sig, tänkte notarien. Det skulle vara roligt att se hvad det kan vara.

Han gick fram till porten. Den var stängd.

— Nu skall jag pröfva, sade han för sig själf, om det är sant, som jag hört påstås, att man kan öppna alla portar i Stockholm med samma nyckel.

Han tog upp sin portnyckel och försökte. Jo, det gick, om ock med litet besvär. Han trädde in på gården. Den var kringbyggd på tre sidor och liknade på pricken otaliga andra Stockholmsgårdar. Till och med den på tvättstugutaket jamande katten saknades inte.

Notarien stod och funderade. Det var inte godt att veta hvart de tre anarkisterna tagit vägen. Plötsligt hörde han steg i en trappa och drog sig tillbaka i ett skumt hörn. Så fick han se en dörr i ena flygelnöppnas och ut trädde just de tre män, han tänkte på. Ryssen, som gick före, bar en lykta i handen. De gingo bort till vinkeln af flygeln och gatulängan, där det fans en källardörr. De öppnade den och försvunno i husets källarvåning.

Notarien smög sig fram och fann källardörren på glänt. Han tvekade ett ögonblick men därpå följde han efter. Först några trappsteg ned, så befann han sig i en lång, mörk gång, men borta i gångens motsatta ända glimmade lyktskenet, likt en vägledande fyrbåk. Ryssen höll på att öppna en dörr och låset måtte ha krånglat, ty notarien hade hunnit ett godt stycke fram i gången innan dörren gick upp och de tre männen jämte lyktan försvunno bak densamma.

Nu rådde tjockt, becksvart mörker i källargången, men notarien trefvade sig sakta fram längs de af fukt slippriga väggarne. Omsider stängdes hans väg af en dörr, samma dörr som ryssen nyss öppnat och bakom hvilken de tre anarkisterna befunno sig. Han kände på den. Den var inte låst. Beslutsamt förde han den sakta och ljudlöst tillbaka och inträdde.

Det rum eller rättare sagdt den källare, där han nu befann sig, var mycket långsmal, och som anarkisterna med lyktan befunno sig i den bortre delen och lyktans sken var svagt, hvilade fullständigt mörker öfver den del, som låg närmast dörren. Detta gjorde att notarien kunde inträda utan att bli bemärkt och intaga en god observationsplats vid dörren utan att bli sedd.

Han såg nu att källarens bortre del var inredd till ett fullständigt kemiskt laboratorium. Där fans kolfvar och flaskor af alla slag, deglar och underligt vridna kombinationer af kärl och glasrör, ja, där fans till och med en liten kemisk ugn samt talrika hyllor med burkar, flaskor och profrör. Med ett ord, en hel kemisk arsenal af modernaste slag.Peter Målare, som satt lyktan på ett bord, höll just på att för de båda andra demonstrera en cylinderformig metallpjes, som han höll mellan fingrarne.

— Denna bomb, sade han på dålig svenska, är laddad med ett sprängämne, som jag uppfunnit, och som är af vida större effektivitet än något annat dylikt i världen. Den skulle, om den kastas med förstånd, kunna döda mer än femtio personer. Och likväl är den mindre farlig att handskas med än de flesta andra, hittills kända bomber. Ett härligt och nyttigt vapen, som blir välkommet i vår stora strid.

— Ja, i sanning storartadt, anmärkte grosshandlaren.

— Men, återtog Peter Målare, detta är ändå inte min förnämsta uppfinning. Jag har en annan här, som skall revolutionera världen, då den blir färdig.

Han höll en liten kulformig flaska framför kamraternas ögon.

— I den här lilla flaskan, som ser ut att vara alldeles tom, finnes en gas, som är så giftig att ingen människa kan inandas den och lefva. Och denna flaska innehåller så mycket gas, som skulle behöfvas att döda alla som funnes i ett rum så stort som en vanlig banklokal.

Grosshandlaren ryggade förskräckt tillbaka.

— Var inte rädd — flaskan är väl korkad, sade ryssen leende.

— Men hur har du tänkt att denna gas skulle användas, frågade Vrång.

— Jo, antag t. ex. att det är fråga om att plundra en bank. Därtill behöfs endast en enda man. Han infinner sig i banklokalen med den här flaskan, släpper den i golfvet, hvarvid glaset går sönder och den starkt koncentrerade gasen sprides till hvarje vrå af rummet. Med det samma falla banktjänstemännen döda till golfvet, och han kan sedan i lugn och ro sättasig i besittning af allt hvad mynt, som finnes. Ingen kan komma och störa honom, ty en hvar, som inträder, är räddningslöst förlorad.

— Men han själf, utbrast grosshandlaren, bankplundraren själf, hur kan han undgå giftets verkningar?

— Ja, se däri, medgaf Peter Målare, ligger ännu uppfinningens ofullbordade del. Meningen är att han skall medföra en respirator, hvilken han sätter för näsan i samma ögonblick, som flaskan krossas. Den skall äga förmågan att rena den luft, som indrages genom densamma. Jag håller på att konstruera en dylik respirator, men den är ännu icke färdig. Men jag skall lyckas, och sedan — sedan ligga all världens banker och deras skatter öppna för mig. Jag håller på att experimentera, men dessa experiment äro svåra och mycket farliga. Ja, jag kan — — —

Här afbröts talaren af ett ljud, hvars ursprung vi nu måste förklara.

Redan vid sitt första inträde hade notarien känt sin näsa obehagligt berörd af den kemikalielukt, som uppfyllde luften i den dåligt ventilerade källaren. Gång efter annan hade han känt behof af att nysa men lyckats undertrycka det, väl vetande att ett sådant ljud skulle röja honom. Men plötsligt bröt det löst med kraften af en explosion.

Atsch!

Ryssen tog lyktan och störtade mot dörren.

Notarien, som genast insåg hvad följden skulle bli af nysningen, grep ögonblickligen till reträtten för att genom den mörka gången komma ut i det fria. Men i häpenheten snafvade han öfver tröskeln och föll raklång till golfvet. Ryssen kastade sig öfver honom.

Det blef en häftig brottning i den mörka källargången, belyst af det matta skenet från lyktan, somnu öfvertagits af grosshandlaren. Notarien var vig och stark, säkerligen fullt vuxen den senfulle ryssen, men genom sitt fall hade han kommit i ett allt för ofördelaktigt läge, i det han låg med ansiktet emot golfvet och hade ryssen på ryggen. Icke desto mindre lyckades han med ett kraftigt kast vända sig, så att de kommo jämnsides och omöjligt är ej att han till sist skulle fått öfvertaget, om han fått hållas. Men det kom något annat emellan. Detta något var en våt näsduk, som trycktes mot hans näsa och mun. Han kände en stark, kväljande, sötaktig lukt, det var som hade han plötsligt blifvit rusig, musklerna slappade af och efter några häftiga ryckningar och sparkningar förlorade han medvetandet. Det kändes som om han sväfvade fritt omkring i rymden utan att kunna finna fotfäste någonstans, och så med ens var allt borta.

*

Då notarien åter kom till sans, sken morgonsolens strålar honom i ögonen. Hvar befann han sig? Han reste sig på armbågen, gnuggade sig i ögonen och såg sig omkring. Han låg på en fuktig mark, bevuxen med torftigt gräs. Vid den ena sidan hade han en väldig hög af stenskärf, sådan som användes till gatuläggning, och vid den andra några stora stenblock. Rundt omkring honom utbredde sig ett stenigt fält, som mest liknade en ödemark. Bestört reste han sig på vacklande ben. Nu började blicken klarna och han kände igen omgifningarne. I söder utbredde sig Vasastadens husmassor och helt nära såg han den nyligen färdiga Matheuskyrkan. I väster skymtade Carlbergsparkens löfmassor och i norr Solnaskogen och Norra station. Han befann sig på det ödsliga fält, som ligger norr om Vanadisvägen och som staden låter ligga i träde för att hålla hyrorna uppe.Hur hade han kommit hit? Det kunde han rakt inte minnas. Men i hans arma hjärna bultade det som tusen kopparslagare och han kände de otäckaste kväljningar. Hade han varit till den grad berusad? — — Det kunde han aldrig tro. Plötsligt döko upp i hans minne dunkla konturer af ett kemiskt laboratorium i en källare, en brottning i en mörk gång, något vått och

illaluktande — ah, nu ljusnade det. Med ens stod hela föregående kväll klar i hans minne ända till den stund, då han i källargången förlorade medvetandet, och han utropade:

— Kloroform! Man har försökt att tysta det farliga vittnet medelst stark kloroformnarkos. Och så har man släpat »liket» hit. Men antingen har dosen varit för svag eller jag för stark, ty jag lefver upp igen, fast med ett gräsligt illamående. Det käns som hade jag en hel kopparslagarefackförening i mitt arma hufvud. Hvad kan klockan vara — jaså, fem på morgonen.

Emellertid beslöt han att gå hem till Brahegatan för att riktigt sofva ut i sin egen säng. Detta beslut blef dock ändradt under vägen. Det var för långt till Brahegatan. Spårvagnarne hade ännu ej börjat gå och ingen droska stod att upptäcka. Så kom han öfver ens med sig själf att än en gång begagna sig af rummet vid Frejgatan, som låg betydligt närmare, men, det föresatte han sig, det skulle också bli för sista gången.

På vacklande ben lyckades han ock uppnå arbetarekasernen vid Frejgatan, släpade sig med möda upp för trappan och kastade sig halfklädd på sängen. Och i trots af det hårda lägret — alltid bättre än den fuktiga stadsträdan vid Vanadisvägen — sjönk han hastigt i en djup och välgörande sömn.

Då han vaknade och såg på klockan, var hon half sex.— Herre Gud, jag har ju sofvit i fulla tolf timmar och — kors i all min dar — middagen på Hasselbacken var ju kl. 5. Fort nu till Brahegatan att kläda om mig. Kanske kan jag hinna fram till deserten. —

Nu kände han sig åter stark och kry. Hufvudvärken var borta och sömnen hade fördrifvit de sista spåren af narkosen. Också dröjde det inte länge innan han var färdig, tog trappan i några få språng och stod i begrepp att lämna den gård, där han trifts allt annat än väl men dock haft så egendomliga upplefvelser.

Men det stod skrifvet i ödets bok att det ännu ej var slut med notariens äfventyr.

Just som han i rask takt trädde ut om porten, framför hvilken höll en droska, lades ett par kraftiga händer på hans skuldror och en barsk stämma sade:

— Ni är anhållen. Gör intet motstånd, ty det tjänar ingenting till och skulle bara väcka onödig uppmärksamhet.

Han blef så häpen, att han inte ens kom sig för att svara. I nästa ögonblick satt han i droskan. Den civilklädde herre, som gripit honom, satte sig bredvid, en annan tog plats midt emot och så bar det i väg.

*

VII.

Middagen på Hasselbacken.

Ett bland de utmärkande dragen för kapten Sabelkvist var militärisk punktlighet. Och den förnekade sig ej heller nu. På slaget fem steg han upp för trappan till stora verandan å Hasselbackens restaurant. Och att han var vid ett förträffligt lynne framgick af det soliga leendet och de käckt uppvridna, hvita mustascherna. Den förste han fick syn på var revisor Kurt Dellvik, som stod fördjupad i ett lifligt samtal med hofmästaren.

— Du är den vinnande, ser jag, efter som ditt samtal med hofmästaren tydligen rör middagen, som den vinnande skulle anordna, men den förlorande betala.

— Alldeles rätt gissadt, farbror kapten. Nog har jag under den här veckan några gånger sett Alf, men han har inte sett mig. Jag har lyckats få lilla rummet där uppe. Vi äro där mera för oss själfva än här på verandan, och det är trefligare. Middagen är färdig. Kom så gå vi upp medan vi vänta på de andra.

— Och det blir en riktigt god middag — hvasa?

— Jo, lita på det. Både jag och det frejdade etablissementet ha gjort vårt bästa.

De gingo upp och slogo sig ned på balkongen, där man har en härlig utsikt öfver det vackra inloppet till

Stockholm. Vädret var det bästa och allt lofvade ett trefligt samkväm. Snart infunno sig äfven Per Nobel och grosshandlare Oljegren.

— Jag tror att Wohlthätern dröjer, anmärktegrosshandlaren. Vi äro nu församlade, och jag känner stor längtan till smörgåsbordet.

— Jag också — jag också, ljöd det från kaptenen och Per Nobel. Men naturligtvis ville ingen gripa verket an förr än den förlorande amatördetektiven infunnit sig.

Men han kom inte. Man väntade och väntade, men ingen Wohlthäter hördes af. Stämningen började bli tryckt.

— Det där är bra olikt Alf Grane, men helt säkert måtte han ha »laga förfall», som det heter på juristspråket, anmärkte revisorn.

— Måtte han bara inte ha råkat ut för någon olycka —

— Åh prat, inföll Per Nobel, hvad skulle väl det vara för en olycka. En verklig detektiv kan riskera sitt lif bland tjufvar och banditer, men hvad har väl Alf bland dylika att göra? Det är inte i de kretsarne han haft att söka revisorn.

Detta medgaf alla fyra och det lugnade deras farhågor.

Man väntade.

Men då klockan slagit half sex utan att man sett det minsta spår af notarien, stod inte kaptenen ut längre.

— Vi börja, föreslog han. Alf får skylla sig själf för sin försumlighet. Hur är det det heter på det gamla romarspråket — sero venientibus ossa. — Det vill säga: Den som kommer sent får nöja sig med benen.

Man måste instämma, om också med en viss tvekan. Snart var smörgåsbordet expedieradt, men ännu hade ej notarien afhörts. Man satte sig till bords. Middagen var läcker och förträffligt sammansatt, ypperliga viner pärlade i gnistrande kristall, champagnen skummade. Men ändå ville inte denrätta feststämningen komma. I trots af alla förnuftsgrunder kände man sig oroad för Alf Grane. Ock så berättelsen om amatördetektivens äfventyr, som påräknats såsom tilltugg till maten, den uteblef. Vid deserten sporde kaptenen:

— Har ingen träffat Alf Grane i dag? Veckan gick ju ut kl. 9 i morse, vet jag.

Nej, ingen hade träffat honom.

— Jag sökte honom kl. 10 i hans bostad och därefter på advokatkontoret, men utan att träffa honom. På byrån svarade man att han inte varit synlig där på en vecka och man hade ingen aning om hvar han fans, förklarade revisorn. Nå ja, deserten expedierades och blef vederbörligen nedsköljd, hvarvid kaptenen höll ett litet tal för den frånvarande, hvari den förhoppningen uttalades att det skäl, som föranledt det oväntade uteblifvandet, inte måtte vara af ledsam natur.

Man slog sig ned på balkongen för att dricka kaffe. Midt under kaffedrickningen infann sig en vaktmästare med bud att någon önskade tala i telefon med kapten Sabelqvist. »Pass på att vi nu få höra af den försvunne,» sade kaptenen, då han gick till telefonskåpet. Han kom igen småskrattande.

— Var det Alf?

— Ja.

— Hvar fins han?

— Hos polisen — Myntgatan 4. Han är anhållen.

— Anhållen! Hvad i all världen har han varit i för äfventyr.

— Han ber bror Oljegren och mig genast fara dit för att intyga, att han inte är — Flygert. Jag har redan sagt till om en bil.

— Flygert! Ha, ha, ha, ta’ de de honom för Flygert, ha, ha, ha, ljöd det i korus.— Nu får Alf vatten på sin kvarn gent emot polisen anmärkte revisorn.

Emellertid begåfvo sig kaptenen och grosshandlaren genast åstad. De två öfrige sutto kvar på balkongen och dryftade det underliga qui pro quo, genom hvilket Alf kunnat råka ut för att tagas för den beryktade Flygert. Det skulle dock föra oss för långt att omtala alla de galna antaganden, som i synnerhet Per Nobel därunder framkastade.

Ändtligen återkommo de två borgensmännen.

— Nå! — —

— Han är frigifven och kommer strax hit. Måste hem för att kläda om sig, ty han var förklädd till arbetare.

— Hur kunde det falla polisen in att anhålla honom, frågade revisorn.

— Jo, därom fick jag upplysning af detektivchefen, svarade kaptenen. Han hade hyrt rum af en viss fru Majblom vid Frejgatan. Hon hade fattat misstankar om att han vore förklädd. Jämte sin dotter hade hon spionerat på honom och tyckte sig finna att han hade underliga saker för sig. Hela Stockholm talar ju om Flygert, som ingen kan finna, fast han tros vistas i staden, och så hade gumman fått för sig, att hennes mystiske hyresgäst vore ingen mindre än denne beryktade bof. Innan hon androg sitt ärende i polisen, hade hon gjort sig underrättad om att en vacker belöning vore utsatt för Flygerts ertappande. Och så fick vännen Alf Grane sitta hårdt emellan för sina detektivfantasier och sitt underliga vad. Och gick därigenom förlustig den trefliga middag, han själf får lof att betala.

Ett ljudeligt skratt blef svaret på denna förklaring.

Något senare var hela »lördagsklubben» församlad på balkongen. Notarien var sig lik, men något blekare än vanligt. Kloroformförgiftningen hade integått alldeles spårlöst förbi. Därtill föreföll han allvarligare än förr i vännernas krets, ja kunde ibland till och med vara en smula frånvarande, liksom hade hans tankar dväljts på en helt annan plats än vid punschglaset på Hasselbacken. Men naturligtvis ansattes han genast med begäran att han skulle berätta sina äfventyr under detektivveckan. Och det gjorde han ock med en viss torrolighet, som väckte en hejdlös munterhet bland åhörarne. Dock förteg han af skäl, som han knappast kunde fullt klargöra för sig själf, den beröring han haft med anarkisterna och det sista farliga äfventyret, som lätt kunde ha kostat honom lifvet. Då han slutat sade han, vändande sig till revisorn:

— Och nu till sist har jag en för mig ganska intressant fråga att ställa till dig, Kurt. Hvar har du i självfva verket hållit till under denna för mig så mödosamma vecka?

— Mestadels i Brahegatan 58.

— Hva falls! — —

— I Brahegatan 58, där jag hyrde mig ett rum för en vecka.

Notarien såg i högsta grad häpen och konfunderad ut.

— Där bor ju jag!

— Ja visst. Vid ett besök hos dig helt nyligen såg jag en hyreslapp i ett fönster på nedra våningen alldeles bredvid porten. Och tänkande på det gamla ordspråket: »räfven biter inte får i närheten af sin kula» hyrde jag det på en vecka. Att idén var god fick jag snart erfara. Ty för det första föll det dig aldrig in att söka mig där och för det andra kunde jag mycket väl från rummet bredvid porten hålla reda på, då du kom hem eller gick ut, och det var mig till stor nytta. Så t. ex. kunde jag, sedan du kommit hem om kvällarna, tryggt lämna min tillfälliga bostadoch tillbringa natten hemma. Och som jag visste att du inte är så värst morgongirig af dig, befann jag mig alltid i 58:an innan du begaf dig ut. Det vill säga, detta gäller om de första dagarne. De senare kom du aldrig hem och jag förstod att du tagit dig bostad annorstädes.

— Men hvad hade Ida i Frejgatan att göra?

— Hon har en släkting där, som hon ofta besöker.

— Men den fine herrn, med hvilken hon åt frukost i det gröna i går.

— Hennes fästman, en telefonmontör, som nog kan se ut som en fin herre, då han är söndagsklädd.

— Ja, jag ser att jag misslyckats därför, att jag gått ut från falska premisser. Men i Humlegården skulle jag ha gripit dig om inte Per Nobel lagt sig i spelet.

— Sannolikt! — Men à propos denna sak. Har du tänkt på att du genom din annons förolämpat en hederlig flicka?

— Hm, jag fick den uppfattning af Per Nobels framställning af episoden i spårvagnen att det här var fråga om en flicka som — —

— Ja, jag förstår hvad du menar. Men detta var ett groft misstag af Per Nobel.

— Du känner henne.

— Ja, jag har lärt känna henne tack vare dig.

— Nå, då vet jag intet annat råd än att du får presentera mig för henne, så att jag får tillfälle att be henne om ursäkt.

— Ja, det hade jag just väntat af dig.

Under detta samtal hade Per Nobel suttit vid barrieren och tittat på den alltmera växande friluftspubliken där nere vid småborden. Plötsligt utbrast han:

— Det var märkvärdigt hvad publiken är pigg på aftontidningen i kväll. Tidningskolportören kom justnu och se hur de formligen slåss om bladen. Den måtte innehålla något rafflande. De måtte väl aldrig ha fått fast i Alfs äfventyr och satt dem i bladet. Murflarne äro styfva detektiver de också ibland, och man kan aldrig veta.

En vaktmästare sändes ned att köpa en tidning.

Då han återvände med bladet var det inte svårt att se hvad det var, som så lifligt intresserat Hasselbackspubliken. Där fans ett spaltlångt telegram, tryckt med smällfet stil och insatt på en mycket i ögonen fallande plats. Kaptenen, åt hvilken tidningen öfverlämnats, läste:

Försök till vapeninsmuggling i Finland.

Lik i lasten.

Fartyget lastadt i Stockholms skärgård.

Åbo i dag. Sent i går kväll lyckades kustbevakningen öfverraska ålandsgaleasen »Elgen», skeppare Markusson, då den höll på att i en af de mest undangömda vikarna i södra skärgården aflasta en del lådor af högst misstänkt beskaffenhet. Fartyget och lasten togos i beslag, men skepparen, bästemannen och en karl, som uppgifves ha medföljt som passagerare, lyckades tyvärr undkomma i skogen, liksom ock de personer från fastlandet, som skulle emottaga godset. Däremot anhölls kocken ombord, en femton års pojke från Åland. Lådorna hafva i dag hitförts. De innehöllo browningpistoler af engelsk tillverkning, en mängd karbiner af äldre modell samt ammunition i betydlig mängd. En af lådorna innehöll falska rubelsedlar af det slag, som förut blifvit i stor mängd spridda i Ryssland, utan att förfalskarne kunnat upptäckas. I den största af lådorna gjordes ett lika hemskt som oväntadt fynd. Den innehöll nämligen det synnerligen väl bibehållna liket af en medelålders man,synbarligen af den bildade klassen. Liket, som var klädt i underkläder af finaste slag, var nedbäddadt i kalk och hade tydligen blifvit nedlagdt i låren strax efter döden, ty det skulle varit omöjligt att böja benen så högt upp under hakan, som skett, därest likstelhet inträdt. Intet spår af yttre våld syntes på den döda kroppen.

Ålandspojken berättar att lådorna natten till fredagen inlastats på en för honom obekant plats i Stockholms skärgård, troligen icke särdeles långt från hufvudstaden. De hade funnits på platsen före »Elgens» ankomst dit. Inlastningen hade ledts af en lång, svartmuskig man, som talade dålig svenska, samt af den, som sedan följde med som passagerare. Pojken trodde att båda voro ryssar. Man har således nu funnit bekräftelse på att de falska rubelsedlar, som förut spårats till Finland, härleda sig från Sverige.»

Lördagsklubbens medlemmar sutto stumma af förvåning inför denna uppläsning, som ju så nära berörde det vid förra sammankomsten på restaurant »Vineta» hufvudsakligen behandlade samtalsämnet. Kaptenen föreslog att de skulle flytta in i samma rum, där middagen gått af stapeln, och sedan denna förflyttning skett och vaktmästaren aflägsnat sig, tog han till orda sålunda:

— Jag återkommer till hvad jag förut sagt mer än en gång, det nämligen att höga vederbörandes flathet emot den ryska invasionen af revolutionärer måste på det högsta beklagas. Den är farlig för vår egen säkerhet — se t. ex. liket i packlådan, som förmodligen är en af revolutionärerna mördad svensk — den är icke mindre farlig för vårt lugna framåtskridande, ty anarkism smittar och vi kunna vara förvissade om att de frön, som nu sås af ryska revolutionärer, nog i sinom tid skola gro, ja haförmodligen redan grott i svensk jord. Kanske få vi här i vårt goda Stockholm en vacker dag upplefva en bankplundring af det slag, som nu florerar i Ryssland.

— Helt visst få vi det, inföll här notarien.

— Slutligen, fortsatte kaptenen, är den också mycket farlig för Sveriges anseende i utlandet. Visserligen ha vi i sådant hänseende inte mycket att förlora, efter hvad som skedde i Norge förra året, men desto mer måste vi hålla på det lilla som fins kvar. Hvad skall utlandet säga, hvad skall Ryssland säga, efter hvad som nu blifvit kändt i Åbo? Jo, våra grannar måste anse oss så förslappade, att vi inte blott äro urståndsatta att tillvarataga våra egna intressen utan ock att fullgöra de skyldigheter vi ha emot vänskapligt sinnade stater. Dit har det således kommit. Den tid, då Sverige skref Europas historia med rödt bläck, var det ett mycket fattigt land. Jämfördt med den tiden äro vi nu rika och pösa af välmåga. Men hvad har följden blifvit? Jo, att partisöndringen och den inre slappheten till den grad växt oss öfver hufvudet, att vi knappast längre äro att räkna med i den europeiska konserten, där dock sådana små stater som Holland, Belgien och Danmark intaga aktade rum — ja, det tyckes till och med nu ha gått så långt att vi genom vår slöhet och vår brist på själfbevarelseinstinkt rent af äro till fara för våra grannar, hvars insurgenter vi förse med vapen och ammunition. Dock vill jag hoppas — det är den enda ljuspunkten i den dystra taflan — att den nya regering, som bildades förra månaden, skall veta att rycka upp oss ur slappheten och gentemot den ryska invasionen sätta en säker damm, något hvartill händelsen i Åbo bör utgöra en kraftig maning. Och från denna synpunkt bör detta sorgliga anarkistdåd vara oss till nytta.

Kaptenen hade talat sig varm och — arg.Mustascherna reste sig, kinderna brunno och blicken lågade, som hade han i full batalj stått framför fronten af sitt kompani, färdig att storma ett fiendtligt batteri.

De andre togo det lugnare, men med kaptenens politiska tal som utgångspunkt, utspann sig ett lifligt, en mängd olika ämnen berörande samtal, som vi dock inte finna behöfligt att här referera. Efter hand upplöste det sig i småprat, tills slutligen ett yttrande af grosshandlaren gaf det en ny riktning. Vändande sig till notarien sade han:

— Nu, Alf, är du väl botad för dina detektivfantasier? —

— För ingen del, svarade denne, tvärt om befinna sig nu dessa s. k. fantasier i det stadium, som står nära öfvergången till fullt allvar. Jag anser mig skyldig vännerna här några närmare upplysningar rörande detta ämne, som säkerligen i viss mån missuppfattats af dem. Det torde vara lämpligt att nu gifva dessa förklaringar.

Småpratet tystnade och hvar och en beredde sig att med intresse lyssna till notariens förklaring. Han fortsatte sålunda:

— Vadet med min vän Kurt var inte så helt och hållet skämt å min sida, som ni föreställa eder. I all sin pojkaktighet hade det en ganska allvarlig bakgrund. Vid flera tillfällen har jag med min kompanjon i advokatbyrån resonnerat om den beklagliga bristen här i Stockholm på en duglig privatdetektiv. Naturligtvis

menade vi därmed icke den vidriga form af familjespioneri, hvartill åtskilliga af utlandets privata detektivbyråer urartat, utan vi tänkte oss en i rättvisans intresse gentemot brottet och bedrägeriet arbetande man, som vore väl tränad för sin uppgift och hade tillräckligt skarp blick att följa brottets hemliga vägar. Särskildt för oss advokater, skulle en skicklig privatdetektiv ofta vara tillstor nytta. Det förekommer icke sällan i våra klienters intressen spaningar och utredningar af sådan natur, att de icke lämpa sig för den officiella polisen, men hvilka en bildad privatdetektiv med framgång skulle kunna utföra. Vare sig på grund af mitt stora intresse för detektivromaner eller af annat skäl har min äldre och erfarnare kompanjon fått för sig, att jag skulle passa för en sådan uppgift, och han har flera gånger föreslagit mig, att jag skulle utbilda mig till privatdetektiv. Själf har jag haft funderingar åt samma håll, men hittills hade det stannat därvid. Då kom det skämtsamma vadet vid vårt möte på »Vineta». Jag föreslog det själf, ty jag sökte däri ett tillfälle att på skämt utföra ett litet prof, som jag dock för min del ämnade taga på fullt allvar, ett prof nämligen på huruvida jag hade åtminstone några af de förutsättningar, som kräfves af en god detektiv. Nu kan det väl synas er, mina vänner, som om detta prof skulle ha utfallit mycket illa, eftersom jag förlorat vadet, men själf är jag inte säker på den saken.

— Du skulle ha vunnit, om inte jag stuckit mig emellan, inföll Per Nobel.

— Det må så vara, men alldeles oafsedt detta, så fins där andra anledningar till min uppfattning. Ser ni, mina herrar, det går stundom underligt till i lifvet. Saul gick ut att söka sin faders åsnor, men fann en konungakrona — ja, Kurt, du må inte illa upptaga liknelsen, ty den är ej illa menad. Något liknande har händt mig. Det jag sökte, det fann jag inte, men i stället fann jag något annat af oändligt större vikt, något som jag måste fullfölja, och först då detta skett är profvet fullbordadt. Hvad det är, anser jag mig ej nu böra upplysa er om, ty förtegenhet, äfven gent emot goda vänner, hör till detektivvetenskapens a. b. c. men i sinom tid skola ni få veta det. Så mycket kan jag dock säga er, att det står i näraförbindelse med det telegram i aftontidningen, som vi nyss läst.

Vännerna gjorde inte något försök att intränga i notariens hemlighet. Efter en stund inföll Per Nobel:

— Du nämnde detektivromaner. Anser du att sådana ha någon betydelse för det verkliga detektivyrket.

— Helt visst ha de det, om ock ej till den omfattning som allmänheten föreställer sig. Den moderna detektivromanens fader är den snillrike, men allt för filosofiskt anlagde amerikanske författaren Edgar Allan Poe. Men han har skjutit öfver målet, i det han nära nog endast på det logiska tänkandets väg anser sig kunna klarlägga ett brott. Man skulle kunna sitta vid sitt skrifbord och endast medelst skarpt tänkande afslöja brottslingen. Sådant går nog inte för sig i verkligheten, och det af det enkla skäl, att brottslingen sällan handlar logiskt. Men därmed vill jag för ingen del underkänna logikens betydelse för upptäckandet af brott. Har nämligen detektiven genom skarp iakttagelseförmåga och godt omdöme lyckats förskaffa sig en rad af fakta, så har han sedan god hjälp af logiken för att sammanbinda dem till en för brottslingen fällande kedja. Den enligt min uppfattning yppersta af våra detektivförfattare, engelsmannen Conan Doyle, har upptagit mycket af Poes idéer, men gifvit dem en mera praktisk riktning. Hans Sherlock Holmes är onekligen en fullt legitim ättling af Poes Monsieur Lupin, men han står betydligt närmare den verklige detektiven och bör därför med fördel studeras af en sådan.

— Som förströelseläsning för hvem som helst håller jag styft på detektivromanen, om den är bra skrifven, anmärkte kaptenen.

— Och detta för visso med rätta, återtog notarien. Hvad förströelseläsningen angår, så ha vi nu så längeoch så grundligt tröskat den erotiska långhalmen, att mången börjat tröttna. Damerna kanske inte, vare sig de läsande eller de skrifvande, ty i sådant hänseende tyckas de vara outtröttliga, men herrarne. Och hvarför i all världen skulle kärlekens konflikter vara de enda, hvarpå en nöjeslitteratur skulle kunna byggas. Samhällets kamp emot brottet anser jag vara en ganska lämplig sådan.

— Mången anser, inföll grosshandlaren, att detektivromanen hör till Nick-Carterlitteraturen, som nu blomstrar så frodigt men anses skadlig för ungdomen.

— Sådan kan detektivromanen vara, men i så fall är det författarens, icke genrens fel. Nick-Carter-litteraturens

särmärke är att den, liksom de gamla röfvareromanerna, förhärligar brottet genom att göra brottslingen till hjälte, samt också det att med förkärlek fråssa i ruskiga detaljer. Det är detta som gör Nick-Carter-litteraturen skadlig genom det suggererande inflytande den kan utöfva på kritiklösa och obefästade sinnen, men dessa fel behöfva inte alls vidlåda detektivromanen — — — —

I detta ögonblick inträdde en vaktmästare och meddelade:

— Allehanda har sändt ut extranummer och om herrarne vilja läsa det, så tog jag ett med mig.

Jo, det ville man naturligtvis gärna. Det var en till formatet ganska anspråkslös lapp, på hvilken i stor fetstil lästes följande:

»Liket identifieradt.

Mördad medelst kloroform.
Den mördade en svensk man.

Åbo i dag. Det i en packlåda funna liket har nu blifvit identifieradt och befunnits vara svenskfödde, men i Petersburg bosatte grosshandlaren AlfredConradi. Han igenkändes af flera här bosatta affärsvänner samt en nära släkting, hvilken af en händelse befann sig i staden. Obduktion af liket har ännu ej företagits, men tvenne läkare, som undersökt detsamma, tro sig med säkerhet redan nu kunna påstå att döden framkallats af en stark kloroformnarkos, troligen för omkring tio à tolf dagar sedan. De ha ock gjort den förvånande upptäckten att kemikalier insprutats i ådersystemet, sannolikt för att hindra eller uppskjuta likets förruttnelse. Motiven till såväl det ena som det andra synas oerhördt dunkla. Conradi var ingen politisk person och har veterligen aldrig haft någon som helst beröring med de ryska revolutionärerna. Den största bestörtning råder här, enär den aflidne var mycket känd och högt uppskattad inom affärskretsar härstädes. Han besökte Åbo för vid pass tre veckor sedan och var då på väg till Stockholm.»

Allehandas redaktion hade tillagt: Hela denna sak synes desto mera mystisk som för oss uppgifvits, att hr Alfred Conradi varit synlig i Stockholm och där gjort affärer långt senare, än hvad ofvan anförda fakta göra möjligt, om de verkligen äro tillförlitliga.

Det var kaptenen som högt uppläste ofvanstående och, då han slutat, funnos två i sällskapet som syntes rent af förstenade af bestörtning. Den ene var grosshandlare Oljegren, den andre notarien Alf Grane. Den förre bröt först tystnaden. Slående handen i bordet nästan skrek han:

— Det är lögn från början till slut — en gemen, oförskämd lögn, något dumt gyckel med en lefvande person. Det måtte väl jag bäst veta, som i lördags, i lördags mina herrar, således dagen efter det liket skulle ha inlastats i Stockholms skärgård, på mitt kontor emottog besök af herr Alfred Conradi, ja, tilloch med skref på en växel om 20,000 kr. för honom, en växel, som diskonterades samma dag i Embetsmannaringens bank. Och inte nog med det — vi afslutade affären med att äta frukost tillsamman på Du Nord. En man går inte omkring med växlar efter döden — och ännu mindre äter han frukost.

Äfven notarien hade nu återhämtat sig. Vändande sig till grosshandlaren sporde han:

— Har farbror länge varit närmare bekant med hr Conradi?

— Närmare bekanta ha vi egentligen aldrig varit men jag har känt honom sedan flera år tillbaka och gjort affärer med honom.

— Och fann farbror, nu då ni sist råkades, inte någon förändring i hans utseende eller sätt?

— Hans utseende — nej! Men däremot fann jag en viss påfallande förändring i hans lefnadssätt. Förr var Alfred Conradi en i mat och dryck mycket måttlig och sobre man, men nu raka motsatsen. Tänk er, mina herrar, han drack champagne till frukosten. Men sådant torde kunna förklaras. Böjelser, som i yngre åren undertryckts af ekonomiska skäl, kunna bryta ut vid en mera framskriden ålder, sedan han blifvit en rik man. Jag har förr sett

exempel på dylikt. Däremot var det två andra saker hos Conradi, som nog en smula förundrade mig. Det ena var en viss, hur skall jag säga, en viss flabbighet i hans sätt, som jag aldrig förr märkt.

— Och den andra? — —

— Den andra var den omständigheten att en affärsman i hans lysande ställning, och den är verkligen lysande, kan under en affärsresa vilja befatta sig med ackommodationsväxlar till så stora belopp. Nå, han gaf ju en förklaring, men när jag nu efteråt tänker på den, synes den mig något dunkel och mindre affärsmässig.— Vet farbror hvar hr Conradi bodde under sin vistelse i Stockholm.

— Ja, på hotell »Orion» vid Drottninggatan.

Notarien frågade inte vidare och yttrade inte ett ord om hvad han själf trodde om det mystiska telegrammet. Han reste sig med orden:

— Det plägar inte vara min vana att bryta ett godt lag, men jag ber om ursäkt att jag i kväll måste göra det. Omständigheter, som jag nu ej kan närmare inlåta mig på, tvinga mig därtill. Först skulle jag dock önska ett enskildt samtal med farbror Oljegren.

De gingo in i ett bredvid liggande rum.

— Farbror känner ju direktören i Industribanken — —

— Ja, vi äro gamla vänner.

— Gå då till honom i morgon f. m., laga att farbror får tala vid honom i enrum och underrätta om följande: Ryska och svenska anarkister till ett antal af 11 à 12 man ha beslutat att nästa onsdag kl. 2 e. m. plundra Industribanken. Han måste laga att ett halft dussin väl beväpnade detektiver uppehålla sig i banklokalen samt att banken äfven utvändigt blir så oförmärkt som möjligt bevakad af polisen.

— Är det möjligt! — Han skall knappast tro mig.

— Farbror kan i så fall åberopa mig såsom sagesman och förklara för honom att jag under spaningar, som rörde en helt annan sak, fått kännedom om denna plan, samt att jag kan taga sanningen häraf på min ed. Säg honom också, att han ikläder sig ett förfärligt ansvar, om han ej lyssnar till varningen. I värsta fall kan han ringa på mig på advokatbyrån, där jag sannolikt befinner mig i morgon förmiddag.

— Jag skall till punkt och pricka utföra din önskan. Herre Gud, skall det nu börja här också! — — —

— Framför allt — inte ett ord till någon annan än direktören.

Grosshandlaren lofvade det och notarien gick ned för att betala middagen. Men här möttes han af underrättelsen att middagen redan var betald.

— Hvem har betalt den?

— Skådespelare X —.

— Aha, Per Nobel har ansett sig böra betala vadet, efter som han genom sitt ingripande hindrat mig att vinna. Men han var för grannlaga att själf tala om det. Nå, det skola vi tala om sedan. Nu har jag inte tid att gå upp igen.

Dessa ord hviskade notarien för sig själf, då han med hastiga steg gick genom parken. Därnere vid hållplatsen stod just en spårvagn på väg till staden. Notarien sprang upp i den.

*

VIII.

Detektiv på fullt allvar.

Så fort notarien Alf Grane lämnat spårvagnen på Norrmalmstorg, gick han direkt till hotell »Orion» vid Drottninggatan.

— Bor grosshandlare Conradi från Petersburg här?

— Ja — N:o 28.

— Är han hemma?

— Nej, han gick ut vid middagstiden och har sedan icke kommit tillbaka.

— Fins något rum nära hans ledigt.

— Ja, rummet midt emot.

— Gif mig det för natten.

Detta samtal fördes mellan notarien och portieren. Den senare kände igen den förre, som ofta varit på hotellet, och fann ingen anledning att neka notariens begäran, äfven om han i tysthet smått förundrade sig öfver att denne nödvändigt ville ha rum i grosshandlarens närhet.

Alf Grane fick rummet och skyndade att installera sig där, men så fort portieren aflägsnat sig, släckte han det elektriska ljuset, lät dörren till korridoren stå på glänt och satte sig att i det djupaste mörker afvakta hvad komma skulle. Och det var verkligen, som man säger, i grefvens tid, ty knappt hade han satt sig till ro att vänta förrän hastiga steg hördes där ute. Genom dörrspringan såg han att det var grosshandlaren, som kom, och det märktes också att han hade mycket brådt. Han gick in i sitt rum, och notarienhörde att han riglade dörren på insidan. Därefter hördes den svaga knäppningen af ljusets tändande.

Notarien steg ut i korridoren och ställde sig att lyssna vid grosshandlarens dörr. Och detta lyssnande blef inte obelönadt, ty i det samma hördes en ringning på telefonen därinne.

Orion var nämligen ett tidsenligt hotell, som höll sig med egen växelstation och telefon i hvarje rum.

Nu hördes grosshandlarens röst i telefonen:

— Är det växelstationen — gif mig centralen —•

Är det centralen — Gif mig Brunkeberg 4492 — Hal-låh! — Är det Celestine-----

I detta ögonblick hördes steg i trappan. Notarien, som för ingen del ville öfverraskas lyssnande vid en dörr, drog sig hastigt in i sitt rum. Kastande sig på en stol midt för dörrspringan, mumlade han förargad mellan tänderna:

— Anamma det, att jag skulle bli störd, så att sam-

talet med Celestine gick förloradt. Nå, jag har i alla fall vunnit en viktig upplysning, ett namn och ett telefonnummer — det senare skall äfven gifva mig adressen, och hvem vet om ej denna Celestine kan bli utgångspunkten för skingrandet af det mystiska mörker, som tyckes mer och mer sluta sig kring denne grosshandlare Alfred Conradi---------

p Stegen af den person, som stört notarien, bortdogo, och den senare begaf sig åter ut i korridoren. Allt var tyst och stilla och han återtog sin plats vid grosshandlarens dörr, men nu voro ljuden där inifrån föga upplysande. Det lät som hölle någon på att kläda af sig.

— Sannerligen förefaller det som skulle han stå i begrepp att gå till sängs. Det skulle verkligen förvåna mig, mumlade notarien. Efter en stund återvände han till sitt rum och satte sig att speja vid dör-ren, ty det tycktes inte löna sig att lyssna längre och förresten var det ju förenadt med en viss risk.

Efter vid pass tjugo minuter, då notarien redan börjat att misströsta om något vidare resultat af sitt spejande, öfverraskades han plötsligt af att dörren till grosshandlarens rum öppnades, och en man trädde ut i korridoren.

Men denne man var icke grosshandlare Conradi utan tvärt om honom så olik, som möjligt.

Det var en gubbe med långt, grått skägg, krumböjd näsa och en utprägladt judisk typ i det smala, magra ansiktet. Han var klädd i en lång, något trådsliten lifrock, hade en svart, vidskyggad och ganska sluskig filthatt på hufvudet och bar i handen en rätt stor handkoffert af ganska simpelt slag. Juden aflägsnade sig i riktning emot trappan och notarien såg nu att han var ganska skulryggig.

— En vanlig klockjude, mumlade notarien mellan

tänderna. Således har denna judegubbe suttit i grosshandlarens rum och väntat på hans hemkomst. Men likväl såg jag att nyckeln hängde på spiken bredvid dörren, då jag kom, och jag hörde att grosshandlaren vred på ljusknappen. Alltså har judegubben tagit af nyckeln och hängt den på sin vanliga plats, då han gick in, och därefter har han suttit och väntat i mörkret. Nå, jag har ju själf sett, att den värde grosshandlaren umgås i ett mycket underligt sällskap, och vid den här årsens tid är ju inte mörkret så djupt, äfven om rullgardinerna äro nedfällda. Men jag hörde intet samtal i rummet-----------Ja, det ser i alla fall

besynnerligt ut.

Notarien satte sig att ytterligare speja. Men efter en stund spratt han till. En ny tanke hade korsat hans hjärna.

— Jag måste ha klarhet i denua mystiska sak, ut-ropade han, skulle det också kosta mig ett föga vänligt emottagande.

Resolut gick han fram och knackade på grosshandlarens dörr.

Intet svar------

Han knackade starkare —

Inte ett ljud från rummet.

Ännu starkare — — —

Samma resultat.

Dörren var olåst. Han öppnade den och trädde in. Rummet var mörkt. Men ljusknappen bredvid dörren var lätt att finna, och snart strålade taklampans elektriska sken, klart belysande hvarje vrå.

Där fans ingen i rummet.

Notarien stannade förvånad vid dörren och såg sig om. Ingen grosshandlare fans där. Och likväl kunde han svära på att han sett honom gå in i detta rum och att han inte gått ut igen. Där fans nämligen inte mer än en dörr till rummet, och den hade han ju bevakat hela tiden.

På en gång stod allt klart för hans medvetande och han uttalade det högt.

— Grosshandlare Conradi har gått in i detta rum, men icke gått ut. Däremot har judegubben kommit ut härifrån. Nu fins inte grosshandlaren här — alltså äro han och klockjuden en och samma person. Slikt ett mästerstycke i förklädnadskonst kan inte mer än en person ha utfört, och denna person är Fly-gert — ergo är det Flygert, som spelat grosshandlare Conradis roll, sedan denne blifvit mördad och hans lik sändt till Finland. Ja, ja, nu förstår jag mycket, som förut varit obegripligt. Men Gud nåde firman Conradis affärsvänner i Stockholm och bland dem vännen Oljegren, Dem har nog Flygert passat på att grundligt plocka under den tid han spelade firmans chef. Och helt vjsst skall den solida Petersburgerfir-man undandraga sig att infria förbindelser, hvilka bevisligen ingåtts efter den verklige chefens död. Det blir en svår soppa att klara upp. Jag förstår nu hvad som menades med Flygerts ord på anarkistmötet: »Jag önskar att få expropriera bankernas

tillgångar på mitt eget sätt.» Och jag förstår att den falske Conradi nu är död för Stockholm och helt visst aldrig mera skall uppenbara sig där. Det var Allehandas extranummer, som dödade honom. Då han läst det, skyndade han sig hem till hotellet för att byta om skinn. Och det var hög tid, ty inte en dag längre skulle den komedien ha gått. Tidningen har ju redan fästad uppmärksamheten på att Conradi gått omkring här i Stockholm långt efter det han enligt telegrammet måste ha varit död. Ytterligare undersökningar rörande den saken var det inte rådligt för

Flygert att afvakta.

Han företog nu en noggrann undersökning af rummet. Där rådde den största oordning, tydande på stor brådska. Midt på golfvet stod en större, ganska dyrbar reskoffert alldeles uppslagen och delvis fylld med klädesplagg, linne och annat resgods. Kläderna, som notarien sett hr Conradi bära och som han synnerligen väl kände igen, lågo vårdslöst slängda på sängen och öfver allt på golfvet skräpade toilett-artiklar och hvarjehanda små saker, hörande till en soignerad herres garderob. På toalettbordet låg Allehandas samma kväll utgifna extranummer, ganska nedskrynkladt och fläckadt med tusch och annan färg. Det hade tydligen fått göra tjänst vid grimeringen.

Notarien hade sett nog. Han släckte ljuset och aflägsnade sig. I nedre förstugan talade han vid portieren.

— Jag har besinnat mig och bryr mig inte om att behålla rummet, men här är i alla fall betalning.J ust i detsamma inträdde en herre, som tycktes vara bekant med portieren. Han vände sig till denne och frågade om grosshandlaren Conradi från Petersburg bodde där och om han vore hemma.

— Jo bevars, det har sin riktighet. Han är nyligen hemkommen men har troligen gått till sängs.

— Det gör det samma — jag måste ovilkorligen tala vid honom.

— Var så god, herr konstapel. Det är nr 28, fjärde dörren till höger två trappor upp. Det går ju an att knacka på.

— Aha, tänkte notarien, då han steg ut på gatan, det där var en detektiv. Polisen har börjat lukta brändt horn. Men den kommer för sent. Framför den har jag ett betydligt försprång, ty jag har redan genomskådat hela bedrägeriet, och så har jag telefonnumret. Men nu gäller det att spela sina kort väl, ty jag har en ovanligt listig och skicklig motståndare.

Notarien begaf sig direkt hem och gick genast till sängs. Just i inslumrandets ögonblick hviskade han: Brunkeberg 4492.

Hela förmiddagen följande dag tillbringade notarien Alf Grane på advokatbyrån, men efter middagen gick han hem till Per Nobel. Denne hade nämligen lofvat honom att hjälpa till med en grundlig förklädnad. Han klädde sig liksom förut till arbetare, men i andra kläder och dessutom med åtskilliga andra finesser i förklädnadsväg, med hvilka Per Nobel gjort sig stor möda. Också var han totalt oigenkänlig, då han trädde ut ur den gamle skådespelarens bostad, och bar en prägel af äkta Stockholmsanarkist, som knappast Flygert skulle kunnat göra bättre. Men så var det ju möjligt att det kunde gälla ingenting min-

8dre än att träda denne maskeringskonstens mästare under ögonen och därtill fordrades förklädnad, som var gjord med yttersta omsorg. Meningen med denna nya expedition var nämligen att uppsöka Flygert i det nya gömställe, han valt, och i den nya roll, han nu spelade. Utgångspunkten för aftonens forskningar var följande:

På advokatbyrån fans en förteckning å telefonnummer, medelst hvilken det var möjligt att gå från numret till abonnenten, då vägen i en vanlig telefonkatalog däremot är den alldeles motsatta. I denna förteckning hade han slagit upp Brunkeberg 4492 och vid det numret stod: Celestine Servante, språklärarinna, Kammakaregatan 14 tre trappor öfver gården.

Det var för ett besök hos denna språklärarinna Alf Grane skrudat sig så väl.

Ungefär vid sextiden på eftermiddagen stod han i ofvannämnda lägenhet framför en tamburdörr, å hvilken på en messingsplåt lästes: »Mademoiselle

Celestine Servante, språklärarinna.» Han ringde.

Mademoiselle kom själf och öppnade. Det var en ganska vacker, omkring 30-årig dam med sydländska drag och nästan svarta ögon. Dock var det, tyckte notarien, något i hela hennes yttre, som vida mera påminde om en varietédiva än om en lärarinna. Och han sammanställde detta faktum med Per Nobels uppgift att Flygert skulle ha varit varieteartist. r-> Mademoiselle tycktes inte vidare trakterad af besöket utan gjorde en afvärjande åtbörd,

men dörren var redan öppnad och notarien lät sig inte bekomma utan trädde in i tamburen:

— Är det fröken Servante själf, sporde han i kärf ton. I så fall önskar jag ett enskildt samtal. Jag är skickad af ryssen Peter Målare.

Mademoiselle spratt till vid uttalandet af ryssens namn och tycktes tveksam, men bad honom stiga in.Han inträdde i ett ytterst elegant rum. Aldrig hade han väntat att i en gårdsbyggnad vid Kammaka-regatan finna en sådan lyx. Allt vittnade om både smak och råd att kosta på. Sannerligen, en språklärarinna, som kan kosta på sig ett sådant hem, om än anspråkslöst beläget och undangömdt, hon måtte verkligen ha godt om elever. Och ändå hade Alf Grane, som varit rätt mycket med i societeten, aldrig ens hört talas om en språklärarinna med det namnet, men väl om åtskilliga andra.

— Äro vi utan vittnen, sporde notarien.

— Ni kan tala lugnt — ingen hör oss, svarade ma-demoiselle på ganska korrekt svenska, om än med en viss brytning.

— Nåväl, Peter Målare har sändt mig hit för att af er begära upplysning hvar han i ett mycket viktigt ärende kan träffa herr Flygert. Han var öfvertygad om att ni därom kunde ge upplysning.

Hon såg både öfverraskad och generad ut. Slutligen svarade hon i ganska skarp ton:

— Jag känner hvarken Peter Målare eller herr Flygert. Ni måste ha alldeles gått fel.

Åhå, tänkte notarien, hon är ytterst försiktig och man måste legitimera sig. Han tog fram det märke, som en gång förskaffat honom inträde till anarkisternas möten, och räckte henne det.

— Se här, sade han, Peter Målares eget märke, som visar att jag går hans ärenden och att ni kan lita på mig.

Hon tog det och synade det mycket noga. Notarien fortsatte:

— Det är alldeles nödvändigt att Peter Målare får råka herr Flygert, helst redan i afton men i alla händelser snarast möjligt. Det gäller stora och viktiga intressen, ja, det kan för dem båda gälla frihet och lif, ty polisen vet mera om affären Conradi, än någon tror.Mademoiselle stod och vände märket med den exploderande bomben mellan sina små, hvita fingar och såg högst villrådig och förvånad ut. Plötsligt utbrast hon:

— Vänta ett ögonblick — jag måste fråga madame ma mére. Därmed försvann hon bakom dörren till ett innanför beläget rum och notarien blef ensam i det eleganta förmaket.

— Hm, tänkte han, det fins således äfven en madame mére. Och hon måste vara ännu mera invigd i intrigen, eftersom hon i tvifvelaktiga fall måste rådfrågas.

Han hörde ljudet af hviskande röster bakom den stängda dörren. Plötsligt öppnas den på glänt och han såg i springan ansiktet af en äldre dam med högt uppstruket silfverhvitt hår, gulblek hy och ett par^hvassa ögon, som skarpt riktades emot notarien. Men så slogs dörren åter igen.

— Aha, tänkte vår amatördetektiv, det där var således fru mamma. Hon har med egna ögon velat granska budbäraren.

Efter en stund återkom mademoiselle.

— Hälsa Peter Målare, sade hon, att om han själf kommer hit i afton eller när som helst, så skall han få upplysning om hvar han kan träffa herr Elygert.

Notarien envisades att själf få emottaga besked, enär Peter Målare, starkt upptagen på annat håll, omöjligt kunde komma själf. Men det hjälpte inte. Mademoiselle var obeveklig.

— Gäller det så mycket, som ni säger, så kommer han nog, sade hon.

Notarien funderade starkt på att utan vidare slå upp dörren och inträda till själf va madame mére, ty, tänkte han, kanske sitter Elygert i egen hög person därinne och håller gumman sällskap. Men så besinnade han sig. Det vore

klokast att inte gå bröstgän-ges till väga för att inte fördärfva spelet för framtiden. Och så tog han resigneradt afsked och gick.

Sedan notarien kommit hem och befriat sig från den främmande kostymen och »krigsfärgen», lade han sig på sin soffa, tände en snugga och började öfver-tänka situationen. Visserligen, tänkte han, kan jag inte neka till att besöket vid Kammakaregatan delvis innebar en missräkning. Delvis, ty något har jag i alla händelser vunnit. Jag känner nu en plats, som säkerligen ofta besökes af Flygert, och där det inte torde vara omöjligt att vakta ut honom. Vidare känner jag mademoiselle Celestine, som säkerligen är hans älskarinna, och har sett en skymt af hennes mor, som utan tvifvel också har en trasa i den Flygertska byken, och slutligen har Celestine inför mig erkänt, att hon kan gifva upplysningar om hvar Flygert fins, fast hon inte ville gifva dem åt mig. Detta erkännande förutsätter i alla fall, att hon inte betraktade mig som polisspion. Men där finnes säkert någon annan orsak till att hon misstrodde mig. Denna skulle kunna vara hennes vetskap om att Flygert just uppehåller sig bland anarkisterna, och i så fall måste det ju se misstänkt ut, att en anarkist sändes till henne för att taga reda på hans vistelseort. Flygerts nära förbindelse med anarkisterna bevisas af hans deltagande i mötet, hans förtrolighet med Peter Målare, hans besök i den senares laboratorium och slutligen den sannolikt gemensamma andelen i mordet på hr Conradi — för att nu inte tala om mordförsöket på mig. Det vore därför helt naturligt att han nu, då han måste försvinna såsom grosshandlare Conradi,

sökte sin tillflykt till anarkisterna-----—

Och så en sak till, som pekar åt samma håll. , Flygert har gjort sig känd icke blott för sitt mästerskapi förklädnader utan äfven för sin skicklighet att förfalska allehanda skrifter och dokumenter. Detta tyder på att han sannolikt har sin finger med i rubel-förfalslcningarne. Kunde jag finna den verkstad, där rubelsedlarne göras, skulle jag sannolikt också finna Flygert och därigenom slå två feta flugor i en smäll. Månne det därför inte rent af vore klokast att tills vidare lämna Kammakaregatan 14 åt sitt öde och i stället söka upp falskmyntareverkstaden.

Dåt mig tänka efter: har jag någon utgångspunkt för spaningar åt detta håll? — ja, det »gamla garfve-riet». Peter Målare fällde i sitt tal på anarkistmötet några ord, som tydligt brände sig in i mitt minne. Han sade: »Beträffande produkterna af det gamla

garfveriet, så göra de visserligen mycket i kassan, då de komma till Ryssland, men här inbringa de oss intet.»

Hvad kan det nu vara för produkter, som göra mycket i kassan i Ryssland, men ingenting här? Jo, falska rubelsedlar. Hvarför kallade han dem: »pro-

dukterna af det gamla garfveriet»? Jo, därför att de tillverkas i ett gammalt garfveri, det är ju tydligt. Och som det inte gärna lämpar sig att förlägga en falskmyntareverkstad till en byggnad, som bebos af andra personer, så måste det antagas att detta gamla

garfveri numera står öde.-----------Så komma vi

till den svåraste frågan: Är detta öde garfveri beläget i Stockholm eller någonstädes på landsbygden i dess omgifningar? — För den förra åsikten talar några omständigheter, t. ex. det att Peter Målare och Fly-gert, hvilka sannolikt äro sysselsatta i denna verkstad — Peter Målare ritar mycket bra att döma af mötesmärkena — båda ha vistats mycket i Stockholm samt att den förre har sitt laboratorium i Upplandsgatan. Det skulle vara obekvämt för dem att ha myntverkstaden långt borta. Men för omgifningarne talarockså åtskilligt. Det är inte troligt att det finnes något öde garfveri i Stockholm, där till följe af bostadsbristen alla hål äro fyllda. Däremot kan ett sådant lättare tänkas i omgifningarne. Men hvar? Jo, låt mig se! — Flertalet af ryssarne bo i villan Agneberg i villastaden Fridhem vid Mälaren, där Finke skaffat dem en gemensam bostad. Det gamla garfveriet skulle kunna ligga i närheten af Fridhem, där det fins skogar, berg och föga bebyggda platser. Nåväl, jag måste gripa mig an med att finna detta garfveri — det är hufvuduppgiften. Men den måste hvila öfver morgondagen, ty dels har jag göromål på byrån, hvilka inte helt och hållet få tillsidosättas, och dels vill jag vara närvarande vid anarkisternas experiment på Industribanken.

Onsdagen hade ingått. Vid half tvåtiden sågs en ung arbetsklädd arbetare stå med ryggen lutad emot ett träd i

Kungsträdgårdens östra allé. Han stod där som ville han bara hvila sig och slicka solsken, men midt framför honom låg Industribankens väldiga byggnad och vid den och dess närmaste omgifningar hängde hans vakna blickar fast, som drogos de dit af en osynlig kraft.

Den unge arbetaren var notarien Alf Grane, men det skulle inte ens hans närmaste vänner ha trott, om de kommit den vägen fram. Per Nobels anvisningar hade fallit i god jord, och notarien började redan bli ganska skicklig som förklädnadskonstnär. Fmellertid visade sig hans observationsplats väl vald och hans påpasslighet saknade inte sin belöning. För en hvar annan hvilade den djupaste hvardaglighet öfver Industribanken och dess omgifningar. Men han såg något vida mera. Han såg en hel del unga män plötsligt dyka upp och liksom händelsevis stan-na vid Industribanken. De kotnmo inte i flock utan livar från sitt håll, sammanträffade vid Industribanken liksom händelsevis, växlade handslag med hvarandra, snusade ur hvarandras dosor, pratade och svuro alldeles som Stockholmsarbetare för sed hafva, då de händelsevis träffas. En och annan var, liksom händelsevis eller i strejktider, söndagsklädd, men de flesta voro i arbetskläder; somliga buro den slaviska rasens särmärke i sina ansikten och underliga hväsljud på sina tungor, andra voro af oförfalskad Finkeantyp och talade stockholmskt slangspråk, blandadt med kärnuttryck från anarkistklubben. Några gingo en efter en in i banken och försvunno bak dess skinande messingsdörrar, andra bildade smågrupper här och där i närheten, några till och med på bankens trappa. Ynglingen med knäbyxorna, som suttit bredvid notarien på anarkistmötet, kom på sin velociped, stannade midt för banktrappan, steg af och började pumpa luft i sina hjulringar med en min, som hade ingenting annat i världen angått honom än velocipeden.

Slutligen kom också Peter Målare, klädd som en fin herre och därtill, efter hvad notarien anmärkte, utstyrd i lösskägg. Han hälsade på ingen och gick direkt in i banken med en min, som vore han stadd i brådskande affärer.

Märkvärdigt få af bankens vanliga kunder syntes passera. Det var ju nu den döda säsongen och affärsmännen kommo vanligen vid 12-tiden. Dock observerade notarien med ett småleende att grosshandlaren Oljegren smet in på banken.

— Farbror Oljegren vill själf se om jag lupit med limstången eller inte, tänkte han.

Klockan närmade sig två. Plötsligt uppstod skrik och tumult nere vid Strömmen. Någon hade fallit i, sades det. Gatpojkar och promenerande i Kungsträdgården drogo sig dit, men — mot vanan — dekring Industribanken grupperade arbetarne brydde sig ej om detta evenemang i Stockholmslifvet. Ingen enda af dem sprang ned för att titta. Notarien förstod att äfven denna »olyckshändelse» ingick i programmet, fast den inte omtalats på anarkistmötet. Någon simkunnig Binkean hade fått order att drum-la i Strömmen för att därigenom draga folket från Industribankens omgifningar. Och det hade lyckats förträffligt. Kungsträdgårdens alléer voro så godt som rensopade. Herre Gud, det är ju inte alla dagar det b judes att se en människa drunkna!

Emellertid hade alla smågrupperna sammanflutit till en och den bildade sig omkring den pumpande ynglingen vid bankens trappa. Alla voro så fasligt intresserade af pumpningen. Äfven notarien slöt sig nu till gruppen och det väckte ingen uppmärksamhet, ty de trodde att han var »kött af deras kött och ben af deras benom.» Nu slog klockan två i Jakobs kyrktorn. Så kom en inifrån.

— Hur går det, hviskades det.

— Bra, tänker jag. Peter Målare håller just på att gräla med kamrern om en växel.

Åter förflöt några minuter. Då kommo fyra eller fem ut med en viss fart.

— Där fins byglar inne på banken. Två sitta i en soffa och läsa i en tidning, men jag kan svära på att det finnes flera gömda.

Ännu ett par minuter. Peter Målare kom ut på trappan. Där låg ett tungt åskmoln på hans panna, de svarta ögonen glödde och han hväste:

— Vi äro förrådda — Banken är besatt af detektiver. — Vi kunna ingenting uträtta, skingra er.

f; I ett nu var gruppen upplöst åt alla väder, ynglingen med knäbyxorna hade nu fått luft i ringarne och hjulade bort som en oljad blixt. Snart syntesinte längre någon arbetare framför Industribanken utom notarien, som återtagit sin plats vid trädet.

Jo, ett par af de mera framstående anarkisterna, hvaraf den ene var Vrång, hade stannat helt nära samma träd och hviskade ifrigt. Notarien, som hade ovanligt goda öron, hörde hvad de sade:

— Hvem kan vara förrädaren — är det Finke, som möjligen luskat ut planen och angifvit den?

— Nej, det är den, som innehar det tolfte märket, hvilket Peter Målare blifvit af med på obekant sätt.

— Men vi voro ju inte mer än elfva, vet jag.

— Nej — men nu veta vi något, som vi ej visste då. Ryssen Bobskoj, en af de kallade, hade supit sig full och uteblef. « Hade han kommit, skulle vi varit tolf.

— Åh f-n! ' ;

— Gud välsigne Bobskoj ocU hans" fylla, tänkte notarien, där han stod vid trädet och blinkade mot solen.

Men i trots af denna upplysning och fastän bankplundringen genom honom blifvit så lyckligt afvänd, kände han sig inte riktigt belåten och detta af två anledningar. Den ena var att detektiverna inne i banken ej blifvit bättre gömda.

— Hade de hållit sig osynliga, tänkte han, så skulle Peter Målare ha börjat leken, och då skulle vi haft både honom och hela hans anhang inom lås och bom. Nu däremot kan ingen enda häktas, ty vi hafva inga fullgiltiga bevis för deras uppsåt. — Dock, tillade han, för sig själf, var det ändå kanske bäst som skedde, ty sannolikt skulle det ha kostat människolif, om man låtit dem börja.

[f. Den andra anledningen var en missräkning. Han hade hoppats att den gamle klockjuden, som han sett på Orion, skulle infunnit sig åtminstone såsomåskådare. Men af honom hade inte en skymt kunnat upptäckas.

I detsamma kom grosshandlare Oljegren ut från banken och snuddade alldeles intill mannen vid trädet. Han såg strålande ut.

— God dag, farbror — — —

Grosshandlaren stannade förbluffad.

— Hvad f-n nu då — —

— Känner farbror inte igen mig?

— Nej, vid Absalons långa hår, jag det gör.

— Alf Grane.

— Åh f-n! Är det verkligen du? Det förvånar mig inte att polisen tog dig för Flygert, då du är så hemma i förklädnadskonsten. Men — till en annan sak. Banken är räddad och det genom dig. Vi fin-go klara bevis på att du inte misstagit dig. Direktören önskar tacka dig personligen. Men han anser det bäst att saken nedtystas och inte kommer i tid-ningarne. Han har lofvat att varna alla bankerna.

Det hade notarien ingenting emot.

*

IX.

Det gamla garfveriet.

Tidigt följande morgon begaf sig notarien ut till villastaden Fridhem vid södra stranden af Mälaren ett stycke

väster om Vinterviken och Hägersten. Denna gång hade han bibehållit sina vanliga kläder och medförde en liten matsäck i en lätt handväska, ty han ämnade ägna hela dagen åt att i denna trakt, där just ryssarnes högkvarter var beläget, efterfor-ska det gamla garfveri, åt hvilket han, på grunder som vi känna, ägnade ett så lifligt intresse. Först med sista båten återvände han, men i ganska nedslagen sinnesstämning. Hans spaningar hade misslyckats. Intet öde garfver i fans i den trakten, som han för öfrigt funnit vida talrikare befolkad än han väntat. Det rent af hvimlade af sommargäster i hvar buske och de snokade i hvarje vrå i skog och mark, hvarför det måste antagas, att en lämplig plats för en falskmyntareverkstad där näppeligen kunde uppdrifvas. Han kände sig därför tämligen viss om, att hvar än detta hemlighetsfulla garfveri fans, så inte var det i trakten af Fridhem och Hägersten. Blott en enda upptäckt af intresse hade han gjort, den nämligen att den ryska kolonien i villa Agneberg glesnat betydligt. Man hade sagt honom att den nya regering, som nu sitter, visat mindre fördragsamhet gent emot den ryska invasionen än den förra, att vederbörande fått påstötningar att ju snarare dessa anarkister försvunno ur landet ju bätt-re, och detta hade verkat. Ryssarne hade börjat afdunsta, en efter annan, och nu fans endast ett fåtal kvar i Agneberg. Några hade dock förskaffat sig arbete i grannskapet. Denna början till invasionens bortdöende intresserade notarien, men i öf-rigt var han inte klokare, då han kom hem från Fridhem, än då han for dit.

Fredagen. Ett trefligt möbleradt rum i en våning vid Tegnérgatan. Fullt af taflor och kopparstick på väggarue, nästan alla med motiv ur gamla Stockholm. En äldre herre, mera liknande en kammarlärd än en affärsman, sitter vid skrifbordet och bläddrar i en portfölj. Alf Grane träder in.

— Välkommen, herr notarie, — var så god och sitt — hvarmed kan jag stå till tjänst.

— Med svaret på en fråga rörande Stockholm.

— Vid dylika frågor är jag van, och en hvar vet att jag svarar gärna, om jag kan.

— Det är helt naturligt. Alla veta ju att grosshandlaren bättre än någon annan nu lefvande känner Stockholm, dess gamla byggnader, dess topografi och dess kulturhistoria. Har man ett lexikon till hands, så slår man ju gärna upp, då en vansklig fråga möter.

— Menar notarien det — nåväl, slå upp — ----

— Kan grosshandlaren säga mig om det i Stockholm finnes ett gammalt garfveri, som står öde?

Grosshandlaren strök sig betänksamt om skägget.

—• Hm, svarade han, det var en oväntad fråga. I gamla tider ha funnits många garfverier i Stockholm, såsom ock åtskilliga ännu gängse namn antyda t. ex. Garfvaregatan, Karduansmakaregatan, Skinnarviken m. fl. Men tidigare än något annat af handtverkerierna började garfveriet öfvergå tillstorindustri. De stora läderfabrikerna uppslukade de mera anspråkslösa garfverierna. Följden blef att en mängd af dessa nedlades. Så skedde i Stockholm och så har det skett öfver hela landet. Många af dessa garfverier äro nedrifna och ersatta med andra byggnader, ett och annat torde stå kvar, men jag betviflar att något af dem är öde. Då det gått så långt, att man börjat uthyra gamla lusthus i träd-gårdarne på Söder, så vore det ju egendomligt om inte en så pass solid byggnad, som ett gammalt garf-veri, skulle ha inredts till vare sig boningshus eller verkstäder. Dock — jo, sannerligen, när jag tänker mig om, vet jag ändå ett gammalt garfveri, som längesedan nedlagts men som ännu står kvar och sannolikt är öde, beroende därpå att man processar om tomten.

— Hvar är det beläget, sporde notarien rodnande af ifver.

— På Kungsholmen, alldeles nere vid Mälarens strand mellan Karlsvik och Rålambshof, just där enligt stadsplanen det blifvande Rålambstorg — Kungsholmens största torg, då det en gång blir färdigt — skall förläggas. Jag får dock anmärka att jag inte vet om den ganska solida byggnaden står öde, men jag är böjd för att tro det i anledning af processen.

Notarien tackade och tog afsked. Nu visste han mera än han ens vågat hoppas, då han beslöt sig för detta besök i Tegnérgatan.

Samma dag begaf sig notarien till Kungsholmen. Han hade därvid inte aktat nödigt att anlägga krigs-målningen, d. v. s. förkläda sig, ty det gällde nu endast en förberedande okularbesiktning af det omtalade gamla garfveriet. Därför att ett dylikt fanns,var det ju inte säkert att anarkisterna just där slagit upp sin filial till det kejserliga ryska myntverket. Det var för att utröna sannolikheterna för och emot han nu begaf sig dit. På detta besök skulle bero, om det lönade sig att senare fortsätta undersöknin-garne.

Utan synnerlig svårighet fann han det af grosshandlaren omtalade gamla garfveriet. Det var en ganska solid och inte så obetydlig, synbarligen ganska gammal byggnad i två våningar, den nedre af grof granitmur, den öfre af korsvirke. Den låg med gaflarne i söder och norr och från södra gafveln till den just här i en liten vik inskjutande Mälarstranden var endast en smal jordremsa af några meters bredd, helt och hållen öfvervuxen af täta pil- och videsnår. På västra sidan var en svalgång, till hvilken en mur-ken trätrappa ledde upp. Den till garfveriet hörande tomten var smal men ganska djup och låg, som man säger, alldeles för fäfot, men f. n. beklädd med en synnerligen yppig vegetation af meterhögt hundkäx, några buskar och ett par äldre löfträd, omgifna af törnsnår. Strandremsan vid sjön var dessutom betäckt af täta pil- och videsnår, ur hvilka några få åldriga och lummiga pilträd stucko upp, påminnande om dem som omgifva Molinska fontänen i Kungsträdgården. I denna täta häck fans endast en enda öppning, till hvilken en ganska upptrampad stig ledde. Stigens ändamål var lätt att upptäcka. I denna öppning i de gröna snåren lågo nämligen ett par småbåtar förtöjda. Däremot fans ingen märkbar väg eller stig, som utmynnade vid det gamla garfveriet, ett ganska säkert kännetecken till att det låg öde. Dängs garfveriet märktes en del af hundkäx öfvervuxna fördjupningar i marken, sannolikt utgörande märken efter de barkkar, som där varit nedgräfda, och i rät vinkel mot garfveriet, såledesmed långsidan emot sjön, funnos lämningar af grand-muren af ett hus, som säkerligen, att döma af de sotiga stenarne och kringströdda brända träspillror, för många år sedan förstörts af en eldsvåda.

Platsen var iitomordentligt ödslig och notarien förundrade sig öfver att en dylik enslighet kunde råda så godt som midt inne i en stor stad. Stockholms storstadsutveckling, som gått så häpnadsväckande raskt under de två senaste decennierna, hade tydligen inte alls berört denna undangömda vrå, som dock hade det härligaste läge vid Mälarens strand. »Om jag,» tänkte han, »hade fått till uppgift att inom Stockholms hank och stör uppsöka en lämplig plats för en falskmyntareverkstad, så skulle det varit mig omöjligt att hitta på någon bättre än denna.»

Emellertid företog han sig att närmare undersöka själfva byggnaden. Nedre våningen hade flera fönster och två dörrar. För fönsterna voro grofva träluckor fastspikade, kraftigt utestängande hvarje försök till att på denna väg intränga i huset. Och båda dörrarne voro låsta, dels med vanliga lås, dels med hvar sin grof hänglås. Och dessa hänglås voro så igenrostade, att notarien ansåg sig icke kunna öppna dem ens om han hade haft de därtill hörande nyck-larne. En noggrann undersökning visade för öfrigt att någon nyckel inte varit insatt i dem på mycket lång tid.

—• Falskmyntarne ha åtminstone inte sin in- och utgång på nedra bottnen, det syns ju tydligt. Få se om det inte i stället är genom dörren där uppe i svalgången, sade notarien för sig själf.

Till andra våningen var nämligen också en dörr, belägen vid den nyss omtalade svalgången. Notarien vågade sig upp för den murkna trappan, hvars steg betänkligt sviktade under hans fötter. Men detgick lyckligt. Han stannade vid dörren. Den var låst med en vanlig lås, men här saknades hänglås. Ett ögonblick trodde han sig nu ha råkat på den rätta ingångsvägen. Men snart blef han genom en närmare undersökning tagen ur denna villfarelse. Utom af låset stängdes nämligen dörren af tvenne genom dörr och dörrkarm inslagna, grofva spikar. Han kände på spikarne. De voro orubbliga. Och i nyckelhålets rost syntes inte minsta spår af att på lång tid någon nyckel blifvit insatt.

Han vände sig till fönsterna. De voro på insidan igenspikade med bräder.

Notarien gick ned och synade byggnaden från alla sidor. Ingenstädes kunde upptäckas någon tillgänglig ingång till den så väl tillbommade byggnaden.

— Förunderligt, utropade han. Ju mer jag tänker på saken, desto mera öfvertygad känner jag mig att jag nu

verkligen råkat på falskmyntarnes verkstad. Men det är mig omöjligt att begripa, huru de komma in i huset. Nå, vi få väl se i morgon. Kanske blir jag då mera gynnad af lyckan. Att jag befinner mig på rätt spår är jag viss om.

Notarien hade under hela undersökningen varit öfvertygad om att han befunnit sig ensam på platsen. Han hade inte sett till någon enda människa i denna ödsliga vrå af hufvudstaden. Men under det. han som afslutning på dagens upptäcktsfärd ströfva-de omkring litet här och där på tomten, blef han varse att i dess norra del var en liten höjd, där ett par lönnar växte, omgifna af snår. Men i detta snår fans en smal glänta fram till träden, och på det frodiga gräset i denna glänta lågo tvenne arbetare och sofvo. Deras sömn tycktes dock inte vara af djupaste slag, ty han märkte att än den ene, än den andre af dem smått lyfte på kufvudet och kastade en förstulen blick på hononr. Troligen hade de observerat

9hela hans undersökning och sett hur han gått kring det gamla garfveriet, som katten kring en het gröt. »De äro,» tänkte han, »sannolikt vakter, som under sken af att ha lagt sig att sofva i gröngräset bevaka det gamla garfveriet. Jag - måste söka öfvertyga dem om, att jag inte är någon polisspion.»

Han gick rakt på de båda männen. Den ene af dem hade just lyft upp hufvudet och såg på honom, och till denne ställde han sina ord:

— Jag är advokat och har med processen om denna fastighet att göra och ville därför taga den i betraktande.

— Det rör mig inte, svarade arbetaren kärft, vände sig på andra sidan och låtsade insomna.

Notarien aflägsnade sig smått förargad öfver det oartiga svaret, men i sitt inre lifligt öfvertygad om, att de sofvande voro af anarkisterna utställda vakter.

Under större delen af lördagen hade notarien gö-romål på Sanne & komp:s advokatbyrå — det var han själf som representerade komp. — men på kvällen iklädde han sig grofva arbetskläder och begaf sig till det gamla garfveriet på Kungsholmen.

Det första han gjorde, sedan han ankommit till valplatsen, var att öfvertyga sig om huruvida några vakter voro utställda. Men vare sig af en tillfällighet eller af annat skäl tycktes vakten vara indragen. Ingen människa stod att upptäcka på garfveritom-ten. Ostörd började han således sina förnyade undersökningar, men förgäfves. Det var honom omöjligt att upptäcka någon tillgänglig ingång till det gamla garfveriet. Och ej heller kunde han finna något nytt uppslag. Förargad slog han sig ned i samma glänta, där de två arbetarne legat föregående dag, och han föresatte sig att vakta ut någon af anar-kisterna, som kom eller gick, skulle han också stanna på platsen hela natten.

Från den lilla upphöjning, där han nu låg, hade han god utsikt öfver hela tomten och ett godt stycke af Mälaren, och han gjorde den reflexionen att de båda vakterna, om de nu verkligen vore vakter, såsom han trodde, valt en särdeles förträfflig plats, ty härifrån kunde man, utan att själf bli sedd, öfver-vaka allt som tilldrog sig i närheten af garfveriet.

Timma efter timma gick och de enda mänskliga varelser han sett under denna tid voro några barn, som längs stigen begåfvo sig ned till sjön och efter en stund återvände samma väg. Det började bli sent på kvällen, men det var nu vid en årstid, då man i Stockholm knappast vet om något verkligt mörker. Dock började det mulna och därmed inställde sig en viss skymning, åtföljd af lätta, grå dimmor, som upp-stego ur Riddarfjärden, lekte likt älfvor öfver dess yta och i lätta flockar drefvo mot land. Notarien tröttnade på gläntan under lönnarnes lummiga kronor, där skymningen började tätna, och gick ned till sjöstranden. Med möda trängde han sig igenom de täta strandsnåren och satte sig på en sten för att betrakta fjärden och dess lek med sjöjungfrurnas lätta slöjor. Sommarnattens tunna flor bredde sig öfver nejden, de södra bergens konturer började flyta samman och likt en väldig svan skar då och då en af de hvita Mälarbåtarne fjärdens lugna spegel.

Han hade suttit där vid sjökanten väl en timmas tid, då han fick se en liten roddbåt, hvari befunno sig tvenne karlar, dyka upp ur dimman där ute på fjärden och vända stäfven emot det gamla garfveriet.

Notarien drog sig tillbaka i snåret, för att inte bli observerad. I början trodde han att båten ämnade sig till den tilläggsplats för båtar, som fans helt närahonom till höger, men i stället styrde den rakt emot garfveriets gafvel. Det klack till i honom, ty, tänkte han, hålla de den kursen, så är det inte osannolikt att dessa två män äro medlemmar af falskmyntare-bandet.

Plötsligt försvann den lilla båten i pilsnåret. Notarien kunde ej längre se den. Han dröjde en stund för att låta dem lägga i land. Därpå smög han sig längs strandsnåret rakt emot den punkt där båten försvunnit. Krypande under grenarne hann han slutligen dit.

Båten var försvunnen.

Hvad vill detta säga? Kunna de ha sänkt båten?

Föga sannolikt! Men lika visst och säkert var att den icke försvunnit öfver vattnet. Kunde den ha dragits upp och blifvit gömd i snåret?

Han började undersöka platsen och nu fann han något, som slog honom med förvåning. Där fans en smal, vattenfylld kanal, som gick rakt igenom det pilsnår, som fyllde mellanrummet emellan viken och garfveriet, och denna kanal, i hvilken mycket väl en mindre båt kunde stakas fram, var så öfvervuxen och dold i grönskan, att den utifrån var omöjlig att upptäcka. Böjande pilbuskarna åt sidan, lyckades notarien, fast med stor möda, att följa kanten af denna kanal. Bång var den inte. Snart upptäckte han att den genom ett rätt rymligt, af gråsten muradt hvalf gick in i garfveriet. Och detta stenhvalf sköt ett par alnar utom gafvelmuren men var så öfvervuxet, att notarien inte kunnat upptäcka det, då han upprepade gånger gått rundt huset och sålunda passerat öfver det.

Båten syntes ingenstädes till. Säkerligen hade den stakats in i hvalfvet och befunne sig nu inne i garfveriet. Fn sådan ingång till det senare hade notarien aldrig drömt om.— Nu vet jag hur anarkisterna komma in — det sker på »våta vägen», mumlade han triumferande.

Men hur kunna följa dem utan båt, och vore det väl rådligt att ge sig in i detta svarta gap?

Förra delen af denna fråga besvarades lätt. Han fann en stake och med den päjlade han vattendjupet i kanalen. Något öfver en half meter.

— Ett fotbad vid denna årsens tid kan ju inte skada. Jag är ju klädd därefter. Där deras båt gått fram, kan jag vada, tyckte han.

Senare delen ingaf mera betänksamhet. Olyckligtvis hade han glömt sin revolver hemmaj— en lättsinnig handling af en omtänksam detektiv, ty hvem kan veta hvad som kan hända, då man ger sig i lag med så farligt folk som anarkister. Men'!å andra sidan hade han aldrig tänkt sig', annat:, än att denna expedition endast skulle utgöra en rekognoscering inom det fiendtliga området, under hvilken han måste undvika all anledning till batalj. Fann han, hvad han sökte, så skulle han, hade han tänkt, kalla den officiella polisen till hjälp, och då blefve det dess sak att möta våld med våld.

Ja, det är godt och väl, men nu stod han framför ingången till fiendens kula. Skulle han våga sig dit in utan annat vapen än en pennknif? Han hade ju redan en gång varit i fara för sitt lif vid en dylik spaning. Men, resonnerade han nu, jag vill inte springa till polisen utan att ha sett mera än hvad jag nu ser, utan att veta mera än jag nu vet. Alltså: framåt! A! f Grane var en modig man och han gaf sig in i det fuktiga hvalfvets svarta djup.

Vattnet generade honom föga — mörkret var värre. Men lyckligtvis hade han inte glömt att medtaga sin elektriska ficklampa. Och tack vare den, gick det bra i den hvälfda tunneln, som för öfrigt endast var några få steg lång. Kanalen mynnade ut i en bassäng,liknande en vanlig badhusbassäng, ty den omgafs rundt omkring af plankgångar. Han förstod att denna bassäng en gång i tiden, då det gamla garfveriet begagnades för sitt egentliga ändamål, varit afsedd att blöta hudar i. Här återfann han båten, liggande helt beskedligt i bassängen, men naturligtvis tom. I bortre ändan af bassängrummet fans en trappa, ledande upp till öfra våningen. Han lyste på dess steg. Där syntes fuktiga spår efter grofva skor, som förmodligen blifvit våta af båtens läckvatten. Notarien följde efter. Trappan slutade vid en lucka i taket. Den var nedfälld men inte låst. En grof hänglås, som

förmodligen i vanliga fall tjänade till att stänga den, hängde på en spik i väggen. Notarien lyftade en smula på luckan. Där syntes intet ljussken i springan. Dugnad af denna omständighet, ty naturligtvis hade de båda männen tändt upp ljus, där de vistades, slog han upp luckan och steg upp i ett mörkt rum. Medelst ficklampan kunde han undersöka det. Det upptog byggnadens halfva bredd men mer än dess halfva längd och var således ganska stort. I dess bortre del låg en stor hög af packlådor. Han lyste på dem och fann dem alldeles nya, som hade de nyss utgått från lådfabriken. De flesta voro igenspikade, men en af dem hade ett löst lock. Då det aflyftades be-fans lådan innehålla — revolverpatroner! Dessutom fans i rummet en hel hög s. k. träull, en massa makulatur och åtskilligt annat packgods, som han ej brydde sig om att närmare undersöka. För öfrigt var det alldeles tomt.

— Hm, mumlade han för sig själf, jag skulle våga svära på att köpmannen Conradi från Petersburg fått sitt hus af fyra bräder just här i detta rum. Men hvar-för skickades hans lik till Finland? Det är en gåta, som jag ej kan lösa. Det skulle ju varit mycket vigare att dränka honom i Mälaren. Då skulle förmod-ligen Elygert haft bättre tid på sig att spela hans roll.

På innerväggen fans en dörr, men denna dörr slöt dåligt till och genom dess springor skimrade ljus. Där ha vi dem, tänkte notarien. Han lade ögat till springan och tittade in. Mycket såg han just inte, ty springan var allt för smal. En brinnande lampa stod på ett bord. Vidare såg han en del af en ganska konstig maskin af järn samt diverse papper och bråte. Men någon människa syntes inte och ej heller kunde hans goda öron uppfånga minsta ljud där inifrån. Han ville nödvändigt se mera och tydligare. Dörren var endast stängd med en klinka. Han lyfte upp den och öppnade dörren en smula. Och då såg han tydligt allt hvad som fans i rummet. Där fans åtminstone ingen människa. De två anarkisterna måste uppehålla sig i något innanför liggande rum, men de hade lämnat kvar den tända lampan.

Den maskin, som genom dörrspringan förefallit honom så konstig, uppfattade han nu fullständigt. Det var en stentryckarepress och den föreföll alldeles ny. Hela rummet företedde för öfrigt en ganska trogen bild af ett mindre litografiskt tryckeri. Där fans stenar, upplagda på hyllor, där fans balar af papper och slutligen också en mindre skärmaskin m. m. Ditografverktyg voro strödda här och där och på golfvet fans bitar af makuleradt stentryck. I båda ändarne af rummet funnos dörrar, men de voro stängda och intet angaf att människor uppehöllo sig i närheten.

Hade nu notarien lydt sin första impuls, nämligen att försvinna samma väg, som han kommit, för att tillkalla polis, så hade mycket blifvit annorlunda. Men glädjen öfver att ha funnit falskmyntarnes verkstad, ty därom fans ju intet tvifvel, förblindade hans omdöme och gjorde honom dumdristig. Han grepsaf en vild nyfikenhet att se mera och, glömmande att lian var en vapenlös man, steg han in i rummet och började närmare inventera dess innehåll. Detta fortgick ett par, tre minuter, utan att någon störde honom. Så fann han en på golfvet liggande papperslapp, som väckte hans nyfikenhet. Han tog upp den. Det var en 100-rubelssedel, som misslyckats i tryckningen och därför blifvit bortkastad.

Nu, nu hade han fulla beviset i sin hand.

Just som han tänkte denna jublande tanke, uppfattade hans fina hörsel knäppningen af en dörr. Han vände sig hastigt om.

Han stod ansikte mot ansikte med Peter Målare.

Ett ögonblick spände de ögonen i hvarandra. Ryssen stack mekaniskt handen i fickan, men den kom upp tom. Där fans således ingen revolver. Båda voro vapenlösa — båda häpna af öfverraskning. Peter Målares ögon sprutade eld och ådrorna på notariens panna svällde. Men ingen af dem kom sig för att yttra ett ord. Båda bevakade hvarandras minsta rörelser.

I det samma hörde notarien tunga steg öfver sitt hufvud. Godt, tänkte han, den andre är på vinden. Nu gäller det att öfvermanna Peter Målare innan kamraten hinner komma till hjälp.

— Polisspion! — hväste ryssen.

I detsamma kastade sig notarien öfver honom. Det blef en brottning på lif och död. Båda föllo till golfvet. De spände sina muskler till det yttersta. Det knakade i både kläder och lemmar.

Men denna gång hade inte ryssen, såsom då de brottades i den mörka källargången, fördelen på sin sida. Den var nu ungefär lika — men svensken var den starkaste. Med ett kraftigt tag slog han Peter Målare under sig, lyckades frigöra sin ena arm och grep sin motståndare om strupen. Det var ett tag som afjärnfingrar. Ryssens muskler började slappas, det rosslade i hans hals, ögonen kröpo ut ur sina hålor. Det var snart inte mycket igen af Peter Målare. Men i detta ögonblick fick notarien ett tungt, ett förkrossande slag i nacken. Den andre hade kommit in, utan att märkas under den vilda brottningen, och slog honom med en i hast tillgripen järnstång. Hans tag slappades ögonblickligen, han föll åt sidan och förlorade sansen.

Ryssen kippade efter luft, vacklande reste han sig med möda och hållande sig fast i prässen slet han upp skjortan och västen för att kunna andas. Skälfvande i alla leder och blek som ett lik stod han där och kunde på länge inte få ett ord öfver sina läppar. Notarien låg blödande och liflös på golfvet och bredvid honom stod hans baneman stödd på sin järnstång och såg ut som om han inte begripit ett dugg af alltsamman. Det var en liten, spensligt byggd man af äkta rysk typ, men med ett ganska godmodigt drag i sitt för öfrigt intetsägande ansikte. Han var litograf till yrket. Det var han som tryckte de falska sedlarne, sedan Peter Målare ritat och etsat stenarna. Mycket skicklig i sitt yrke var han dock tydligen med sin klena kroppsbyggnad en föga farlig motståndare i strid. Hade han kommit några sekunder senare, skulle det varit en lätt sak för notarien att öfvervinna en så litet fruktansvärd motståndare. Järnstången i hans hand skulle då varit ett föga farligt vapen. Men att gifva en på golfvet liggande man, som ingenting väntar från det hållet, ett dödande eller åtminstone döfvande slag af järnstången, därtill fordras inga synnerliga krafter.

Efter en stund hade Peter Målare hämtat sig och förmådde tala. Samtalet fördes på ryska, men med det privilegium att förstå alla språk, som af ålder tillerkänts en författare, skola vi öfversätta deras ord.— Du kom i hög tid, Ivan, ty annars skulle det varit ute med mig. Dessa svenskar ha krafter, som ingen kan mäta sig med. Det måste vara ett arf från Carl XII :s tid.

— Jag slog honom för att rädda ditt lif, herre, genmälde litografen i en ton, som hade han velat urskulda sig för en gärning, som, så anarkist han var, tycktes förefalla honom ohygglig.

— Ja, du räddade mitt lif, Ivan, och det skall du ha tack för.

— Det är ju en arbetare, anmärkte Ivan med en viss medkänsla i rösten.

— En arbetare — visst inte. Det är en förklädd polisspion och en mycket skicklig sådan. Jag kände genast igen honom. Det var den samme, som spionerade på mig i laboratoriet vid Upplandsgatan. Den gången gjorde vi honom oskadlig med kloroform, men han fick för litet. Jag hoppas att du gjort din sak bättre, Ivan.

— Hvad skola vi göra med liket?-------

— Gå upp på vinden och tag en af de största säc-karne, som hänga där. Vi skola stoppa honom i den.

Ivan lydde med den blinda underkastelse, som ännu i dag vidlåder de ryssar, som en gång varit lifegna. Ha de, såsom Ivan, blifvit anarkister, så lyda de sina ledare lika oreflekteradt som förut sina herrar. Och Ivan ansåg Peter Målare såsom sin herre i rysk bemärkelse. Därför kallade han honom också alltid »bari», som betyder herre, men det hade de andra anarkisterna svårt att förlåta honom. Du är en äkta slaf-natur, Ivan, brukade de säga.

Ivan återkom med säcken. Peter Målare lade först dit en tung järnklump, som händelsevis fans i tryckeriet, därpå hjälptes de åt att stoppa dit notarien. Midt under detta arbete fick Peter Målare en idé. —— Vänta litet, sade han, jag vill känna efter i hans fickor.

Han stack handen i notariens högra västficka. Med triumferande min höll han upp — inträdespol-letten till anarkistmötet.

— Jag anade det, utropade han. Det är denne skurk, som kommit öfver det förlorade märket, och det är honom vi

ha att tacka för att det blef intet af bankplundringen. Men nu är det slut, och den usle polishunden skall aldrig mera korsa min väg.

Nu stoppades kroppen fullständigt ned i säcken, som tillknöts med ett groft snöre. Med gemensamma krafter buro de därpå säcken ned i båten, stakade sig ut i Mälaren och rodde ett stycke ut åt fjärden för att komma till djupt vatten. Plötsligt utropade Ivan:

— Diket lefver — han sparkar i säcken.

— Gör ingenting, anmärkte Peter Målare lugnt. Dåt honom sparka. Vi äro strax vid djupt vatten och då hifva vi honom öfver bord.

— Ja, men kunde vi inte låta honom lefva — det är så ruskigt att döda en människa två gånger.

Peter Målare svarade endast:

— Du är ett nöt, Ivan.

Några minuter senare vräkte de säcken öfver bord. Tack vare järnklumpen sjönk den som en sten.

— Vet hut, Ivan, röt Peter Målare. Jag såg att du gjorde korstecknet.

— Förlåt herre, jag skall aldrig göra så mer.

De vände båten och rodde tillbaka till det gamla garfveriet. Snart försvann den i pilsnårets mörker.

*

X.

Hvem är Kalle Pettersson?

Revisor Kurt Dellvik gick med snabba steg fram och tillbaka i sitt trefliga arbetsrum vid Engelbrektsgatan. Han gnuggade händerna och ansiktet sken af inre tillfredsställelse. Han »såg ut som ett blommande päronträd», för att använda ett klassiskt vordet uttryck af en mycket känd skådespelare. Han hade tänkt att med undantag af den vecka, som gått åt för att leka gömme med vännen Alf Grane, tillbringa sin semester på Gotland. Men man tänker så mycket, som aldrig blir af. Han hade ändrat sig. Hvad vore väl Wisbvs sällsamt härliga solnedgångar i Studentpromenaden, dess ljufliga dåsande under mullbärsträdens skugga, dess förträffliga middagar i Botaniska trädgården, dess härliga medeltidsstämning i ruinerna m. m., m. m. hvad är allt detta, tyckte han nu, mot de förtjusande kvällarne i tant Silfverpoppels förmak i Skepparegatan? Väl kunde det vara trefligt att ligga i gräset på backen, där det gamla Wisborg stått, och se hafvet, det härliga hafvet svepa sin blå slöja kring Gotlands ärriga kalkbarm, men det fans en annan kring en viss hatt lindad blå slöja, numera kommen till heders igen, som lockade honom ännu mera, och som dessa olika njutningar inte kunde förenas, uppoffrade han Gotland och stannade hemma. Dagarne, då den blå slöjan befann sig i »kursen», voro ju ganska långtrådiga, men kvällarne desto härligare. Och Kurt Dellvik var ej densamme efter»gömmeleken», som han varit före den. Då höll han styft på ungkarlslifvet och hade vid 33 års ålder fattat det heroiska beslutet att aldrig gifta sig. Tusan måtte binda sitt lif, hade han tänkt, vid en annans och därmed uppgifva sin ovärderliga frihet, sina små ungkarlsfester och kamratglam, för barnskrik, hushållsbekymmer och strid om portnyckeln. Ja, det var då. Men nu hade ungkarlsståndet liksom den efterlängtade Gotlandsresan fått maka åt sig för högre och nyare intressen. Nu rent af äcklade det honom. Usch då, en gammal ungkarl! Nej, tacka vill jag den blå slöjan!

I kväll var det midsommarsafton. Då skulle han och tant Silfverpoppel — han hade redan fått säga tant — och Maj Linders och Gertrud Törne fara ut i skärgården och njuta af sol och sommar och dans vid piglockstoner kring bjärtfager majstång. Och det var därför han sken af belåtenhet och gnuggade sina händer af fröjd, som hade han genom lifvets teaterkikare sett intet annat än hipp och hej och lifsglädje.

Då ringde det på tamburklockan och omedelbart därefter kom fröken Ida in med ett kort.

V. häradshöfding Erik Sanne

— Aha, Alfs kompanjon, men hvad i all världen kan han vilja mig? Vi äro ju i det hela ganska litet bekanta!— Var så god och stig in, hr häradshöfding. Sitt ner! Hvarmed kan jag stå till tjänst.

— Ni är god vän, hr revisor, med min kompanjon, notarien Alf Grane.

— Alldeles riktigt! Det har väl ingenting tagit vid vännen Alf?

— Ja, det är just det, jag inte vet. Han är försvunnen.

— Försvunnen? — — —

— Ja, ledsamt nog! Jag har väntat honom dag efter dag, men då han inte hörts af, ansåg jag mig böra tala vid någon af hans förtroligare vänner, innan jag vände mig till polisen.

— För all del berätta!

— Alf och jag arbetade tillsamman på byrån nästan hela dagen i lördags. Som revisorn nog vet, har han på sista tiden börjat att mycket lifligt intressera sig för detektivgöromål. Han anförtrodde mig att han ansåg sig ha kommit på spåren en falskmyntareverkstad, som de ryska nihilisterna skulle ha etablerat här i Stockholm, och jag uppmuntrade honom att fullfölja ett så lofvande uppslag, om där verkligen funnes faktiska grunder för hans antaganden. Då vi skildes åt, satt han ännu kvar. »Du afslutar väl dina spaningar så tidigt, att du på måndag kan gå upp i rätten och svara i målet »om återgång af köp», som du särskildt satt dig in i, sade jag, då jag gick. »Ja, för all del,» svarade han, »mina spaningar sluta i natt och jag har målet klart» — —

— Sen dess har jag inte sett Alf. Öfver söndagen stannade jag ute på villan, som jag hyrt försommaren. På måndagsmorgonen kom jag in, men ingen Alf hördes af. Jag måste hals öfver hufvud löpa upp i rätten och hitta på skäl för en uppskofsbegäran, ty jag kände ej målet, som Alf tagit på sin part. Detta var förfärligt olikt Alf Grane. Under de tre år, viarbetat tillsamman, har jag alltid lärt känna honom såsom mer än vanligt ordentlig och punktlig i allt som rörde firmans affärer. Emellertid gick jag till hans bostad, men där hade han inte varit synlig sedan lördagskvällen, då städerskan sett honom komma hem, men däremot inte observerat då han gick ut igen. Nå, tänkte jag, hans spaningar efter ryssarne ha säkerligen tagit längre tid, än hvad han beräknat, och visat sig så lofvande, att han ej velat öfvergifva dem. Men — å andra sidan: nog borde han väl ha kunnat telefonera till byrån. I alla fall kommer han väl en af dagarne, hoppades jag. Men dag gick efter dag utan att Alf blef synlig och nu är det torsdag. Jag kan ej neka till att det nu synes peka på en olycka eller ett brott — på annat sätt kan ej hans frånvaro förklaras. De ryska nihilisterna äro ett farligt folk att ge sig i lag med. Gud vet hvad de kunnat göra honom. Jag är på det högsta bekymrad.»

Ja, den välfödde och gemytlige häradshöfdingens jovialiska drag vittnade verkligen om bekymrad sinnesstämning, något som annars var för honom tämligen främmande. Och hvad Kurt Dellvik angår, så var den glada syn på tingen, som nyss satte sin prägel på hans ansikte, alldeles som bortblåst.

— Där blir väl ingen annan råd än att vända sig till polisen, anmärkte han missmodigt.

— Nej, det blir väl inte det. Jag har nog tänkt på den saken, men jag har dröjt därmed i det längsta, och det af tvenne skäl. Alf själf skulle säkerligen inte gilla att man blandat polisen i hans affärer, därest ingen olycka skett, och så därtill den omständigheten, att då det nu för tiden spörjes att en affärsman försvunnit, så heter det genast: »Hvems pängar har den karlen rest af med.» Det andra skälet är att vår polis f. n. är alldeles öfverhopad af göromål i anledning af den mystiska Conradiaffären.Som revisorn väl hört, så är det nu upptäckt att nämda grosshandlare Conradi haft en dubbelgångare, som efter den verklige Conradis bevisliga död gått här i Stockholm och diskonterat ihop dels på åtminstone delvis äkta, dels på falska växlar belopp, som, efter hvad man sagt mig,

gå upp till ett par hundra tusen kronor. Hela affärsvärlden befinner sig i uppror och polisen ligger hårdt i selen natt och dag. Under sådana förhållanden befarar jag att den skall ha föga tid öfrig för stackars Alf.

Efter ytterligare en stunds samtal, som vi dock inte finna skäl att referera, beslöts att revisorn skulle sammankalla Lördagsklubben till ett extra sammanträde, hvarvid beslut skulle fattas i den ledsamma frågan om Alf Grane. Visserligen lågo de andra medlemmarne alla på landet men dock inte längre borta, än att de kunde inkallas till redan påföljande dag.

På kvällen reste Kurt Dellvik i förut omtaladt sällskap till skärgården, men till följe af oro för vännen och den gamle studiekamraten Alf Grane motsvarade inte utflykten hvad revisorn väntat af den. Det gifves nämligen ögonblick i lifvet, då gammal och djupt rotad vänskap förmår fördunkla själfva kärlekens rosenskimmer. Och så skedde nu. Farhågorna för vännens mystiska öde bredde en slöja öfver Kurts midsommarglädje, en slöja som inte var blå.

Midsommardagen sammanträdde Lördagsklubben i revisorns hem, och under en stämning, som var allt annat än glad, trots det gnistrande batteriet på bordet, och efter en lång öfverläggning, som vi inte våga oss på att föra till protokollet, beslöts att kapten Sabelkvist, som personligen kände detektivchefen, skulle begifva sig till denne, omtala hvad man visste och påkalla polisens bistånd. Detta skedde samma dag.Detektivchefen lyssnade med stort intresse till framställningen.

— Var notarien Grane förklädd, då han på lördagskvällen lämnade hemmet, sporde han.

Det visste inte kaptenen, ty ingen hade sett när han aflägsnade sig, men han ansåg det ganska sannolikt.

Detektivchefen höjde på axlarne men lofvade att göra hvad göras kunde. Och han höll sitt ord. Detektiverna fingo ett nytt problem att lösa. Och dem hände, hvad förut inträffat med Alf Grane under hans detektivsyssla: det de sökte, det funno de icke, men däremot något annat, som var i högsta grad oväntadt.

Man lyckades spana ut Alf Granes besök hos den vänlige grosshandlaren i Tegnérgatan. Denne upplyste om den egendomliga fråga, notarien framställt, och om sitt svar. Detta ledde till det gamla garfveriet på Kungsholmen. Detektiverna infunno sig där och funno byggnaden väl tillbommad. Men de hade ej samma respekt för de gamla åsarne, som notarien haft. En smed efterskickades och han bröt upp den ena dörren. Nu undersöktes det gamla garfveriet, och där fann man saker, som kastade ett oväntadt ljus öfver vissa mystiska förhållanden. Tryckeriet, som vi känna från notariens besök där, var utrymdt, men denna utrymning måtte ha skett med allt för stor brådska, ty spåren voro mycket illa igensopade. Man fann hålen efter de skrufvar, medelst hvilka prässen varit fästad vid golfvet och för öfrigt hade dess fotställning lämnat tydliga märken på det smutsiga underlaget. Vidare hittades en bit af en sönderslagen litografsten och å denna bit fans hörnet af en rysk rubelsedel ingraveradt. I en skräpvrå fans flera bleckkärl, innehållande tryckfärg i olika kulör, och flera kvarglömda litografverktyg. Märkligast var dock en hög makulatur, som också blifvitkvarglömd. Den utgjorde en verklig guldgrufva för detektiverna. Där funnos makulerade rubelsedlar af olika valörer, mer eller mindre helt tryckpapper med vattenstämpel och af sådant slag, som det ryska myntverket använde, och slutligen ett flertal blanketter till växlar med svenska firmastämplar, checker m. m. Här hade man klaven till åtskilligt af hvad som inträffat i bankerna under den sista tiden — de stora och makalöst djärft utförda förfalskningar och bedrägerier, som ställt till sådan oro inom affärsvärlden, och hvilka blott kunde ha en enda upphofsman — storbedragaren Flygert. Men af notarien Grane fans inte ett spår — jo kanske ändå ett spår, som åtminstone *kunde* vara efter honom, nämligen en rätt stor blodfläck på golfvet alldeles invid den plats där prässen stått.

Man skar ut några spånor af golfvet och sände till en kemist för att få veta om det var människoblod.

Så fann man den af snår öfvervuxna kanalen som ingen kände till och i anledning af detta fynd beslöts att dragga i viken där utanför efter notariens lik. Nå, liket fans inte, men i stället fastnade draggen i något tungt, som med stor möda togs upp.

Det var stentryckprässen. Antingen hade den, då det hemliga tryckeriet rymdes ut, genom vårdslöshet fallit öfver

bord och gått till botten, eller ock hade man med afsikt sänkt den i Mälarens djup, enär den befunnits för besvärlig att i hemlighet bortföras.

Resultatet af polisens spaningar blef således det, att af notarien Alf Grane fans inte ett spår, om icke möjligen en blodfläck, men däremot vanns bekräftelse på en sak, som Stockholmspolisen förut bestridt, det nämligen att de falska ryska rubler, hvarmed nihilisterna via Finland öfversvämmat deras fädernesland, verkligen tryckts i Stockholm. Och denna upptäckt väckte ett ofantligt uppseende. Nu beslötman sig att förhöra ryssarne, men denna åtgärd kom för sent. Vid denna tid hade nämligen de flesta af dem försvunnit och det fåtal, som fans kvar, bestod uteslutande af Letter, hvilka, af skäl som inte höra hit, under sista tiden lefvat i fiendskap med de egentliga ryssarne. De visste ingenting. Och de svenska anarkister, som togos i förhör, ville ingenting säga. Slutligen fick man dock fast i en yngling, just den med knäbyxorna, som varit notariens granne på anarkistmötet, och han befans mindre förbehållsam. Af honom fick man veta, att Peter Målare och ryssen Ivan varit de, som skött det hemliga tryckeriet, stundom biträdda af Flygert. Detta var ju goda upplysningar, men de ledde icke till något resultat. Peter Målare hade kort efter notariens försvinnande rest till Köpenhamn och äfven Ivan var försvunnen. Beträffande åter Flygert, så visste man lika litet nu som förut hvar han fans eller i hvilken skepnad han nu uppträdde, men det troddes att äfven han gifvit sig af för att sätta det stora rofvet i säkerhet.

Man telegraferade till polisen i Köpenhamn, men då hade Peter Målare redan rest till London, och bakom den engelska asylrättens slippriga vallar var det föga lönt att söka en person, som skyddade sig bakom titeln: »rysk revolutionär», vore han också misstänkt för både mord och myntförfalskning.

Så afstannade polisens undersökningar och beträffande notarien Alf Granes mystiska försvinnande hade den inte lyckats finna några som helst upplysningar. Det var ett hårdt slag för vännerna, men därvid fans intet att göra.

*

Ungefär en vecka efter midsommar kom revisor Kurt Dellvik hem rätt sent en kväll från ett af de numera alldagliga besöken hos tant Silfverpoppeli Skepparegatan. Trots sorgen öfver den på ett så mystiskt sätt förlorade vännen, var han denna kväll vid ganska strålande lynne, ty förlofningens eklaterande var nu endast en tidsfråga, beroende på ett väntadt bref från Wissefjärda. Då han tände lampan, fick han se att där låg ett bref på skrifbordet. Han grep det och synade det från alla sidor. Formatet var ganska litet och utanskriften skrifven med omisskännelig fruntimmersstil. Det klack till i honom och han stod tveksam med brefvet i sin hand. En ungkarl, som står i begrepp att förlofva sig, blir lätt förskräckt inför ett bref med fruntimmersstil, som inte är — hennes. Från någon kvinlig släkting, kunde det inte vara, ty revisorn hade inga dylika i Stockholm, och brefvet var ett lokalbref.

Till slut bröt han det hjältemodigt och läste:

Herr Revisor Kurt Dellvik
Stockholm.

Patienten på Serafimerlasarettet, kirurgiska afdeln. salen D., Kalle Pettersson ber genom mig om ett besök, helst i morgon men i alla händelser snarast möjligt. Kalle Pettersson har varit svårt sjuk men är nu betydligt på bättringsvägen. Han längtar mycket efter att få tala vid hr Revisorn.

Efter uppdrag

Syster Agnes.

— Hvem är Kalle Pettersson, utropade revisorn och stirrade ut i rymden, som hade han där velat läsa svaret på sin fråga.

— Hvem tusan är Kalle Pettersson? — — —

Han letade i sitt minne. Funnes bland alla dem, som han i glada lag, i festliga samkväm stött tillsamman med, och de voro otaliga, någon som bar namnet Kalle Pettersson? Nej, han kunde omöjligterinra sig det. Eller bland Uppsalakamraterna? Nej! En Kalle Pettersson, som skulle längta efter att tala med honom! Det kunde han inte

alls begripa. Den ende af det namnet, som han kände till, var den Kalle Pettersson, som under hans studenttid flög härjande fram öfver alla landets varietétribuner — Kalle Pettersson med de uppvikta byxorna och den konstbesynnerliga knölpåken, typen för 90-talets varietéhumor och snobbkarrikatyr. Någon annan Kalle Pettersson hade han aldrig råkat, det kände han sig viss om.

Men å andra sidan: En Stockholmsungkarl, som stundom vistas i glada lag, gör ju inte sällan bekantskaper, som åtminstone till namnet äro glömda, innan punschångorna afdunstat. Det kunde vara en sådan. Och i alla händelser ginge det inte an att svika en kallelse till sjukbädden.

Plötsligt fick han en idé.

— Det kan vara någon, som vet något om Alf Grane, någon som kanske har en sista hälsning från honom att framföra.

Han beslöt att gå till Serafimerlasarettet följande dag. Med den fasta föresatsen gick han till sängs och drömde — om Maj Linders, tror man väl — nej, det var inte så väl. Förmodligen hade tant Silfverpoppels läckra supé varit något stark, ty han fick mycket oroliga och hemska drömmar, hvari vännen Alf Granes blodiga lik förevisades på en varietétribun af en Kalle Pettersson i uppvikna byxor och med en väldig knölpåk i handen. Han vred sig och våndades under denna ohyggliga syn, men kunde omöjligt bli den kvitt. Inte ens den minsta lilla flik af en blå slöja sändes af en barmhärtig fé att vifta frid öfver hans oroliga sömn.

Då revisorn påföljande dag infann sig på Serafimerlasarettet var det honom inte svårt att finna den ibrefvet utpekade salen. Där träffade han syster Agnes, och hon förde honom till en säng, öfver hvars hvita lakan stack upp ett blekt, med en binda omviradt hufvud, som trots de utmärglade dragen och sjukhushyn gladt blickade revisorn till mötes och till och med sände honom ett välkomnande leende.

Revisorn stod slagen af öfverraskning.

— Kors i all världen, det är ju Alf. —

— Ja visst är det Alf. Det gläder mig i alla fall att du känner igen mig, ty det bevisar att jag gått igenom den här persen utan att allt för mycket förändras till det yttre.

— Hvar har du varit och hur har du kommit hit? Och hvarför har du ej förr låtit höra af dig?

— Jag skall besvara den sista frågan först. — Först i går blef jag redig. Ser du, gamle vän, jag har haft en affektion åt hjärnan och lefvat i ett brokigt helvete af feberdrömmar, slöhet och komplett vansinne. Men tack vare läkarne och syster Agnes gick det öfver och i går morse fick jag mitt förnuft tillbaka. Då tänkte jag på att vännerna säkerligen voro oroliga för mig, och så bad jag syster Agnes skrifva till dig. Nu är faran öfver, säger doktorn.

— Gud ske lof för det, gamle vän. Men berätta nu dina öden, så vida det inte för mycket tröttar dig.

— Visst inte. Sitt ned på stolen här vid sängen, så skall du få höra.

Alf Grane berättade nu sina äfventyr ända till den punkt, då han fick slaget i nacken och förlorade medvetandet.

— Men hur blef du räddad och hur kom du hit?

— Därom skall du få läsa i tryck. Syster Agnes hade varit så vänlig att klippa ut notisen om hur jag fiskades upp i Mälaren och fördes hit och här har du den.

Han tog fram ett tidningsurklipp, som han hadeunder hufvudgärden, och lämnade det till vännen. Denna läste:

Brott eller olyckshändelse?

Då skepparen Olagus Nilsson natten till söndagen den 19 dennes med sin skuta passerade Riddarfjärden, såg han, ungefär midt för Rålambshof, något röra sig på vattnet. Först trodde han det vara en simmande hund, men såg

snart att det var en människa, som simmade med ojämna, kraftlösa tag. Skepparen förstod att främlingen höll på att drunkna. Han lossade jollen och gick ut och tog upp den drunknande. Det var en i grofva arbetskläder klädd omkring 30 årig, kraftigt byggd man, som hade ett svårt sår i nacken och var komplett sanslös. Han fördes till Riddarholmshamnen och öfverlämnades åt polisen, som förde honom till Serafimerlasarettet. Enär mannen fortfarande är sanslös, har det varit omöjligt att identifiera honom. Läkarne anse ej såret lifsfarligt, men frukta att han fått en affektion åt hjärnan, som kan ha svåra följder. Huruvida brott eller olyckshändelse föreligger, är i närvarande stund omöjligt att afgöra.

— Gud vet om jag inte läst den notisen förr, men sådana äro ju inte alls ovanliga i Stockholmstidningarne och aldrig kunde jag föreställa mig, att den hade med ditt försvinnande att göra, anmärkte revisorn, tilläggande: Men mellan det ögonblick, då du fick slaget, och det, då du af skepparen drogs upp ur Mälaren, ligger ett tidsskede, som jag gissar att du föga vet om på grund af förvirringen efter slaget.

— Jo, jag kan redogöra för alltsamman. Det mesta minns jag och det andra kan jag sluta mig till.

Han berättade nu följande:

— Sedan jag blifvit döfvad af slaget, måste ryssarneha stoppat mig i en säck, där jag fick sällskap med en grof järnklump. Därpå sammanknöto de säcken, buro mig ned i båten och rodde mig ut på sjön för att dränka mig som en kattunge. Om första delen af denna behandling vet jag intet, men så måste det ha gått till. Först då vi kommo ut på sjön, återfick jag medvetandet, och det till och med ganska fullständigt, så att jag genast uppfattade situationen och kunde göra förberedelser för min räddning.

— Jag förstår inte hur du kunde rädda dig, innesluten i en säck och med en järntyngd, som genast måste draga dig till bottnen.

— Min räddning berodde på en omständighet, som jag nu skall förklara.

Peter Målare är utan tvifvel i våra och andra laglydiga människors ögon en stor bandit, men han är inte någon ficktjuf. Att plundra en bank på enorma summor eller att mörda en motståndare, är fullkomligt i hans smak, men att stjäla småsaker anser han förmodligen under sin värdighet. Detta gjorde att jag fick behålla de småsaker, jag hade i fickorna, och bland dem fans en god pennknif. Så fort detta blef mig klart, såg jag genast vägen till räddning, ty armar och ben voro ju fria, och för en af Köhlers bättre elever, som öfvat sig i att kläda af sig och på sig i vattnet, var det ju en enkel sak att göra sig fri från en säck, då en god knif fans till hands. Också tog jag genast fram knifven, fällde upp det skarpaste bladet och höll mig beredd på att handla. Och jag slapp att vänta länge. De hifvade mig öfver bord och, tack vare järnklumpen, bar det som en pil till bottnen. Men innan jag hunnit dit, hade jag genom ett raskt snitt skurit upp hela säcken. Under vanliga förhållanden skulle det för mig varit en ren barnlek att befria mig från säcken, men där tillkom en annan sak, som betydligt försvårade räddningen. Detvar såret i nacken. Visserligen tog vattnet så godt som bort all smärta, men den häftiga hjärnskakningen hade förvirrat mig och blödningen gjort mig svag. Följden blef att jag trasslade in benen i säcken och det var så när som på håret att jag aldrig kommit upp. Med en kraftig ansträngning af viljan, sporrad af andnöden, lyckades det dock till sist. Jag kom upp och började simma. Men i min förvirring simmade jag ej mot land, som låg ganska nära, utan rakt ut åt fjärden. Jag såg ett ljus glimma som en fyr för mina ögon och efter den ledfyren simmade jag. Förmodligen var detta ljus från början ett händelsevis upplyst fönster på södra landet, men i mina ögon närmade det sig mer och mer, tills det blef en sol, efter hvars trollska strålar jag grep med händerna. Krafterna aftogo, mina sinnen förvirrades och till slut förlorade jag allt medvetande. Sannolikt har jag dock fortsatt att simma, äfven sedan jag mistat sansen. Sådant är inte otänkbart hos en van simmare. Jag har alldeles mekaniskt hållet mig uppe på vattenytan. Visst är, att jag aldrig såg någon skuta eller jolle och ej heller märkte, då den hederlige skepparen, som jag hoppas att en vacker dag få bjuda på en god grogg, drog mig ur sjön. Ur denna sinnesfrånvaro vaknade jag egentligen inte förr än i går morse. Och det, må du tro, var ett underligt uppvaknande.

Efter en liten paus sporde revisorn:

— Men hvarför i all världen tog du namnet Kalle Pettersson?

— Jag har aldrig tagit det namnet — polisen har gifvit mig det.

— Polisen? — — —

— Ja, just polisen. Ser du, det hampade sig så, att samma natt, som jag försvann, försvann också en arbetare vid namn Kalle Pettersson. Stundom är polisen något hastig i sina slutsatser, stundom kanskeallt för sen. Nog af, man tog för gifvet, att jag och Kalle Pettersson voro en och samma person. Signalementen äro stundom ganska mångtydiga. Det signalement polisen fått på Kalle Pettersson ansågs stämma in på mig, och så skrefs det namnet in i sjukhusets journaler — ja, som du ser, det står också på den lilla taflan vid min säng.

Nu var det revisorns tur att berätta hvad som tilldragit sig under den långa tid notarien varit i mer än en bemärkelse frånvarande. Och han fullgjorde också redligt denna plikt. När han därvid berättade huru polisen funnit det gamla garfveriet och bak dess väl tillbommade dörrar upptäckt talrika spår af ryssarnes sedelförfalskningar m. m., blef notarien mycket glad och belåten.

— De se nu att jag inte lupit med limstången, jublade han.

Men då han så fick veta att det varit för sent och att ryssarne redan hunnit sätta sig i säkerhet, blef han mycket förargad.

— Det är mitt fel, sade han. Hade jag, utan att låta förleda mig af en dum inventeringslusta, genast dragit mig tillbaka, då jag sett hvad som fans i det gamla garfveriet, och skyndat bort samma väg, som jag kommit, så skulle ryssarne aldrig ha märkt att de blifvit upptäckta. Sen skulle jag ha kommit med några handfasta detektiver och då skulle falskmyntarne blifvit tagna på bar gärning. Och jag skulle ha sluppit det obehagliga äfventyr, som kastat mig på sjuksängen. Men det är ju ej svårt att vara klok efteråt. Jag ville göra min undersökning så grundlig som möjligt. Det var däri felet låg.

Revisorn berättade ytterligare om ett och annat, men snart kom syster Agnes och förklarade att nu finge samtalet sluta. Det ginge inte an att uttröttaen sjuk, som nyss undsluppit en så förfärlig fara som en öfverhängande hjärnfeber.

Däri gaf henne revisorn rätt och aflägsnade sig, sedan han dock först ställt om att Alf Grane blef förflyttad till enskildt rum och fick sitt rätta namn i sjukhusjournalen. Kalle Pettersson blef »utskrifven» med det samma och polisen underrättad om namnförväxlingen.

Sedan återstod för revisorn att underrätta alla vännerna och det gjorde han med gladt hjärta.

*

XI.

Fru Vinterlöf.

Ungefär tre veckor efter den dag, då revisor Kurt Dellvik gjorde sitt nyss omtalade besök på Serafi-merlasarettet, sitter notarien Alf Grane och arbetar på advokatbyrån vid Norrlandsgatan. Det var rätt sent på aftonen och vid en tid, då Stockholms ungherrar annars bruka ta sig ledigt, men alltjämt ilade hans penna lika flitigt öfver papperet, endast görande ett uppehåll då och då, när han bläddrade i digra lagsamlingar eller slog efter prejudikater. Det är nära en vecka sedan han utskrefs från Serafimerlasarettet såsom frisk och ungefär lika länge sedan Kördags-klubben firade hans återvändande till världen med en liten mycket animerad fest på Uidingöbro värdshus. Men ännu sitter något af sjukhushyn kvar, ehuru synbarligen utan att på ringaste sätt inverka på hans arbetsförmåga. Allt sedan utskrifningen hade han arbetat mycket flitigt, ty han ville därigenom bereda sin kompanjon någon ersättning för den långa, ofrivilliga bortovaron. Alla detektivfunderingar voro under denna tid lagda på hyllan, ty

de ryska anarkisterna voro ju borta och säkerligen hade Flygert gjort dem sällskap. Således fans ingenting, som lockade.

Plötsligt hördes raska steg genom väntrummet, dörren öppnades och revisor Kurt Dellvik trädde in. På hans vänstra ringfinger glimmade den gyllene ringen, ty förlofningen med fröken Maj Kinders var ny-ligen eklaterad, och det var inte svårt att se att den gode revisorn befann sig i sjunde himmelen. Dock var det nu något alldeles särskildt i hans blick, som förvånade notarien, då han tittade upp från sitt arbete, något som antydde att han bar en alldeles särskild nyhet på hjärtat.

— Go’ kväll, Alf, hälsade han. Jag ser att du ännu befinner dig vid flitens lampa, fast klockan nyss slog åtta. Har du läst aftontidningen?

— Nej, jag har inte haft tid att titta åt en tidning sedan jag åt frukost. Har fått fast i ett ganska kitsligt mål, som ger mig nog att göra.

Revisorn drog upp ett n:r af Allehanda ur fickan.

— Jag tog det här med mig, sade han, ty där står något som alldeles säkert måste intressera dig.

Han bredde ut tidningen på bordet och pekade på en synnerligen fet rubrik. Notarien läste:

En mystisk tilldragelse i riksbanken.

12,000 kr. utbetalade på cn falsk check.

I dag på förmiddagen presenterades i riksbanken en check på 12.000 kr. från ett af rikets ämbetsverk. Penningarne utbetalades genast, ty där fans ingen anledning att betvifla checkens äkthet, synnerligast som den frambars af verkets mångårige och i banken välkände vaktmästare, som tusentals gånger uppburit vida större summor för ämbetsverkets räkning. Emellertid befans checken sedermera falsk. Ämbetsverket hade inte utställt den och heller icke emottagit penningar för densamma. Saken anmäldes i polisen och vaktmästaren togs i förhör. Han bedyrade att han i dag inte satt sin fot i banken och — hvad mera är — han kunde fullt nöjaktigt styrka sitt alibi. Polisen har satt sig i rörelse, men då tidningen lägges i press är in-tet kändt om dess spaningar ledt till något resultat. Saken ser mystisk ut i hög grad.

Då Alf Grane läst notisen, satt han några ögonblick tyst och synbarligen mycket förvånad. Därpå slog han med en smäll handen i bordet och utropade:

— Flygert! — — —

— Ja, det var också min första tanke. Därför var jag viss om att nyheten skulle intressera dig.

— Ja, det vet Gud att den gör, och det mycket än-

då. Man trodde ju att Flygert skuddat Stockholms-stoftet af sina fötter i sällskap med sina goda vänner, de ryska anarkisterna. Men nu vet man annat. Den här notisen är precis som om Flygert insatt i tidningarne en annons, så lydande: »Härmed un-

derrättas den vördade allmänheten att jag ännu befinner mig i staden och i högönsklig välmåga och vid god arbetskraft.» Ty det är ju klart att ingen annan än Flygert kunnat så skicldigt i banken spela en där känd vaktmästares roll, att ingen fattat misstankar. Det är visserligen bra att vara skicklig i sitt yrke äf-ven för en tjuf eller förf alskare, men är skickligheten allt för stor kan den rent af verka som ett kvarlämnadt visitkort. Och så synes mig här vara fallet.

— Men man kan dock tänka att Flygerts lyckade företag i samma genre framkallat en efterföljare — en begåfvad elev.

— Det tror jag inte. Den här kuppen vittnar för mycket om mästerskap för att vara utförd af en dilettant. Men födes inte till mästare ens inom bedragarefacket.

— Dåt vara att det är Flygert, som jag också tror. Men han kan omedelbart efter den lyckade kuppen ha rest, om

inte förr så med nattåget i kväll. Den som brakt förklädnadskonsten till en dylik höjd, trotsar naturligtvis polisens bevakning af tågen.— Visserligen men jag tror inte att Flygert i onödan spelat ut ett så farligt kort. Säkerligen anser kan det gömställe, han så länge begagnat, mera tillförlitligt. Oeh för öfrigt måtte han hysa en speciell förkärlek för Stockholm, då han till och med vågat trotsa det oväder, som den Conradiska saken ref upp. Tog han inte till flykten då, så hvarför skulle han göra det nu? — —

— Du tror således att han är kvar?

— Ja, det tror jag visst, och jag tror också att det är jag, som skall gripa honom. I natt måste jag ha denna inlaga färdig, skulle det också kosta mig half-va min nattsömn. Och i morgon blir jag åter detektiv. Två gånger har jag misslyckats: Jag kunde inte ertappa dig och ryssarne gingo mig ur händerna, fast jag hade dem på kroken, men tredje gången får det inte ske, t}*- då skulle jag för alltid öfvergifva hvarje tanke på att uppträda som detektiv. Och det vill jag inte.

— Tror du dig ha bättre utsikt än polisen att fånga Flygert?

•— Ja, ty jag har en utgångspunkt, som den saknar. Och den förvärfvade jag mig samma kväll, som vi läste extrabladet om identifieringen af Conradis lik. Då fullföljde jag ej tillräckligt denna utgångspunkt, ty det gamla garfveriet kom emellan, men nu skall jag fortsätta, där jag då slutade.

Revisorn önskade lycka till, men aflägsnade sig därefter, ty han ville ej förlänga vännens nattarbete.

Följande morgon klädde sig notarien i en kostym, som kunde passa för en bokagent, och gaf för öfrigt hela sin yttre människa den bästa möjliga prägel af en dylik, något som lyckades utmärkt, tack vare sjukhusfärgen, ty bokagenter, d. v. s. i husen kring-strykande bokförsäljare, äro vanligen magra och glåmiga. Vid denna tid blomstrade ännu Nick-Car-terlitteraturen i sin frodigaste prakt. Han köpte därför ett par kilo dylik af den brokigaste och skaffade sig en vaxduksväska att förvara den i. Så var det färdigt. —

Med bokväskan öfver axeln begaf han sig till Kam-makaregatan n:o 14, brydde sig inte om gatuhuset utan gick direkt upp i gårdsbyggnaden och stannade framför den namnplåt, på hvilken lästes: »Celestine Servante, Språklärarinna.»

— Skönt, den sitter kvar, mumlade han mellan tänderna.

Men denna gång ringde han ej på tamburklockan utan inskränkte sig'till en diskret knackning på den bredvid varande köksdörren.

— Nu gäller det att göra sig älskvärd för »familje-slafvinnan», ty jag hoppas att det finnes en sådan. Och det är af henne jag nu skall lirka ut vissa upplysningar, tänkte han.

Men han blef djupt besviken. Den som öppnade dörren var just den gamla frun, »madame ma mére», som han sett en skymt af förra gången. Han räckte fram sina böcker. Men madame tycktes ej intressera sig för Nick-Carter. Hon gjorde en af värj ande rörelse, åtföljd af en ström af franska okvädingsord, och slog dörren i lås midt för hans näsa. Dessförinnan hade han dock fått en hastig blick in i köket. Så t. ex. såg han att en halftömd champagnebutelj stod på köksbordet och där bredvid ett vanligt ölglas, i hvilket ännu något champagneskum fans kvar. Madame själf var klädd i en lång, ganska solkig kamkofta, och det grå håret fladdrade löst kring det ganska grofva, nästan manliga ansiktet. Hon såg ut som en riktig megära, tyckte notarien, och förmodligen hade hon tämligen nyss krupit ur bädden. Inteheller tycktes morgonlynnet vara synnerligen älsk-värdt.

— Hm, tänkte notarien, hon dricker champagne ur ölglas — så vida inte det där var återstoden af Flygerts morgondryck. Farbror Oljegren anmärkte ju också att den falske Conradi förvärfvat sig en viss smak för champagne på morgonkvisten.

Nå, första försöket aflopp ju inte särdeles lofvan-de. Men notarien tappade inte modet. Går det inte, tänkte han, att genast storma fästningen, så kan man alltid göra ett försök med utanverken. Och med dem menar jag här grannarne. De äro allt en smula detektiver, de också, och pläga här i Stockholm veta godt besked om sin

hyresnästa. Särskildt i köken brukar denna kunskap vara lefvande.

Också gick han bara en trappa ned och knackade åter på köksdörren. Här mötte honom en angenämare köksuppenbarelse. Det var en riktigt näpen liten Stockholms jungfru med brändt hår, pigga ögon och ledig tunga.

— Ska’ det vara billiga böcker, spännande och intressanta böcker — kärlek och brott och brott och kärlek och ypperliga teckningar. Titta på omslagen. Det är ett sällskap för folkbildning, som ger ut dem, annars skulle de inte kunna säljas så billigt.

— Varsgo och stig in!-----• —

Ja, Augusta — vi anta att hon hette Augusta — var mycket hågad och efter mycket prat och åtskilligt väljande köpte hon en. Notarien passade på att leda talet på grannarna en trappa högre upp.

— Kan fröken tro, sade han, jag blef på ett ganska brutalt sätt utkörd i fjärde våningen.

— Hos fransöskorna — —

— Ja. Det var en äldre fru, som såg ut som ett troll.

— D’ä’ madamen det--------

11— Är det fint folk, det där?

Augusta rynkade på näsan.

— Fint folk, jo, jag tackar! Visst lefva de, sägs det, som om hvar dag vore den sista, fast fröken inte har en enda elev, och så ha de ändå inte råd att hålla sig jungfru. Jo, det ä’ fint, det vill jag lofva.

— Har fröken inga elever?

— Inte en enda, så vidt jag kan förstå. Jag skulle väl nå’n gång ha sett till dem, om de funnes, jag som bor vid samma trappa. Och ändå ljuger fröken och säger, att hon inte har en enda timme ledig.

— Har l:on sagt det?------

— Ja, till dottern i en familj, där en god vän till mig tjänar.

— Och de ha ingen tjänstefröken?

— Nej då! Vinterlöfskan går från och till och passar upp dem.

— Hvar bor fru Vinterlöf?

— Här i samma hus, till höger på nedra botten.

Notarien ansåg den sista upplysningen så värdefull, att han afstod ifrån samtalets fortsättande, säkerligen till stor ledsnad för skön Agusta, som nu fått munnen så bra i gång och börjat intressera sig för den hygglige bokagenten.

— Den som går från och till måste veta en hel hop; måtte hon bara inte vara svårare att pumpa än den där lilla sötnosen, mumlade han för sig själf, i det han sprang ned för trapporna. Andra våningens kök gick han utan vidare förbi och knackade till höger i nedra förstugan.

En mycket kullrigt byggd kvinna öppnade. Hon hade små kvicka cgon, en kolossal barm och ett drag af fryntlighet öfver det frodiga ansiktet. Femtio vintrar, så visst som en, hade snöat öfver hennes hufvud och också kvarlämnat en del rimfrost i håret, men icke desto mindre voro spåren af en för-gången skönhet ganska skönjbara och hon tycktes fortfarande lägga an på en viss ungdomlighet.

— Ska’ det vara böcker, roliga, spännande böcker? —

— Jesses ja, kom in och sitt ner och låt mig se

hvad herrn har i väskan. Se, jag är alldeles galen i böcker, se. —--------

Notarien lät inte säga sig det två gånger. Han utbredde hela lagret på bordet, och nu började granskningen.

— Kors i Kristinehamn så gendobelt, utbrast fru Vinterlöf, pekande på en bok med ett omslag, där man såg taket af ett högt hus. Midt på detta tak var en hög skorsten, och på hvar sin sida om skorstenen stodo två starkt färglagda män, som sköto på hvarandra med revolver.

— Se jag ska' säja herrn---hva ä namnet?

— Söderlund. —

— Ett vackert namn! J ag hörde för många år sedan en visa, som hette »Söderlundskan i Norden», och det var den vackraste visa jag nå'nsin hört. Jo, det var det jag skulle säja: hade en inte böcker så vore det inte roligt att lefva, men se de liksom sätta färg på lifvet. För en tid se'n läste jag en bok, som hette: »Fiket i byrålådan eller Eldgaffelns hemlighet» och det var något till bok. Där förekom kärlek på alla vis, rån, mord och våldtäkt och därtill var den epivåk och bildande. Jag vånne att herr Söderlund hade maken till bok.

— Åh, här fins flera som ä' ännu styfvare---

§?— Se, lilla snälla herr Söderlund, saken är den att en trappa upp här i gårdshuset tjänade en flicka, som hette Agneta, och en riktigt rar och snäll flicka var det. Men så en vacker dag blef hon oense med frun och i hettan gick hon sin väg tvärt, som mångengör väl så. Och så ba' hon mej, att hon skulle få bo hos mej en liten tid, tills hon fick en ny plats-

Medan fru Vinterlöf hämtade andan en smula, tänkte notarien: hvart i all världen vill gumman hän med den historien — Nå här gäller det att inte bromsa pratmaskinen, ty ju större fart den har, ju bättre äro mina utsikter att pumpa käringen.

— Ja, Gud bevars, jag har alltid varit godhjärtad och ömsint och flickan fick bo här, och käk och kaffe fick hon också. Men se flickan hade en fästeman, som var murare i Arvika, och en vacker dag fick hon bref från honom och där stog: »Jag har köpt tomt och byggt mig ett hus och nu vill jag ha någon att sätta i huset. Kom du bara hit, så ska' det bli hi och hej och bröllop med samma.» Ja, så skref han. Och flickan blef så gla' att jag trodde hon skulle få slaget å bara glädje — men så kom där ändå smolk i mjölken, hon hade inga respängar. Se, det kunde jag inte uthärda, att den snöda mammon skulle lägga sin kalla hand mellan två älskande hjärtan, och så skrapade jag ihop allt hvad pängar jag-kunde och gaf flickan och så reste hon,

— Det var vackert handladt----------

— Ja, snälla lilla herr Söderlund, men nu är det

så att jag inte har några pängar att betala böckerna med, men är det så att herr Söderlund vill ge mig kredit på ett par, tre stycken, så------

— Det var en lång omväg till ett nära liggande mål, sade notarien för sig själf. Högt tillade han: Ja, naturligtvis. Fru Vinterlöf får så gärna kredit, och det på hela lagret, som så önskas.

Varmare skiner ej vårsolen på smältande drifvor i Nordanskog än glädjen nu sken öfver fru Vinter-löfs runda ansikte. Som rörd af en fjäder spratt hon upp ur stolen och kastade sig på knä, inte förnotarien, utan för kakelugnsspisen, och började blåsa på kaffeglöden.

— Bille, snälle, rare herr Söderlund ska' ovilkor-ligen ha sig en kopp kaffe mä en liten skvätt konjak, skrek hon.

Ja, det hade notarien ingenting emot. Tvärt om, ty han visste att kaffet är för kvinnotungan hvad vatten är för kvarnhjulet. Så han tackade och tog emot. Och hon blåste på glöden och i blinken var kaffepumpan på och så dukades det kaffebord. Och fram kom en halffull konjaksflaska: Henessy med tre stjärnor — jo, jag tackar. »Den flaskan har nog franskt ursprung», tänkte notarien, »något som säkerligen flertalet af konjaksflaskor i Stockholm inte kan skryta af.»

Snart var kaffebordet i ordning och kaffegästerna placerade, notarien, kan tänka, i soffan och fru Vin-terlöf på en

stol midt emot.

Nu, tänkte notarien, nu kan det vara tid att spela ut första kortet. Då han svalt första klunken af det doftande kaffet, sade han:

— Det smakar skönt med en tår förmiddagskaffe, hälst i godt sällskap, men att det fins fruntimmer, såsom jag nyss sett, hvilka begagna champagne som morgondryck, det förvånar mig mera.

— J esses, har herr Söderlund varit uppe hos fran-söskorna?

— Jo, det vill jag lofva. Och jag blef formligen utkörd af ett troll, som talade franska och efter hvad jag såg på flaskan och glaset hade nyss druckit champagne, fast hon, efter klädseln att se, kom tämligen direkt ur sängen.

— Det var madamen. Ja, se det är ett hår af hin, det vet jag bäst, som går från och till och passar upp dem.

— Nej, gör fru Vinterlöf det. Berätta något emdem — jag är så rysligt intresserad af utlän-dingar.

—] a, se madamen, det är då ett konstigt stycke. Allt hvad hon förtär, vått eller torrt, ska’ vara det finaste och dyraste, som kan fås för pängar. Iivarje dag går jag till skärkötteriet och köper af det bästa som finns, flux upplagdt och färdigt, utom steknin-gen eller kokningen, som fröken själf gör, och allt emellanåt komma stora vinlådor, som de telefonerat efter. Så nog lefva de godt och ha godt om pängar, fast fröken inte har några elever. Och det är lustigt med käringen. Hon talar inte ett ord svenska, men nog kan hon i alla fall svära på svenska.

— Har frun hört det?

— Jo, hvad jag det har. Aldrig hade jag trott att jag skulle få höra någon, som i svordom öfverträffar salig Vinterlöf, men hon gör det, och det på rena svenskan ändå.

— Det var besynnerligt! — Nå, hvad tycker frun om dottern?

— Åh jo, hon är rejälare. Men förr, så länge hon bodde ensam, tog hon emot karlar om nätterna. Ja, inga ord efter mej, men ta’ mig f-n såg jag karlar smyga upp för trapporna. Och åtminstone en af dem hade egen portnyckel. Men se'n madamen kom, har jag inte märkt några nattliga besök. Hon törs inte för käringen, kan tänka.

— Har inte madamen bott hos fröken hela tiden?

— Nej då, bara en kort tid.

— Mins frun händelsevis hvilken dag hon kom.

— J aha, ge mej si — det måste ha varit sent på kvällen samma dag, som Agneta reste till Arvika. Ty när jag kom upp morgonen efter, så var hon där. Och inte var hon väntad heller, ty när jag bäddade kvällen förut, hade ingen bedt mig bädda mer än en säng utan de själf va hade bäddat till madamen pånatten. Och inte heller hade fröken nämnt ett ord att hon väntade sin mor. : j

— Hvilken dag var det Agneta reste till Arvika?

— Jo, det var den 13 juni, och en måndag var det, det mins jag alldeles säkert.

Således, tänkte notarien, samma dag som Eördags-klubben hade middag på Hasselbacken och samma kväll, som den falske Conradi försvann från hotell Orion i en klockjudes skepnad. Det här börjar bli intressant.

— Ska’ det vara en påtår, lille, söte herr Söderlund?

— Ja, jag tackar.

— Jo, si det är allt mycket konstigt i|den familjen. Så för exempel ha de ett hemligt rum.

— Ett hemligt rum?--------------

— Ja, dit aldrig jag får sticka min näsa.

— Berätta mera om det.

—-Jo, si det är egentligen från början menadt till jungfrukammare och har en dörr emot köket. Men den är alltid låst, och jag har märkt att något hänger för nyckelhålet på insidan. Och så har det en dörr till serveringsrummet, di kallar, och den har madamen nyckeln till och låser sig in där ibland långa tider, kan jag tänka, ty aldrig ser jag henne gå ut, men likväl är hon ofta borta ur våningen. Och då måste hon hålla till i det hemliga rummet.

— Har frun ingen aning om hvad som fins i.det hemliga rummet?

— Jo, en gång kastade jag en blick dit, bara på kif. Jag låg och skurade golfvet i serveringsrummet. Så kom madamen ut från det hemliga rummet. Och då skubbade jag till tvättbaljan, så den tog emot, när hon skulle stänga dörren och jag fick glutta in en smula. Men jesses hva' madamen vardt arg och skällde ut mig, men det brydde jag mig inte om eftersom det var på fransöska — ja, d. v. s. där följde ju med en lång radda af svordomar på svenska.

— Nå, hvad såg frun?

— Hå kors, inte var det så hemlighetsfullt, som jag trodde, men nog fans där ett och annat grej, som inte hör till vanligheten. Rundt kring väggar-ne hängde kläder, men dem kunde jag inte se, ty de hade hängt hvita skynken öfver dem. Men midt på ena väggen stod en dragkista eller byrå, di kallar, och på den en stor spegel och kring den allt möjligt smått af borstar och penslar och askar och grej. Och så, du milde Gud, bredvid hängde på pinnar en lång rad af peruker i alla kulörer och alla de fasoner, som tänkas kan. Det var som en perukmakareverkstad, och jag har se'n undrat om inte gamlan sysslar med hårarbeten.

— Jo, det gör hon nog, anmärkte notarien. För sig själf tillade han: Viktoria, där ha vi verkstaden!

Nu hade fru Vinterlöf fått munnen bra i gång och hon fortsatte:

— Men det allra besynnerligaste hände i går, och det är så konstigt, att jag rakt inte kan begripa det. Det är alldeles som i en roman.

— För all del berätta!--------

— Jo, se i går på förmiddagen stod jag i deras kök och diskade och hade lämnat dörren emot svalen en smula på glänt. Fröken var utgången och madamen måtte ha varit i hemliga rummet, ty hon syntes ingenstädes till. Då hörde jag någon komma i trappan och stanna vid tamburdörren, men utan att ringa. Jag kikade ut genom springan och såg att det var en herre i snygga, men inte vidare fina kläder. Han hade rödt hår och röda polissonger och på kinden hade han en stor vårta. Han lyfte på hatten för att torka sig om pannan med en näsduk, och då såg jag att han var ganska skallig. Därtill var hannågot korpulent, di kallar. Men tror herr Söderlund att han ringde? Nej, inte ett dugg. Han tog upp en nyckel ur fickan, öppnade dörren utan vidare och steg in i tamburen. Och därpå hörde jag hans steg i våningen.

— Nå, vidare, inföll notarien med brinnande intresse.

— Kors i Herrans frid, är det en tjuf, tänkte jag, och visste inte hvad jag skulle ta' mig till. Men slutligen fattade jag mod och gick in i våningen, och jag var i alla rummen, utom det hemliga förstås, och tittade i alla garderober och under möblerna, men där fans ingen herre med röda polisonger och inte någon annan heller. Inte så mycket som en katt en gång. Aha, tänkte jag, det var väl någon som hade ärende till madamen och visste hvar hon fans. Och så har han gått in i det hemliga rummet, fast det var besynnerligt att jag inte hörde det, då det ligger intill köket.

— Såg frun när den rödhårige gick?

— Han har inte gått därifrån ännu, så vidt jag vet. Han gjorde det åtminstone inte så länge det var dager, ty då höll jag noga utkik efter honom, men möjligen kan han ha smugit sig bort under natten.

Nu hade notarien hört nog. Han tackade, tog afsked och gick.

— Frun kan gärna behålla alla böckerna, sade han. Jag har på sista tiden gjort så goda affärer, att jag gärna vill öfverlämna dem till fru Vinterlöf såsom en välment gåfva och till tack för en ovärdigt treflig pratstund.

Fru Vinterlöf blef storförtjust och kunde knappast finna ord för sin tacksamhet. Då han gick hviskade hon:

— Kära, snälla herr Söderlund, kom snart igen —kom en kväll, men inte efter tio, ty då stänges porten.

Ja, det lofvade herr Söderlund.

Då han gick öfver gården, stod hon i fönstret och tittade efter honom, och där låg en glans af drömmande romantik öfver hennes fylliga ansikte, som då morgonsolen kysser ett kuperadt landskap och kommer kullarne att flamma i rödt.

*

XII.

Brandsyn.

Från n:r 14 Kammakaregatan gick notarien hem och klädde om sig i vanliga kläder. Bokagenten förvandlades till en ung, soignerad jurist i fina kläder enligt senaste modet. Därpå begaf han sig till det ämbetsverk, hvars vaktmästare nyligen spelat en så mystisk roll i riksbanken. Den vaktmästare, han träffade i förrummet, kunde dock svårligen vara denne, ty därtill föreföll han allt för ung.

— Träffas registrator von Pöht?

— Han sitter på ämbetsrummet. Vars'go!

Notarien trädde in och skakade hand med sin vän registratorn.

— Jag har ett ganska ovanligt ärende, började han.

— Så mycket tills bättre, ty det vanliga börjar man bli allt för van vid.

— Jo, jag ville be dig om några upplysningar beträffande den af era vaktmästare, som i går hade en så märklig dubbelgångare i riksbanken. Först och främst: hur ser han ut? — Gif mig hans signalement.

— Aha, jag märker att ryktet, som talar om att du slagit dig på detektivsysslor, talar sanning. Är du på spaning efter den, som lurade riksbanken på 12,000 kr., så lycka till. Beträffande åter vaktmästarens signalement, så är det bäst du tager det själf. Jag skall be' vår hederlige Andersson komma hit.

Registratorn ringde och vaktmästaren Andersson inställde sig. Notarien blef helt häpen, då han stod ansikte mot ansikte med den i hast så märkvärdig blifne mannen. Inte som skulle hans utseende i minsta mån vara ägnadt att ingifva häpnad, ty det var en ganska vanlig vaktmästaretyp, sådan den mycket ofta förekommer i Stockholms ämbetsverk, utan på grund af den noga öfverensstämmelse med fru Vinterlöfs beskrifning på den hemlighetsfulle mannen, som med egen nyckel gick in i våningen vid Kammakaregatan och därefter försvann. Medelstor växt, något korpulent, rödt hår, röda polissonger, kal hjässa och — till på köpet en rätt i ögonen fallande vårta på vänstra kinden.

— Den här herrn, presenterade registratorn, är privatdetektiv och önskar se hr Andersson i anledning af den där dubbelgångaren på banken.

Vaktmästarens ögon, som sanningen att säga i hvardagslag voro en smula talgiga, fingo ett plötsligt lif vid dessa ord.

— Kan herrn, sade han, fånga den usling, som spelat apa i banken, så ska' jag tacka honom på mina bara knän. Aldrig kunde jag tro att jag, som under årens lopp burit millioner emellan riksbanken och verket, skulle bli till den grad chikanerad.

Notarien klappade honom på axeln.

— Var lugn, herr Andersson, sade han. Jag tror mig veta hvar bofven finns, och jag hoppas att innan denna dag

gått till ända skall han sitta under lås och bom.

— Gud gifve det vore så väl!

Notarien gick och vaktmästare Andersson följde honom ända ut på trappan under ideliga försäkringar om sin tacksamhet, därest bedragaren kunde infångas.

Notarien gick till n:r 4 Myntgatan och efter någraminuter stod han inför detektivchefen i dennes arbetsrum.

— Roligt att se notarien Grane frisk och sund, om ock en smula blek efter det farliga äfventyret. Jo, jo, det kan vara lifsfarligt att spela detektiv. Vi här i polisen ha haft mycket bekymmer för notariens skull — ja, vi draggade ju till och med efter notariens lik i Mälaren, och funno, ha, ha, ha, tryckprässen som de fördömda ryssarne gjort pängar på. Apropos den där historien, så kan jag upplysa, att den rätte Kalle Pettersson nu kommit till rätta.

— Verkligen!

— Ja, han hade rymt från staden för att komma undan sin käresta. Så kan det stundom gå till här i världen. Vi i polisen få ofta erfara underliga ting, må notarien tro. Men hvarmed kan jag stå notarien till tjänst.

— Med att ställa två detektivkonstaplar till mitt förfogande.

— Aha! Hade notarien kommit med den begäran, då han så fiffigt spanat ut ryssarnes falskmynteri och gjort det innan han kom i handgemäng med bofvarne, så skulle de nu ha varit fast. — Nå — det är för sent att nu tala om den saken. Hvartill skall detektiverna användas?

— Till att hjälpa mig med att hålla en brandsyn.

— En brandsyn — ha, ha, ha, jag gissar att där ligger något särskildt under den brandsynen. Hvad skulle den leda till?

— Enligt min bestämda tro skall den leda till häktning af den person, som i går presenterade en falsk check på riksbanken och för densamma uppbar 12,000 kr.

Detektivchefen hoppade till på stolen, som hade någon stuckit honom med en nål.

— Flygert, utropade han.— Ja, just Flygert.

— I så fall ställer jag hela detektivkåren till notariens förfogande och skall med mycket nöje se notarien uppbära de 5,000 kr., som blifvit utfästade såsom belöning för Flygerts gripande.

— Jag behöfver endast två.

— Nu? — —

— Ja, nu genast.

— Godt, notarien skall få dem. Den goda näsa notarien visade beträffande ryssarne gör att jag fäster större afseende vid notariens utsago än jag annars skulle göra.

Detektivchefen ringde på i en lokaltelefon och ett par minuter senare inställde sig två unga, kraftigt byggda herrar med fördelaktigt utseende.

— Detektivkonstaplarne Flink och Stiegler, presenterade detektivchefen.

Därefter gaf han de båda männen order att ställa sig till notariens förfogande.

Några minuter senare sutto notarien och de två detektiverna i en droska, som i rask traf körde mot Kammakaregatan.

De ringde på i n:r 14 tre trappor upp i gårdshuset. Mademoiselle kom och öppnade. Hon tycktes bli helt bestört att framför sig finna tre alldeles obekanta herrar, men då notarien förklarade att de kommit för att hålla brandsyn, d. v. s. undersöka alla eldstäderna i våningen, en förrättning som vid denna årstid är mycket vanlig i Stockholm, släppte hon dem in, om ock med synbar motvilja.

Redan i det eleganta förmaket gjorde de en ganska betecknande upptäckt. Naturligtvis skulle de, för att hålla uppe skenet af brandsyn, besiktiga kakelugnarne. Då luckorna till förmaksugnen öppnades, var eldstaden pin full af champagnebuteljer, alla af finaste märke. Slikt ett fynd göres inte vidalla brandsyner. Också torde det nog hända, att synemännen slickade sig om munnen vid den synen.

I rummet innanför satt »madame mère» och stickade. Hon var iförd en stilig klädning af järngrått siden, en kokett »mössa» på det uppstrukna, silfverhvita håret, gnistrande ringar på fingrarne och en dyrbar guldked om halsen. Hon låtsade helt och hållet negligera synemännen, men notarien märkte att hon då och då kastade förstulna, men allt annat än vänliga blickar på dem. Han observerade också att hon föreföll nervös, tappade maskor oupphörligt och på det hela behandlade stickorna ganska fumligt.

Äfven i detta rum var kakelugnen full af champagnebuteljer.

Så inträdde de i den sybaritiskt möblerade sängkammaren. Dyrbara engelska sängar, ett toilettebord öfversålladt med silfver och kristallsaker, ett stort spegelskåp och en matta, hvarpå stegen förlorade sig som hade man trampat på en grön äng. Vidare begåfvo de sig ut i köket. Under det de låtsade disputera om en obetydlig refva i muren, fick hr Stiegler order att gå ut i förstugan och där hålla vakt öfver dörrarne till både köket och tamburen.

— Ingen, hvem det vara må, får slippa ut, hviskade notarien.

Så vände han sig till mademoiselle.

— Den här dörren tycks leda till ett ytterligare rum.

— Bara en garderob, försäkrade hon.

— Men där finnes eldstad, det ser jag på muren. Ni måste släppa oss dit för att undersöka den.

— Nej, det gör jag inte. Där är allt för ostädadt.

— I så fall blir ni ådömd böter.

— Må så vara, men jag betalar hellre böterna.

Notarien hviskade något i örat på Flink.Där gick fram ett rör i serveringsrummet och det skulle de naturligtvis undersöka. Under tiden gick mademoiselle in till sin mor.

Hr Flink tog upp en dyrk, satte den i låset på dörren till det hemliga rummet och på en minut var dörren öppen. De trädde in i helgedomen. Alldeles som fru Vinterlöf beskrifvit det. Men de sleto bort skynkena längs väggarne och nu fingo de se en uppsättning af kostymer, inför hvilken mången teaterdirektör haft skäl att blekna af afund. Där fans alla slags kostymer, både manliga och kvinnliga, men mest manliga. Notarien kände genast igen de kläder den gamle klockjuden burit, då han aflägsnade sig från hotell Orion, och på golfvet stod samma skamfilade handkoffert, söm han burit i handen. Inte heller var det svårt att igenkänna de kläder vaktmästaren haft på sig vid besöket i riksbanken. De voro så lika den verklige herr Anderssons, som man rimligtvis kunde begära. Och så stannade notarien häpen inför en kostym, som han sett en gång förr. Han och ett par vänner hade en kväll suttit på operaterassen. Då uppenbarade sig där en främling, som genom sitt exotiska utseende och sin i hög grad originella kostym väckte en viss uppmärksamhet. En spanior eller mexikanare, snarast det senare, gissade man. Och nu hängde samma kostym framför hans ögon.

Toilettebordet med spegel och peruker fans där också, alldeles som fru Vinterlöf beskrifvit det. Notarien fästade sig särskildt vid den röda peruken med kal hjässa, som så mycket påminde om vaktmästare Andersson. Han öppnade en större kartong. Den var full af lösskägg af alla slag, hvaribland vaktmästarens röda polissonger lyste som en sofvande räf bland täta snår. På toilettebordet var det fullt af allehanda verktyg af det slag, som brukar finnas ien skådespelares klädloge. Där fans hårtänger af alla slag, borstar, penslar, sminkburkar m. m. i rik omväxling. Han öppnade en ask och studsade af förvåning, då han fick se dess innehåll. Det var vårtor, lefverfläckar, födelsemärken, ja till och med finnar, mästerligt gjorda och afsedda att fastsätta på huden.

Just under denna undersökning hörde han bakom sig ett hest: »Djäflar anamma», åtföljdt af en forsande ordström

på franska. Han vände sig hastigt om. Madame stod framför honom med lågande ögon och blossande af vrede. Men förmodligen var ansiktet delvis måladt, ty vredesrodnaden framträdde endast i oregelbundna fläckar.

Han grep henne i armen.

— Se så, herr Flygert, låt oss nu sluta upp med att spela komedi, och skall ni skälla ut oss, så var åtminstone ovettig på ert modersmål.

I detsamma tog han ett tag i det silfverhvita håret, lyfte af hela hårklädseln, under hvilken befanns ett kortklippt brunt hår, och viftade triumferande med skalpen.

Madamen blef alldeles gröngul i de delar af ansiktet, som kunde skifta färg, ryckte sig lös med oväntad kraft och sprang in i köket, hvars dörr hon slog igen och sköt för rigeln.

— Gud låte Stiegler passa väl på, hviskade notarien.

— Har ingen fara, han tar henne nog. Men är det verkligen Flygert?

— Alldeles säkert. — —

De sprungo genom förmaket, där mademoiselle låg afsvimmad på golfvet. Men ingen hade tid att taga notis om hennes svimning, som förmodligen var låtsad. Då de kommit ut i tamburen, hörde de att en häftig brottning försiggick på svalen. Ochmycket riktigt. Herr Stiegler hade passat väl på. Sluten i hans björnramar hvilade madamen, förgäfves sprattlande för att bli lös.

Då Flink lade sin hand på hennes skuldra med orden: Du är häktad, Flygert, gaf sig den senare frivilligt, ty han märkte att motstånd båtade ingenting till. Och han föraktade att längre spela en roll, som var hopplös.

— Ja, jag är Flygert, medgaf han, men låt mig åtminstone byta om kläder, så jag slipper att komma som ett spektakel till polisen.

— Ja, i vår närvaro.

— Naturligtvis.

Så begåfvo de sig åter till det hemliga rummet, sedan Stiegler stannat i förmaket för att bevaka mademoiselle, som nu uppgifvit svimningen.

Med beundransvärd skicklighet bytte Flygert om kostym, tvättade af sminket och stod snart inför de förundrade åskådarne såsom en medelålders man, som ingen af dem någonsin sett och således inte kunde känna igen. Han hade ett föga markeradt, men rörligt skådespelareansikte, hvilket just genom sin alldaglighet och sitt rörliga minspel var lätt att förvandla, ja gifva nästan hvilket uttryck som hälst. I detta ansikte och i hans ofantliga skicklighet som maskör låg hemligheten af Flygerts otroliga framgångar.

Men äfven för den yppersta konst finnes vissa gränser. Den morgon, då notarien i skepnad af en bokagent såg den franska damen i köket, vaknade hos honom en osäker misstanke att hon kunde vara Flygert. Han tyckte nämligen att hennes ansikte, sedt från sidan, något påminde om grosshandlare Conradi. Och genom samtalet med fru Vinterlöf växte och mognade denna misstanke. Fullt viss var han dock inte förr än hon med en svensk ed, somlät allt för grof för att komma från en kvinna, stod framför honom i dörren till det hemliga rummet.

Sedan Flygert var färdig i sin naturliga skepnad och fått ett par handklofvar under manschetterna, begåfvo de sig alla ned till den väntande droskan. Förvåningen öfver denna sällsamma procession öfver gården var allmän och det var godt om åskådare i fönsterna. Mest förvånad var dock fru Vinterlöf. Hon stod i sitt öppna fönster och hennes ögon blefvo cirkelrunda, som ögonen på en hundvalp i sjönöd. Där gick ju bokagenten, den öfver måttan hygglige herr Söderlund, som besökt henne för ett par timmar sedan, men nu i mycket finare kläder, och bredvid honom den franska fröken, som höll näsduken för ögonen och snyftade. Och så ett par karlar, som hon inte alls kände, förande mellan sig en fängslad karl, som hon aldrig hade sett. Och alla kommo från »fransöskornas» våning.

— Kors i Kristinehamn, hvad skulle detta betyda! — — —

Och ännu större blef bestörtningen på kvällen. Då gåfvo alla tidningar ut extranummer och där stod:

»Flygert är i dag häktad i n:r 14 Kammakaregatan, där han bott i skepnaden af en äldre fransysk dame, föregifven moder till språklärarinnan Celestine Servant, som äfven är anhållen.»

Då fru Vinterlöf läste detta, höll hon på att svimma.

*

Vid polisransakningen visade sig Flygert, oväntadt nog, rätt oförbehållsam. Han erkände de flesta af sina bedrägerier. Det var egentligen blott en sak, han bestämdt nekade till, och det var anklagelsen för delaktighet i mordet på grosshandlareConradi. Det var ett hämndmord, utfördt af de ryska anarkisterna, sade han, och själf visste han ej af det förr än det var fullbordadt. Men då föll det honom in att begagna sig af den mördades kläder och papper. Orsaken till att ryssarne ville hämnas på Conradi var den, berättade han vidare, att dessa velat utprässa pängar af honom, som det skett med flera rika köpmän i Petersburg, men Conradi hade anmält saken för polisen, och i anledning häraf hade två anarkister, däribland en vän till Peter Målare, blifvit sända till Sibirien. Kort därefter hade Conradi rest till Stockholm. Därigenom kom hämndmordet att utföras där, men för att notificera hämnden för hans familj, hade liket sändts till Finland för att därifrån skickas till Petersburg under firmans adress. Flygert slutade sitt försvar i denna mordsak med orden:

— Jag har begått många streck och ofta bärgat in, hvad andra ha sått, men jag har aldrig i hela mitt lif begått någon våldsamhet mot en medmänniska.

— Och likväl, invände stadsfiskalen, har Flygert varit behjälplig vid ett mordförsök emot en man, som spionerade på er i laboratoriet vid Upplandsgatan.

— Visserligen, men det var jag som räddade karlens lif. Jag slog nämligen så litet kloroform på näsduken, att jag var viss om att mannen skulle återfå lif och sans, när han kom ut i fria luften. Och det var jag och svensken Vrång, som, emot Peter Målares vilja, buro honom ut på fria fältet utanför staden.

På frågan om han var anarkist svarade Flygert:

— För ingen del — jag har aldrig i mitt lif haft någon politisk öfvertygelse. Men då slumpen i Petersburg förde mig tillsamman med nihilisterna, kommo vi att göra hvarandra tjänster och gentjänster. Sådant förenar. Det var därför jag slöt migtill dem. Men jag började tröttna på dem just på grund af deras våldsamheter, som jag aldrig kunde gilla. Det var därför jag stannade kvar, trotsande faran, när de lämnade Stockholm.

Ehuru Flygert left mycket högt, trodde man att mycket borde finnas kvar af de enorma summor han tillskansat sig. Ja, nog fans en rätt ansenlig summa i bostaden vid Kammakaregatan, men det var dock ringa mot hvad man väntat. Flygert, därom tillfrågad, förklarade att han i högst väsentlig mån fått dela med sig åt anarkisterna, något som också bidragit till hans beslut att draga sig ifrån dem.

*

Några dagar senare, då notarien uppburit den rätt ansenliga belöning, som blifvit utfästad för Flygerts gripande, ansåg han att fru Vinterlöf borde ha någon andel af summan. I syfte att afbörda sig denna hedersskuld, begaf han sig en afton till n:r 14 Kammakaregatan och träffade henne hemma.

Hon strålade af glädje, då han trädde in.

— Herre, min skapare, hvad herr Söderlund har blifvit fin, utropade hon.

— Jo, jo men! Jag sade er ju sist vi råkades, att jag gjort goda affärer.

— De här sedlarne får fru Vinterlöf.

Han lade tre ovikta hundrakronor på bordet. Men följden blef något, som han aldrig föreställt sig. Plötsligt slogos två knubbiga armar om hans hals och en af sällhet vibrerande stämma hviskade:

— Älskade Söderlund, du hade kunnat få mig billigare. — — —

Först efter en lång stund lyckades han öfvertygagumman att han inte var kär i henne eller hade några personliga afsikter. Och det var knappast att ägandet af de tre sedlarna förmådde trösta henne öfver brustna illusioner, när han gick sin väg. Sådant kan kvinnohjärtat vara, äfven då det klappat i femtio år.

*

Slutord.

Såsom sådana må gälla en monolog, som notarien Alf Grane höll en kväll, då han i sitt rum vid Brahegatan satt sig i ro i gungstolen, lagt upp benen på en annan stol och med snuggan tänd tagit sig för att närmare granska sina detektivminnen.

— Ja, nu är mitt detektivprof afslutadt. Hur har det utfallit? I det hela bra, tycker jag själf. Visserligen har jag begått många misstag och gent emot de stora förebilder, som lysa i detektivlitteraturen, står jag mig slätt. Som t. ex. beträffande de ryska falskmyntarne. Monsieur Dupin skulle i en sådan kasus näppeligen ens ha lämnat sitt rum. Han skulle ha tändt sin pipa, satt sig till rätta i gungstolen, alldeles som jag gjort nu, och därpå genom ett skarpt intensivt tänkande afslöjat anarkisterna. Sherlock Holmes däremot, han skulle tagit det mindre bekvämt. Efter en insprutning af kokain, skulle han gifvit sig ut på spaning och medelst askan af de ryska cigarretterna spårat dem till det gamla garfveriet. Därefter skulle han ha kallat på polis och knipit bandet, sedan han proppat en hel del logik i dr. Watson. Jag däremot, jag begick ett oerhördt misstag, sedan jag väl spanat upp lejonets kula, ty för det första glömde jag min revolver hemma och för det andra lät jag en onödig nyfikenhet hindra mig ifrån att hämta polis, innan jag själf blifvit upptäckt. Men alla äro barn i början och förmodligen begickockså Sherlock Holmes åtskilliga misstag, innan han blifvit riktigt varm i detektivkläderna. Tyvärr har dr. Watson glömt att skildra hans första försök på detektivbanan, och det är illa för mig, ty annars skulle jag kanske stått mig mindre slätt vid jämförelsen —

— I alla händelser har jag en del goda resultat af min verksamhet att kreditera mig själf för. Jag har räddat Industribanken och gripit storbedragaren Flygert, som så länge trotsat polisens alla ansträngning. Och så har jag till på köpet ställt till en förlofning.

— Men man skall sticka mig i näsan med slumpen och säga: Se där din bäste handtlangare, och allt hvad du är stolt öfver, det har i själfva verket han utfört. — Jag måste svara: det är sant, ers skarpsinnighet! — Det var slumpen, som på Maria kyrkogård lät mig finna det märke, som för mig öppnade tillträde till anarkistmötet, det var slumpen som fogade det så, att jag hyrt ett rum just i det hus, där detta möte hölls, och slutligen var det slumpen, som på hotell Östergötland sammanförde mig med den falske Conradi och lät mig veta det namn, han för tillfället bar — ja granskar man utvecklingsgången af mina spaningar närmare, så skall man nog finna äfven andra punkter, där slumpen — om det nu finnes någon slump — haft sitt finger med. Men, förlåt ers skarpsinnighet, månne icke i själfva verket »herr Slump» är hela världens öfverdetektiv? För oss andra smådetektiver återstår, tror jag, egentligen intet annat än att väl begagna hans hjälp, undersöka, samla fakta och bygga vidare på hvad han gifvit oss. Man kan möjligen skrifva en detektivroman, där slumpen är utestängd, ehuru jag knappast läst någon sådan ens af Edgar Allan Poe, men gäller det att i verkligheten utföra en detektivbragd, så är det nog säkrast att engagera slumpen som medhjälpare, omman vill lyckas. Och för resten: säg något område i lifvet, där inte slumpen, lyckan eller försynen, hur man nu vill kalla denna stormakt, är med och handlar — — —

I detta ögonblick ringde det på tamburklockan och notarien hörde att något lades i breflådan. Han gick ut för att öppna den och återkom med ett bref i handen:

Han bröt det och läste:

Lördagsklubben har äran att inbjuda sin medlem, notarien Alf Grane, till en middag på Hasselbacken nästa lördag kl. 5 e. m. för att därigenom ägna honom en varm och vänskapsfull hyllning i anledning af amatördetektivens första bragd.
Otto Sabelquist
Klubbens ordförande.

— Bravo, utropade notarien skrattande, se där ytterligare ett resultat af mitt detektivarbete, och ett som för visso inte är att förakta. Denna gång hoppas jag att polisen inte skall hindra mig att komma till middagen i rätt tid.

37. Frida Åslund. Katrina-Anna. Rom.

38. Bertha von Suttner. Störd frid. Roman 4:de uppl.

39. Anna Baadsgaard. En hustru. Roman. 3:dje uppl.

40. Gurli Hertzman Ericson. Bojor. Roman. 2:dra uppl.

41. Elisabeth Kuylenstierna-Wenster. Gunvor. En ung kvinnas rom. 5 uppl.

46. A. M. Williamson. Blixtchauffören. Roman. 4:de uppl.

47. Hugo Falk. Krigarlif i sommartid. 2:dra uppl.

48. Betty Marie Ahlberg. Fröken Flirt. Roman. 3:dje uppl.

49. Ellen Idström. Det suveräna hjärtat. Roman. 2:dra uppl.

50. J. A. Ekström, Visor i vall och hemma. Dikter. 2:dra uppl.

51. Henning von Melsted. Georg Dahna. En upprorsman. Roman. 2:drauppl.

53. Sigge Strömberg. Vildhjärnor. Amerika-historier. 2:dra uppl.

54. Anna Baadsgaard. Birgit Borg. Roman. 4:dje uppl.

55. Helena Nyblom. När löfvet faller. Berättelser.

56. Valdemar Lindholm. Fjället, Skogen och Myren. Norrlandssägner.

57. Catherine Cecil Thurston. Hennes hjälte. Roman. 2:dra uppl.

58. Harald Johnsson. Förbrytare. Ber.

59. Sigurd Dahllöf. Brudkronan. Ber.

60. Ludvig Nordström. Lumpsamlaren. Berättelser.

61. Gustaf Janson. Hemlösa. Hist. 2:dra uppl.

62. Wilma Lindhé. Gårdens dotter. Roman. 3:dje uppl.

63. P. V. Stahl. Obygdens folk. Skåneber.

64. Pharao. Lysande elände. Roman.

65. Christina Nilsson. Sven Gren (Osynliga krafter II). Rbman.

66. R. Åkerblom. Var glad. Kupletter,

beväringslåtar och glada visor. 2 uppl.

67. Gustaf Bollander. Ur Petter Frisks

Papper. Krönikor och skisser.

68. Ebba af Sillén. Margit. Roman.

2:dra uppl.

69. Carl Muusmann. Anarkisten och

hans son. Kriminalroman.

70. Gurli Hertzman-Ericson. Dalbo-

gården. Roman.

71. Malvina Brakenhielm. Vildörnen.

Roman 2:dra uppl.

73. Elisabeth Kuylenstierna -Wen-

ster. Ellen Gude. Roman. 5uppl.

74. Hjalmar Höglund. Hett blod. Roman.

2:dra uppl.

75. C. N. & A. M. Williamson. Silfver-

prinsessan. Roman. 2:dra uppl.

76. Daniel Boéthius. Ett sjomansödc.

Roman.

77. August Lundin. Slottets hemlighet.

Roman.

78. Ernst Didring. Vilsna vandrare

Berättelser.

79. Betty Marie Ahlberg. Lilla Fran-

syskan. Roman. 2:dra uppl.

80. Wilma Lindhé. Ragnhild. Roman.

2:dra uppl.

81. Anna Baadsgaard. Kampen för

lyckan. Roman. 2:dra uppl.

82. John Bratt. Spökhistorier.

83. Ulla Linder. Jesper Hake. Roman. 85. Malvina Brakenhielm. En skandal.

* Roman. 2:dra uppl.

85. Mari Mihi. Signy. Stockholmsroman.

86. Maxim Gorki. Uarjenka. Roman

87. Sigge Strömberg. Den ljusa skal-

pen Nya präriehistorier.

88. Waldeck. Huller om buller. Humo-

resker.

89. Albert Gnudtzmann. Matts Brilles

herrgård. Humoristisk sommarbok.

90 Gustaf Janson. Höfdingen. Novell.

91 Sven Elvestad. Ångesten.

92. Hermann Jensen. De fördömdas

brigad. Roman.

93. Harald Johnsson. Göingelif och

annat lif.

94. Viva Réenstierna. Nils (Vanes

hustru. Roman.

95. En Hälsinneflickas saga. Svensk

originalroman.

96. Erik Nyblom Mac . Omkring Golf

strömmen. Berättelser frän Nord-

amerika och Vestindien.

97. Bertha Theorin. Ett samvetsäkten-

skap. Roman.

98. C. Aug. Cederborg. Amatördetek-

tivens första bragd. Detektivroman frän Stockholm.

99., Sigurd Dahllöf. Storstygcen. Väner histo ier och Värmlandsnässkisser.

100. Elisabeth Kuylenstierna-Wen-

ster. Gretchen. En ung kvinnas rom.

101. Stein Riverton. Asbjörn /Kags

jakt. Detektivroman.

102. C. N. & A. M. Williamson. Motor

/lickan. Rom an.

103. Harold Mc Grath. Ett hittebarn.

En hofroman.

104. Malvina Brakenhielm. Vaja. Rom.

105. Lebhens Harding Rogers. Drak

trusten. En rikedomens roman.

106 Gordon Holmes. Rosendrottningen eller affären de Bercy. Detektivrom.

Omslaget tryckt af Bonniers Tryckeri, Göteborg.